

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Corpus iuris civilis

Accursius, Franciscus

[Nürnberg], 27. Dez. 1486

Incipit [liber] .iij. De hereditatibus que ab intestato deferuntur Rubrica

[urn:nbn:de:bsz:31-319935](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319935)

qualis est scapba ad nauem. Sed nunquid fm hoc pos-
sunt fieri sine scriptura. quidam dicunt quod non. sed ta-
men dico etiam sine scriptura bodie fieri. licet forte olim
in scriptis tm fierent. vt. d. de ope. li. l. si. in prin.

Ancora co-
firmato
Dic no
quatuor mo-
dis codicilli con-
ficiuntur. Aut ei
in futurum firma-
tur veluti testa-
mento prius fa-
cto in quo dictu
est. quicquid di-
xero in codicill.
ualeat. rpo
stea codicilli fa-
ciuntur. Aut in
preteritum. veluti
codicilli prius fa-
cto testamento fa-
cto postea firmati
sunt. Et bi-
duo casus sunt.
E. c. siue in iuris
tercio sunt cu
testamento. ve-
luti cu testato: q
testamentu imple-
re nequit. ad-
diderit vt viz co-
dicilloz habere
vt. d. e. l. si. s. il-
lud plane. ibi ni-
si ille. et cetere.
Quarto sine te-
stamento. scz ab
intestato. vt. ff. e.
p. c. i. et infra.
c. s. non tantu. r
e. eo. no icarco.
hic autez fuerit
firmati vel an-
te vel post. Acc.
e. Augusto. cui
aliquid relinque-
batur.

Caus. scz au-
gusti
e. l. no debebat
quia legata non
debentur. nisi
ex testamento iu-
re antiquo. vt di-
ximus supra. si.
ij. s. preterea.

Non posset. ppter impotentia facti. vt quia no habet
tot testes qui testamento conficiendo sufficiant. secus si
ppter impotentia iuris. vt. ff. e. l. diuus. s. codicillos. que
est contra. et pbatur bec solutio. ff. e. confirmat. s. codi-
cilli. Accursius florentinus.

No tm confirmat. scz expressim. vel etiam si quoquo
mo retineatur prima voluntas. vt. ff. e. ante testamēti ta-
bular. Sed io. contra. nam siue ante siue post fiant. semp
videntur confirmati. vt hic dicitur statim. et. ff. e. si quis.
cum. s. fina. et. l. ab intestato.

Codicillis. neqz dari. directo. sed per fideicommissum
siue ab eo que prius fecerat heredē. siue a legitimis bene
potest relinqui. vt. ff. eo. l. ij. s. si. et. e. e. hereditatem et. j.
priori. s.

Confundatur. idest ne iste due voluntates sic miscean-
tur vt vna ab altera discerni no possit. na si idem significa-
rent. quare diuersa nomina darentur. vt. e. e. si idem.

Scribi. scz vt de iure valeat.

Directo. relinquit. sed q actione bec hereditas. vt etia
alia in codicillis relicta petent. Rn. quidam conditione
ex lege. vt. ff. de condi. et. l. j. vel dic vtili actione ex testa-
mento. cum adinstar testamēti codicilli sunt inuēti. vt. ff.
eo. l. ij. s. j.

nia in vnū congesta essent.
De codicillis.

Ancora augusti rpa co-
stat codicilloz ius in
usu no fuisse. s. pm^o lu-
cius lentulus ex cui^o psona et
fideicommissa cepit codicillos
introduxit. na cu recederit in
aphrica. scripsit codicillos te-
stamēto firmatos qbz ab au-
gusto pecijt p fideicommissum
vt faceret aliquid: r cu^o diu^o
augustus volūtate eius im-
pleffet. trinceps reliqui eius
autoritate secuti. fideicommis-
sa pstabāt: r filia lentuli lega-
ta que iure no debebat soluit
dicit ar august^o duo casse pru-
tentes. inter quos trebatius
q. cuius tūc autoritas maria
erat. r q. sisse. an possz recipi b:
nec absōnās a iure rōne codi-
cilloz vsus esset: r trebatium
suasisse augusto. q. diceret vti-
lissimū r necessariū b ciuito eē
ppter magnas r lōgas pēria-
tiones q apud veteres fuisset
vbi si qd testamētū facere no
possz: tm codicillos possz. p
que rpa cū r labeo codicillos
fecisset: iā nemini dubiū erat
quin codicilli iure optio ad-
mitterent. **M**o tm aut testa-
mēto facto pōt qd codicillos
facere: s. r testat^o qd recedēs
fideicommittere codicill pōt. s.
cū an testamētū factū codi-

in Instituto. scilicet in testamento.
Adicere. cui conditioni adiecte necesse parere no habet
sed in eius conditionis defectu de ademptione hereditatis
cogitasse videtur. vt. ff. de condi. instit. l. pe. in fi. sed forte is
vanum cogitauit.
vt ibi dixi.

Directo. si ta-
men substituerit vi-
detur rogasse per fi-
deicomis. vt restitu-
at vt. ff. ad trebel. l.
scuola.
Codicillos. et
potest. vt etia om-
ne valeant. nisi co-
trariāz pōneat vo-
luntatem. vt. d. e.
l. cum pponas. ali-
ud in testamentis.
vt supra quib^o mo.
testa. infir. s. poste-
riore. et facit. ff. eo.
diuus. s. j. Accur-
q. **E**t nulla. scz de
illis quatuor qui
testamento rside-
rant. vel. vij. testū
vel sigilloz. vt qd
sua manu scribant
vel qd subscribant
testes. vt supra de
testamentis. s. j. s.
quedam solennita-
tes et hic desiderēt
vt sint quinqz te-
stes. vt diximus. su-
pra ti. ij. s. fi.

Explicit liber. ij. incipit. iij.
**De hereditatis q ab testa-
to referuntur. Rubrica.**

Intestatus. recedit. q
aut oino testū no fe-
cit: aut no iure fecit:
aut id qd fecerat ruptū irri-
tūe factū est: aut si ex eo nō
hēs extiterit. **I**ntestatoz at
hēditates ex lege. r. j. ra. pmū
ad suos hēdes prinēt. **S**ui at
hēdes existimat vt supra dixi-
mus q in prāte morietis fue-
rūt. veluti fili^o filiaue: nepos

textus huius tituli loquitur tm de suis hereditibus. sic et als
ff. si certum peta. et de rebus credit. vbi tractat de mutuo in
specie tm. Accursius floren. legum doctor. famosissimus

Intestatus. fecit. vel quia non vult. vt qz no pōt.
vt pupillus furiosus. licet bi improprie intestati
dicant. cū et si vellēt testari no pōt. vt. ff. e. scz de
suis. et. l. j. in principio. Accur.

No iure fecit. qz caruit solēnitāte testū. vel no habuit te-
stamenti factionem et fecit.

Ruptū. arrogatione vel agnatione postbursi. vt supra
qui. mo. tes. infir. j. s. et. no. q no est p oia idem. qn rumpitur.
ac si nullū factū esset. si tamen fecit codicillos cū primo cāu
salicet quando rumpitur. legatū vt ex codicillis. non valeat
vt. e. de codicillis. l. prima. secundo sic. vt supra de fideico-
mis. here. s. preterea. et. ff. de iure. codicilloz. si quis cum. in
fi. j. s. et. l. ab intestato. et supra ti. j. s. non tantū. Accur.

Iritūe. vt per capi. di. testatoz. vt. s. qui. mo. tes. infir.
s. no tamen. et facit. ff. de ver. sig. intestatus.

Ex titerit. sunt r alij duo modi. vt p querelā vlt ptra tabu-
las testamento reāso. vt. d. de col. vt liberis. Accur.

Sinaur. supra diximus. f. de here. quali. r dif. s. sui.
Suerunt. Item aliud est necesse. vt nemo eos pcedat.
vt ibidem dicit. scz supra debere. qua. et dif. s. sui.

*De hereditati-
bus que ab intesta-
to referuntur. hec
rubrica est genera-
lis ad omnes seqn-
tes titu. vsqz ad ti-
tulum de bo. posse.
vbi mixtim tracta-
bit ex testamento.
r ab intestato. sed
mole alij
Debit alij
Dicitur et iuris
Dicitur*

Filio nato aliud si ex filia. vt. s. de pa. po. §. filius. Acc.
Prognatus. i. pcul a menatus. qz in quarto gradu est
mibi. qui vocatur abnepos. vt. j. d. gradibus. §. iij. Uel dic
ppositum poni p simplici. i. natum vel natam. et sic pone p
nepote p dicit. Uel melius loquit d omnibus descendenti-
bus. vltioribus.
et ideo dicit prog-
natus. qz vsqz i in-
finitu succedit. vt
in auten. de her. ab
intest. §. j. et sic p-
prie ponitur prog-
natus. i. pcul nat.
Heciterest. na-
turales et legitimi
Adoptiu. quo
ad hoc vt sui dican-
tur. nisi emancipati
fuerint. tunc enim
interest. cu natura-
les emancipati iure
pretorio succedunt.
adoptiu. no. vt. ff.
e. l. j. §. suos. z. j. e.
§. nuptus.
Quibus. scz su-
is heredibus.
Curys. erat em
curia siue corp⁹ in
qualibet ciuitate. q
curia indigebat of-
ficialibus. vt nego-
cia expedirent. vt i
auten. de defen. ci.
§. nulla. i. sine. coll.
ij. vnde. quicunqz
veller naturale su-
um filium. dare il-
li curie. vel ipsemet
filius post mortem
patris se offerre no
etantibus legiti-
mis. vt pater testa-
mento illud dicat.
legitimus fiebat vt
in auten. quib⁹ mo-
na. effi. sui. §. qd ve-
ro. et. §. si quis igi-
ficat sic rēssio pec-
catorz bis qui va-
dunt vltra mare.
Sedm diu-
lum. ad est princi-
pi. f. theodosij. et
leonis vt. l. de na-
li. si quis. et. l. qm.
Hecno eos. f. necesse est numerari inter suos.
Constitutiones. l. de na. li. cu quis. et. l. nuper.
Sustulerit. i. habuerit. Accursius floren. legu doctor.
Instrumenta. in quibus ptingatur matrimoniu inter ti-
cium z beram esse ptractu. et dotem datā esse. que instru-
menta dotalia vel nuptialia dicunt. et sine his duobus. scz
scriptura et dote dicit. pla. no valere matrimoniu. qz lex ple-
runqz de his dicit tali casu. vt dicit. §. d. nup. §. si. no. als. vt
ff. de re. iur. nuptias. Nos dicimus valere mrimoniū. vt. l.
de nup. si vicinis. et in auten. d. nup. §. nuptias. col. iij. sed no
fieri liberos legitimos. vt in auten. d. trie. z se. §. si. col. ij. Acc.
Diciterit. scz pimi nā et ob hoc retinent quidā pus
pcurinas. vt experiant an et eis possint filios habere. vt po-
stea accipiant eas in vxores. vel repellant. qd scz vt repellat
in vxore. pbibitū ē. vt in auten. qui. mo. na. eff. le. §. qm. col. vj.
Censuum. quasi dicat no solū si nascat postea eā vniat
cū primis sed si no nascant aliqui siue etiaz si nascant z mo-
riantur. vt. l. de na. li. nuper. l. no. qz si etiā legitimos ha-
beat ex vxore quondā. tamē bec valent. et siue ex libera siue
ex liberta siue serua quā postea manumiserit. et in vxore du-
xerit bec seruauit. vt in auten. d. incesti. nup. §. si. et in auten. de
trien. z se. §. si. et in auten. d. filijs. an. do. instra natis. p totū ti.
Gra demū desierit. sed nunqd filij pcedit nepote ex alte-
ro filio vno gradu. vt. j. d. gra. cog. §. pzo gradu. §. secūdo.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Hinc d' and 'ad hoc'.

z tamen no excludit. vt. j. e. §. cu filius. Rū. no videt pce-
dere cu sui patris locū obtineat. vt dicto. §. j. e. Accur.
Emanipatione. vel capitis diminutione maxima vt
media. no aut captiuitate. vt. §. quib⁹ mo. ius pa. po. sol.
§. si ab hostibus. et. ff. e. l. j. §. si filius. Accur. floren.
Mā si per id
tempus. ptra. j.
e. §. cum autem.
queritur in prin-
so. vt. j. ti. j. §. p-
rimus.
Anis. vclu-
ti auus. Accur.
Eius. scz au-
Accursius.
Et co. f. auo.
Accursius.
Herfois cū
omnes liberi ap-
pellent licz post
trinepotē ipso-
prie. vt. ff. de gra-
dibus. l. iuricon-
sultus. §. paren-
tes. et. ff. de ver-
fig. l. liberos.
Postumi.
sui heredes sunt
cum habeant p-
natis. quotiens
de eoz comodis
queritur vt. ff. d.
sta. bo. qui in vte-
ro. Et no. qd po-
sthumus dicit.
prie qui p⁹ bu-
mationē patris
nascitur. et dicit
etiam imprope
ille qui facto te-
stamento nascit
vt. ff. de iur. ru.
test. l. iij. §. j.
morte id acciderit: siue alia
rōne veluti emancipatōe. Mā
si p id tempus quo quis mori
retr filius in prāte ei⁹ sit ne-
pos ex eo su⁹ heres esse no p-
idqz et in ceteris princeps li-
beroz in psonis dictū intel-
ligim⁹. Postumi⁹ qz q si vi-
uo pte nati essent: in prāte
eius futuri foret: sui heredes
sunt. Sui autē etiā ignoran-
tes⁹ fiunt heredes: licet fu-
rosi sint: heredes pnt existe-
re: qz quibus ex causis ignorā-
tibz acquiri nobz. ex his cau-
sis et furiosis acqri pōt. Et
statim morte parētis quasi
pnuat dominū: z iō nec tu-
toris autoritate opus ē in pu-
pillis. cū etiā ignorātibz acqri-
tur suis hereditū hēditas: nec
curatoris pnsu acqri furio-
so: sed ipō iure. Interdū⁹ at
licet in prāte pntis. mortis
tpe suus hēs no fuerit. tū su⁹
heres parēti effici. vlti si ab
hostibz quis reuers⁹ fuerit p⁹
mortem pntis sui. ius em postli-
minij hoc facit. Per ptra-
rium aut hoc euenit. vt lz qz
in familia defuncti sit mortz
tpe. tū suus heres non fiat ve-
luti post mortē suā pat in-
dicatus fuerit reus p duellio-
nis ac p hoc memoria eius
Ignorātes. z iuriti. z statim. lz iure ptorio abstinerere
possunt. vt. §. d. ber. q. z dif. §. sui. z. ff. si qz. o. causa. tes. l. j.
§. qui sunt. Accur. floren. legu doctor fam. d. iij. §. i.
Heredes. f. sui. als non. nisi p curatorem fm quos daz
vt. l. de cur. fur. l. si. §. tali itaqz.
Accquiri pōt. sic. ff. d. ac. et ob. si a furioso. et. ff. si cer. pe-
ta. l. si a furioso.
Quasi hoc. ideo qz incorpalius dicit. prie pnuatō
sed dñum est incorpale. banc reproba. qz et possessio est
res incorpalis. et tamē vna cū alia pnuat. vt. ff. de acq.
pos. pōpo. §. pcrea. et. §. in dotē. et. §. si iussu. et. §. sed et
legatario. et. §. pe. Dic ergo improprie fieri pnuationē.
qz inter diuersa. no cadē fieri debet. sed pater z filij vnus
fictione iuris sunt. vt. l. de impu. et al. sub. l. si. §. si.
In pupillis. als. si est hereditas extranei et no patris.
tutoris autoritas et pupilli actus necessarius est. nisi sit i
fans. quo casu sufficit tutor. vt. l. de iure deli. potuit. z. l.
si infanti. §. parente. z. ff. de tu. z cu. da. ab his. l. impuberi
Interdū. sic. ff. de suis et le. l. j. §. interdum.
Su⁹ hēs. ff. d. testa. l. lex cor. in h. d. so. ibi no fuit reuer-
sus. lz hic sic.
Postliminiū. qd fingit cū semp in cui-
tate fuisse. vt. §. qd⁹ mo. ius pa. po. sol. §. si ab hostibus.
Post mortē. nota quedā delicta transire ptra heredes
etiam lite non conte. vt le. i. mactatis in duobus casibz

Handwritten marginal notes in the right margin.

quando quis contra principem vel rem pu. fuit molitus
als nō: vt. ff. ad le. iul. ma. l. fi. 7 bis duo b^o casibus bictm
loquit. Item de residuis 7 peculatus 7 reptundarum:
vt. ff. ad le. iul. repe. l. fi. Item apostatatus: ut. l. de apos.
l. ij. 7. l. apostatarum in fi. Quedā etiam non transeūt li
te nō contes. vt
oia alia publica
vt. ff. de accusa.
ex iudicio: alia
preatata lite trā
seunt. als non.
vt omnia priua
ta delicta. ut. l.
de delict. defunc.
l. j. 7. j. de perpe.
7 ten. acti. §. nō
aūt. Accur.

Derduellio nis. ideo dicit p
duellionis: quia
per duellum fie
bat certamen si
aliquis criminis
hui⁹ dicebat re?
quod aliquid in
ipsius principem
vel rem publicā
fuit molitus sim
pla. 7 potest dici
hoc 7 defedi: qz
7 fm iura roma
nauideretur posse
fieri debere pu
gna 7 sit aliqua
ar. vt. ff. ad leg.
acq. l. qua act. §.
si quis in colluc.
7. ff. de re iudic.
comodis. 7. ff. §.
bis qui no. in fa.
atblectas. 7. §.
atblectis. l. j. 7. §.
que res pig. ob.
pos. species. 7. ff.
de dona. dona
tiones. in fi. bis
enim legibus ha
bet metio vera
li pugna: que nō
fieret: nisi de iu
receat. vel vicp
duellionis: id est
hostis criminis:
nam perduelles
hostes dicunt:
vt. ff. de ver. sig.
quos nos. Acc.
i. Memoria.
nam ipse cuz sit
mortuus nō po
test damnari ni
si a deo: vt. ff. q
senten. sine app.
rel. pe.

Damnata. hoc scilz modo pronuncio cōtra imperiū
lucum fecisse: 7 ideo bona in fiscum inferri. nam per hoc
memoria damnat. 7 infamia quadam defunctus afficit:
ut. §. qui manu. non pos. §. j. 7 ex tempore cōmissi delicti
alienationes ab eo facte non valebunt: ut. l. ad le. iul.
ma. l. pe. in fi. 7. ff. de dona. l. donationes. §. fi. Accursius.
l. potest dici. scilz verius. Accur.
m. Delinere. scilz lata sententia. nam non facit ipso iu
re delinere heredem suū esse tale delictū.
n. Cum filius filio. secus si ex filia: ut. j. co. §. item vetu
stas. 7. §. vni. Accursius.
o. Equum. ut in auct. quibus mo. effi. sui. §. ergo. coll. vs.
p. Vocant. id est est 7 si p bo. pos. vocent: ut. ff. de contra
tabu. l. j. §. vocant. sed contra. ff. de contra tabu. l. ij. §. j.
so. nō est cōtra. qz ibi pcedit filius. qz patris loco est ado
ptatus ad nepotē. vt. §. §. ita vnum.

*ad obsequium quod dicitur glisiam qz dabo cum p...
Dicitur legi qz dicitur vad qz dicitur vad qz dicitur vad
vnam p... dicitur vad qz dicitur vad qz dicitur vad
p... dicitur vad qz dicitur vad qz dicitur vad
p... dicitur vad qz dicitur vad qz dicitur vad*

In stirpes. j. et. §. hoc etia addendū in fi. contra so. ut
ibi Accursius florentinus.
r. Ex altero. sic. j. co. §. h. sic. ff. de inoffi. testa. pap. §. pū
de si ex duob⁹. sic. 7. l. de suis 7 legit. l. nepotes.
f. Item si ex duobus filiis. p. mortuis.

Ex altero. l. ne
pote. Accur.
v. Cum aut qnt.
eo diligenter nota
to qui sit sui here
des. nūc nota quo
tpe querendū ē qz
suis heres sit.
r. Certū est. §. eo.
§. ita vnum. con
tra sol. ut ibi.
y. Sine testamē
to. qd contingit se
pte modis. ut. §. c.
in principio dicitur.
z. Accidit. scilicet
vt videat qz sine
testamēto decessisse
a. Mortuo. l. ex
heredito.
b. Non potuit.
morte puentus. ut
§. eo. ita demū.
c. Solus. l. su⁹ he
res. Accur.
d. Certū est. l. ne
pote. sui heredem
esse. cū nullus eū p
cedat. ut. §. eo. §. j.
e. Mortuo. anqz
adeat ex testamen
to hēditas. vñ con
stat non trāsmitti
ad filiu. de inoffi. q
relam. imo etiā ea
adita nō trāsmitte
bat oliz. §. hodie. §.
ut. l. de inoffi. tes.
scimus. §. h.
f. Testamēto. scz
ab herede qui non
vult adire.
g. Accidit. nec eni
fuit prim⁹ cogna
tus c. l. auouiuo. q
vivo nondum aīal
erat. ut. ff. vñ cog. l.
j. §. si qz primus.
§. nūqd hodie p
auct. succedit. ut in
auct. de hēdi. ab in
testa. §. j. colla. ir.
De. dixit q sic: qz
nālis eā tm specta
tur. §. §. qz nec d
iure ptozio: q casu
nālis ispiciebat ad
mittebat: ut se. §.
j. co. §. emancipati.

Ex altero. l. ne
pote. Accur.
v. Cum aut qnt.
eo diligenter nota
to qui sit sui here
des. nūc nota quo
tpe querendū ē qz
suis heres sit.
r. Certū est. §. eo.
§. ita vnum. con
tra sol. ut ibi.
y. Sine testamē
to. qd contingit se
pte modis. ut. §. c.
in principio dicitur.
z. Accidit. scilicet
vt videat qz sine
testamēto decessisse
a. Mortuo. l. ex
heredito.
b. Non potuit.
morte puentus. ut
§. eo. ita demū.
c. Solus. l. su⁹ he
res. Accur.
d. Certū est. l. ne
pote. sui heredem
esse. cū nullus eū p
cedat. ut. §. eo. §. j.
e. Mortuo. anqz
adeat ex testamen
to hēditas. vñ con
stat non trāsmitti
ad filiu. de inoffi. q
relam. imo etiā ea
adita nō trāsmitte
bat oliz. §. hodie. §.
ut. l. de inoffi. tes.
scimus. §. h.
f. Testamēto. scz
ab herede qui non
vult adire.
g. Accidit. nec eni
fuit prim⁹ cogna
tus c. l. auouiuo. q
vivo nondum aīal
erat. ut. ff. vñ cog. l.
j. §. si qz primus.
§. nūqd hodie p
auct. succedit. ut in
auct. de hēdi. ab in
testa. §. j. colla. ir.
De. dixit q sic: qz
nālis eā tm specta
tur. §. §. qz nec d
iure ptozio: q casu
nālis ispiciebat ad
mittebat: ut se. §.
j. co. §. emancipati.

Ex altero. l. ne
pote. Accur.
v. Cum aut qnt.
eo diligenter nota
to qui sit sui here
des. nūc nota quo
tpe querendū ē qz
suis heres sit.
r. Certū est. §. eo.
§. ita vnum. con
tra sol. ut ibi.
y. Sine testamē
to. qd contingit se
pte modis. ut. §. c.
in principio dicitur.
z. Accidit. scilicet
vt videat qz sine
testamēto decessisse
a. Mortuo. l. ex
heredito.
b. Non potuit.
morte puentus. ut
§. eo. ita demū.
c. Solus. l. su⁹ he
res. Accur.
d. Certū est. l. ne
pote. sui heredem
esse. cū nullus eū p
cedat. ut. §. eo. §. j.
e. Mortuo. anqz
adeat ex testamen
to hēditas. vñ con
stat non trāsmitti
ad filiu. de inoffi. q
relam. imo etiā ea
adita nō trāsmitte
bat oliz. §. hodie. §.
ut. l. de inoffi. tes.
scimus. §. h.
f. Testamēto. scz
ab herede qui non
vult adire.
g. Accidit. nec eni
fuit prim⁹ cogna
tus c. l. auouiuo. q
vivo nondum aīal
erat. ut. ff. vñ cog. l.
j. §. si qz primus.
§. nūqd hodie p
auct. succedit. ut in
auct. de hēdi. ab in
testa. §. j. colla. ir.
De. dixit q sic: qz
nālis eā tm specta
tur. §. §. qz nec d
iure ptozio: q casu
nālis ispiciebat ad
mittebat: ut se. §.
j. co. §. emancipati.

Ex altero. l. ne
pote. Accur.
v. Cum aut qnt.
eo diligenter nota
to qui sit sui here
des. nūc nota quo
tpe querendū ē qz
suis heres sit.
r. Certū est. §. eo.
§. ita vnum. con
tra sol. ut ibi.
y. Sine testamē
to. qd contingit se
pte modis. ut. §. c.
in principio dicitur.
z. Accidit. scilicet
vt videat qz sine
testamēto decessisse
a. Mortuo. l. ex
heredito.
b. Non potuit.
morte puentus. ut
§. eo. ita demū.
c. Solus. l. su⁹ he
res. Accur.
d. Certū est. l. ne
pote. sui heredem
esse. cū nullus eū p
cedat. ut. §. eo. §. j.
e. Mortuo. anqz
adeat ex testamen
to hēditas. vñ con
stat non trāsmitti
ad filiu. de inoffi. q
relam. imo etiā ea
adita nō trāsmitte
bat oliz. §. hodie. §.
ut. l. de inoffi. tes.
scimus. §. h.
f. Testamēto. scz
ab herede qui non
vult adire.
g. Accidit. nec eni
fuit prim⁹ cogna
tus c. l. auouiuo. q
vivo nondum aīal
erat. ut. ff. vñ cog. l.
j. §. si qz primus.
§. nūqd hodie p
auct. succedit. ut in
auct. de hēdi. ab in
testa. §. j. colla. ir.
De. dixit q sic: qz
nālis eā tm specta
tur. §. §. qz nec d
iure ptozio: q casu
nālis ispiciebat ad
mittebat: ut se. §.
j. co. §. emancipati.

per oes dicit qd p...
non allegari lo...
adup...
huc nos legim...
de...
q...
p...

ibi nō valuit adoptio fm Jo. sed hic valuit. Vel distingue
an def extraneo vt hic: an def in adoptionē nepos ex filio
emācipato patri eiusdē: vt ibi ar. s. de adop. §. s. bodie. Itē
de adop. l. pe. §. sed si quidem. que est contra. So. illā in
telligit. vt. j. co. §. admonendi.

p Cum is. f. pa
naturalis.
q Cuius eo. f. pa
trem naturalis.
r Ab ipso. f. pa
tre naturalis.
s Cuiusent. vt. s.
de here. li. s. emā
cipatos.
t Extraneoz. si
autē morte patris
adoptiuū facti cēt
sui iur. durat agna
tiois ius inf eos. i.
inf adoptiuū 7 na
turalē filiū adoptā
tis nō emācipatus
vt sibi succedat. vt
ff. de gra. cog. nō fa
cile. §. cognatiois.
7 de adop. l. anpe.
u Par. Item 7 ipsi
adoptiuo patri suc
cedit. vt. j. e. §. sea
v Adoptiuū. p.
emācipationē non
pōt. vt. s. e. §. nec
interest.
w Cui. i. ualis pa
tris.
x Ad agnatos.
nā nō emācipat:
certū ē qd filij non
succedūt nāli pri:
7 ita agnati succe
dūt. vt. s. pri. 7 ff.
vñ libe. l. j. Si autē
emāciparet: succe
deret filij. vt. s. pr.
7 ff. nō in ei. p. tate
eēt ad quem bona
naturalis patris p
tinerēt: qd ē absur
dū 7 s. reculā iur.
vt. hic. 7 ff. de here.
insti. l. illa institutio
y Cuius. §. iuris.
qz nāles emācipa
ri iur. p. tatio vocat
s. adoptiuū emāci
pationē. vt. s. pri.
S. ergo 7 c.
z Nāles 7 legiti
mi.
a Emācipati. ab
adoptiuo patre.
b Adiuuant. ni
si sint de suis: vt. qd
nū. adoptauit ne
potē in filiū: 7 po
tēta emācipant vt
ff. ad tēcul. l. ij. §.
adoptiuū.
c Cui. i. emācipa
tio q. iuris civilis ē
vt. ff. de re. iur. act.
d Cui. pōt. sic. s.
de leg. ag. tu. §. si. sic
ff. de re. iur. nihil tā
e Emācipati. ab
adoptiuo patre: 7
post mortē nālis.
vt. s. §. p. mortē.
f Cui. nota qd si emācipet filij vel filia vel tēnceps non
sūt sui heredes: nō tñ tēnuūt esse filij vel filie.

admittunt ad bona natura
lis patris quasi liberi: si modo
cū is moreret in adoptiuā fa
milia sint: nā viuo eo emanci
pati ab adoptiuo patre: pin
de admittunt ad bona natu
ralis patris: ac si emancipati
ab ipso patre essent: nec vñ
in adoptiuā familia fuissent
7 cōuenient qd ad adoptiuū
patrē p. tinet extraneoz loco
esse incipiūt. Post mortē vo
naturalis patris emancipati
ab adoptiuo patre: 7 q. tum
ad adoptiuū patrem p. tinet
eque extraneoz loco fiunt: 7
q. tū ad naturalis patris bo
na p. tinet nihilomāgis libero
rū gradū nāciscant: qd ideo
sic placuit: qz iniquū erat i po
testate patris eē adoptiuū ad
quos bona naturalis patris
p. tinerēt: vtrū ad liberos ei
an ad agnatos. Minus er
go iuris habēt adoptiuū filij
q. naturales: nāqz natura
les emācipati beneficio p. tō
ris gradū liberoz retinent: li
cet iure civili perdāt: adopti
ui vo emācipati 7 iure civili
reperdūt gradū liberoz: 7 a p
tore non adiuuant. Et recte
naturalia emā iura civilis rō
perimere nō pōt: nec quia te
stāt sui heredes eē: possūt te
stāt filij filieue aut nepotes
nepotesue esse. Adoptiuū vo
emācipati extraneo loco in
cipiunt esse: quia ius nomēqz
filij filieue quod per adoptio
nem consecuti sunt: alia civili
rōne: id est emācipatione rep
dūt. Eadē hec obseruant 7
in ea bonoz possessione quaz
contra tabulas testamēti pa
rentis liberis p. tēritis. i. nec
heredibus institutis neqz vt
oportet exheredatis p. tōz po
lice: nam eos quidem qui in
potestate parentis mortis tē
pore fuerunt 7 emancipatos
vocat pretor ad eandēz bono

Eadē q. obseruant i bo. pos. vñ liberi. 7i cōtrata. bo.
pos. seruāt. Accursius.
b. Institutis. bis emā institutis nō dat hec bo. pos. nisi p
tērit rōpat testamēti: 7 hūc. l. instituto viā apat. 7 h. est
qd dicit p. tērit cōmittat edictū. vt. ff. de tabu. l. ij. §. si
q. s. ex liberis. si
aut p. tērit nolit
vti postqz semel
agnouit institut
bz. §. ta. iur. fm
ta. qd ē mirabile
nec expectat p. tē
rituz. vt. ff. de p
ta. l. si post. §. si.
7 de le. p. st. non
nūqz.
i. p. tērit. s. s.
maiculi noiatiz.
scie inf ceteros:
vt. s. de exhere.
li. s. i.
k. Exheredat.
cū g. matris p. tē
riti p. exhereda
tioē babeat. vt
s. de exher. li. s.
vlti. cessat ibi p
tabu. bo. pos. vt
ff. de tab. illud
§. ad testa.
l. In potestate
emācipatis cō
mittētibz edi
ctuz non als fm
Par. vt. ff. de p
tab. l. ij. §. si q. s.
ex liberis. Sed
Jo. s. nā nulluz
dicere possūt. 7
p. tabu. suo iure
habet. vt. ff. de li.
p. l. si duo. 7 c.
de li. p. maximū.
m. Repellit. s.
p. tōriti sint in
stitut: 7 eis cō
mittat edictum
vt. ff. de p. ta. nō
putant. §. i. ado
ptione. 7. §. vbi
aut. Itē s. ff. de
p. ta. l. ij. §. si q. s.
filio. So. vt. s.
e. §. at bi.
n. Admonēdi.
licz bos duos q
sequunt nō ad
miserim de iure
civilis. vt. s. e. §.
at bi. tamē 7 c.
o. Ad bonoz
pos. vñ liberi.
p. Emācipati.
q. iur. sui p. tōz
vt. s. e. §. s. emā
cipati.
q. Legitimos.
i. agnatos. vt. j.
ti. j. §. s.
r. Proximos.
sic. ff. de ta. l. j.
sic. ff. de or. s. bo.
pos. seruet. l. j.
s. Sed ea oia.
q. s. e. §. at bi. vi
cta. s. 7. §. pr. §.
t. Aliqua. q. d.
quā coherim?

rum possessionē: eos vo qui in
adoptiuā familia fuerūt per
hoc tēpus quo naturalis pa
rens moreret repellim. Itē
adoptiuos liberos emancipa
tos ab adoptiuo patre: sicut
ab intestato: ita longe minus
contra tabulas testamēti ad
bona eius admittit: quia testi
nunt in numero liberoz esse.
Admonēdi tamē sum eos
qui in adoptiuā familia sunt
quive post mortē naturalis
parentis ab adoptiuo patre
emancipati fuerint: intestato
parēte naturali mortuo: licz
ea parte edicti qua liberi ad
bonoz possessionē vocant nō
admittāt: alia tamē parte vo
cari. i. quaz cognati tēfucti vo
cant. Ex qua parte ita admitt
tunt: si neqz sui heredes liberi
neqz emācipati obfent: neqz
agnatus quidem vllus inter
ueniat. Ante enim pretor li
beros vocat: tā suos hēdes q.
emācipatos deide legitimos
hēdes: deide prios cognatos
S. ea oia qd ē antiq. tati pla
cuerūt: aliqua aut emēdatio
nē a nra p. tōritōe accerunt:
quā sup bis psonis composui
mus: q. a patribz suis nālibz
in adoptionē alijs dant. In
uenim eteni nōnullos casus
in q. b. filij 7 nāliū parētū suc
cessionē p. tē adoptionē amit
tebāt 7 adoptionē facile p. emā
cipationē soluta: ad neutri
patris successionē vocabant
hoc solito more corrigētes cō
stitutionē scripsim p. quā dif
finitim: qn parēs nālis filiū
suū adoptādū aliū dederit: in
tegra oia iura ita fuari: atqz
si i patris nālis p. tate p. māsiss
nec penit adoptio fuerit sub
secuta: nisi in h. t. m. modo casu
vt possit ab intestato ad pa
tris adoptiuū venire successio
nē. Testamēto at ab eo facto
neqz iure civili: neqz pretorio

qdā retinim?
v. Constitutione. vt. c. de adop. l. pe.

q. s. ex liberis. si
aut p. tērit nolit
vti postqz semel
agnouit institut
bz. §. ta. iur. fm
ta. qd ē mirabile
nec expectat p. tē
rituz. vt. ff. de p
ta. l. si post. §. si.
7 de le. p. st. non
nūqz.
i. p. tērit. s. s.
maiculi noiatiz.
scie inf ceteros:
vt. s. de exhere.
li. s. i.
k. Exheredat.
cū g. matris p. tē
riti p. exhereda
tioē babeat. vt
s. de exher. li. s.
vlti. cessat ibi p
tabu. bo. pos. vt
ff. de tab. illud
§. ad testa.
l. In potestate
emācipatis cō
mittētibz edi
ctuz non als fm
Par. vt. ff. de p
tab. l. ij. §. si q. s.
ex liberis. Sed
Jo. s. nā nulluz
dicere possūt. 7
p. tabu. suo iure
habet. vt. ff. de li.
p. l. si duo. 7 c.
de li. p. maximū.
m. Repellit. s.
p. tōriti sint in
stitut: 7 eis cō
mittat edictum
vt. ff. de p. ta. nō
putant. §. i. ado
ptione. 7. §. vbi
aut. Itē s. ff. de
p. ta. l. ij. §. si q. s.
filio. So. vt. s.
e. §. at bi.
n. Admonēdi.
licz bos duos q
sequunt nō ad
miserim de iure
civilis. vt. s. e. §.
at bi. tamē 7 c.
o. Ad bonoz
pos. vñ liberi.
p. Emācipati.
q. iur. sui p. tōz
vt. s. e. §. s. emā
cipati.
q. Legitimos.
i. agnatos. vt. j.
ti. j. §. s.
r. Proximos.
sic. ff. de ta. l. j.
sic. ff. de or. s. bo.
pos. seruet. l. j.
s. Sed ea oia.
q. s. e. §. at bi. vi
cta. s. 7. §. pr. §.
t. Aliqua. q. d.
quā coherim?

Naturalibus, & legitimis.

Nullus, i. aliquos.

Soluta, s. post mortem, secus si ante, vt. s. at bi.

Ad neutrum, vt. s. eo. s. at bi.

Relocabant, hoc idem videtur etiam contingere hodie in casu

que habent, j.

e. s. nostra autem.

z. l. de adopt. l.

de. s. sed h. sed

dic qd ams ado

ptas tenet ei re

linquere quartam

vt filio arrogato

vt. j. e. s. nra

ibi quoadmodum

z. l. accursus.

a. Constitutio

ne. l. p. d. i. am.

b. Permissio

set. i. qd qd no p

manit. vt. s. de

adop. s. s. hodie

s. b. dicit referen

do se ad factum.

q. d. acti si iure

z. de facto i. e. fa

milia p. m. s. i. f. e.

c. Cantum.

n. i. qd en in us

vocabit sine ve

nia. s. e. n. quid

alimta tali fi

lio dare tenetur

vt. s. de adop.

s. sed hodie. d.

vt. s. d.

d. Pro testato.

l. simul cum alijs

natis. vt. l. de

suis. l. e. h. re. no

ti succedit alijs

psanguineis sui

patr. adoptiu.

vt. l. de adop. l.

pe. s. s. h. qd dem.

m. s. i. accur.

e. Ab eo. s. ado

ptio patr.

f. Iure civil.

quoniam est in po

testate sua.

g. Neg. preto

rio. q. no e. ena

cipat. ab eo. vt

s. de ex. h. l. in

pn. z. s. emaci

patio. z. s. h.

b. Inofficiosi.

s. de inoff. test. s.

s. ta. aut. s. o. il

la intelligit fm

distinctiones b.

s. vt. ibi dicit.

i. Senatuscon

sulto. qd no ba

ben. sed dice

bat qd tres iuue

nes arrogati de

ferabant vt vnu

eligeret: qd casu

magna erat bec solemnitatis: vñ ex constitutione diui pij

quarta ei dabat arrogatoz. qd hodie no e. imo id e. h. casu

vt. z. als. vt. bic. z. l. de adop. l. penul. s. qd autem.

k. Ad eius. scilicet quartam.

l. Intra p. s. t. i. d. e. vt. l. de adop. l. pe. s. si no pater.

m. Pars. h. in infinitu accipe. vt. ff. de gra. l. iure consil.

s. parentes. Accursus.

n. Seruauim, vt siue loco filij siue nepotis adopte, sic

ac si vere naturalis e et scz filio pcedente nepote. l. de adoz. l. pe. s. que aut in filio.

o. Que ad modum. q. d. sic trahit: vt in hoc casu qui sequit.

p. Item vtrastis. conuincimus antiquum circa liberos pmi gradus nales siue adoptiuos nunc circa vltiores.

q. Solos. in hoc male.

Anteponcbat. in hoc bene.

r. Nepotes vo cabat. scz vetustas no civilis iuris au ctouitas. vt. s. s. p. toz. vt. j. r. j. s. s. qz

s. Materni. s. mo riante masculo de cu? bonis agit. vt j. s. primo

t. Patne. s. mo riante scia. vt. j. pri. s. accursus.

v. Qui aut pnci pes. vt. l. de suis z le. si defunct. z. l. de colla. l. ill. a.

r. Donauerit. s. pncipes. s. no ides comodi vt sequit.

y. Suffragio. i. le ge. r. tabu.

z. Diminut. no. vñ as rones vñce vñ. vt. s. de adop. s. sed hodie. i. s. s.

a. Dixim. s. nullo mo nisi in ter cio oz dine succeder. vt s. pri. s.

b. Paulo. no. pa ru de tercia pte to ti? rei dicit. sic i. auc. de ex. h. z. iro. reis. s. sanamus.

c. Estimauerit. s. pncipes.

d. Mortua sit. no duos cas. si eni mort scia nepotes vel nepes ex ma sculis vñ semis i ni bilu olim nisi post agnatos: hodie cu diminutio succe dat tercia partis si mort mascul? ne ptes ex filia tm vo cant cu diminutio ne facie pns vt h. de e. duodeci. ta. qd de hac diminutioe tercia di corrigi p sequere. s. fm ma.

s. nos fm Bul. dicim? sequere. s. loq in qda alia pte q debebat agnat. s. quarta no aut de hac scia. s. p. auc. di am? de hac tercia conuictu. s. vt equit hodie veniat. vt in

auc. de trien. z. se. s. neq. illo. coll. iij.

f. Locat. s. s. e. s. cu fili? s. nos constitutiois. quam no habent. vt sequit. b. Constitutio. vt. l. de suis z le. l. fi.

i. Transuersa linea. sic i. aut. s. no eli. s. cu igit circa sine col. j.

k. Descendit. s. nepotib? vel pncipibus ex filia.

l. Erpa. vt i. futuri casib? tm valeat. vt. l. de suis z le. l. vlt. in

m. Ita tm. h. qd sequit e referendu. s. ad. s. diui. non ad p. n.

n. Statuit. vt. s. eo. s. cum filijs.

o. Quod ad modum. q. d. sic trahit: vt in hoc casu qui sequit.

p. Item vtrastis. conuincimus antiquum circa liberos pmi gradus nales siue adoptiuos nunc circa vltiores.

q. Solos. in hoc male.

Anteponcbat. in hoc bene.

r. Nepotes vo cabat. scz vetustas no civilis iuris au ctouitas. vt. s. s. p. toz. vt. j. r. j. s. s. qz

s. Materni. s. mo riante masculo de cu? bonis agit. vt j. s. primo

t. Patne. s. mo riante scia. vt. j. pri. s. accursus.

v. Qui aut pnci pes. vt. l. de suis z le. si defunct. z. l. de colla. l. ill. a.

r. Donauerit. s. pncipes. s. no ides comodi vt sequit.

y. Suffragio. i. le ge. r. tabu.

z. Diminut. no. vñ as rones vñce vñ. vt. s. de adop. s. sed hodie. i. s. s.

a. Dixim. s. nullo mo nisi in ter cio oz dine succeder. vt s. pri. s.

b. Paulo. no. pa ru de tercia pte to ti? rei dicit. sic i. auc. de ex. h. z. iro. reis. s. sanamus.

c. Estimauerit. s. pncipes.

d. Mortua sit. no duos cas. si eni mort scia nepotes vel nepes ex ma sculis vñ semis i ni bilu olim nisi post agnatos: hodie cu diminutio succe dat tercia partis si mort mascul? ne ptes ex filia tm vo cant cu diminutio ne facie pns vt h. de e. duodeci. ta. qd de hac diminutioe tercia di corrigi p sequere. s. fm ma.

s. nos fm Bul. dicim? sequere. s. loq in qda alia pte q debebat agnat. s. quarta no aut de hac scia. s. p. auc. di am? de hac tercia conuictu. s. vt equit hodie veniat. vt in

o Diminutione. i. quartē q̄ dabat agnatis nō terciē q̄ dabat patris. vt. s. primo. §. dicitur.
p Habeat. imo i capita videt̄ dimidi. vt. j. ti. j. §. h. etiā ad dēdū in fi. §. sed ibi de collateralib⁹. hic de descendētib⁹ loq̄t̄.
De legitima agnatorū successione. Rubrica.

Nemo. et vnus. vt. ff. de testa. tu. si nemo.

Retor. s. ti. j. §. i. s. dretor. s. ti. j. §. emancipati.

Constitutiones. s. ti. j. §. quib⁹ conuocari. z. §. diu. r. et i. stat. dico z. amplecti. nā hec duo necessaria sūt vt successiones. denūcti.

Duo q̄mō. s. ciuili vel p̄torio iure. y. agnati. capi. te nō minūtū vt. ff. e. capitis.

Primus. i. q̄ primiorē defuncto. vt. j. e. §. si plures. z. §. primo.

Agnati. sic. ff. d. leg. tu. l. sūt autē. b. libro. vt. s. de le. ag. tu. §. iunt.

Cognatiōe. cognatō ē gen⁹. agnatio spēs. vñ quilib⁹ est agnat⁹ cognatus. s. nō conuerti. d. traq. cofanguinei. q̄ si ex eodē sanguine nati. ceteri agnati nō dicūt̄ cofanguinei. vt. ff. de sui. z. le. l. ij. ign.

E iuicē. s. fili. l. fratris patris. f. qui etiā. cofobani. impropē. vt. j. de gra. cog. §. q̄ r. ro. Accursius.

Ubi pfanguinitatis. i. ad suos fratres p̄natos ad reliq̄s nō agnatos agnationis tm̄ ius acq̄rit. vt. s. prio dicitur. z. e. veruz h. si vinēte eo de cui⁹ hereditate agit cōcepti saltē erant. vt. ff. de suis z. le. here. ricus. z. ff. vñ cog. l. j. §. si quis primior.

Non tm̄. quis agnati vocent̄ ad hereditatē. non tamen zē. i. par. lex. scilicet. xij. tabu. Accursius.

Sed bis. z. omnibus bis. vt. j. eo. §. si plures. l. certū. qd̄ ē. et. s. scdō testō qd̄ cuanuit. qd̄ dic vt. j. p̄ti. §. m.

Ubi adoptionē quocq. q. d. nō solū iure naturali cōstituit agnatio. s. etiā ciuili. vt p̄ adoptionē. s. quilibet iure iusto vt. ff. de adop. l. j. z. s. de adop. in pn. s. hodie p̄ eā tm̄ ex qua trāsit in ptatē arrogatoris. vt. s. e. ti. j. §. nra aut. s. tamē licz nō fiat agnatus. s. hodie. qz nō tranfit in ptatē extranei arrogātis. succedit tm̄ ab intestato patri tm̄. nō alijs patris agnatis. vt. l. de adop. l. pe. §. s. si quidem.

Naturales. z. legitimi. os. nō tamē emancipatos. vt. ff. de gra. cog. l. si filiū. Accursius.

Ubi si quis. non solū pater de quo dicitur est. p̄ suos effc. i. agnatas alijs agnatis adoptātis. z. eis co-

ne vlla diminutione p̄sequat̄ vt si forte vn⁹ vel duo ex vna p̄te: ex altera tres aut q̄tuor extent: vn⁹ aut duo dimidiā: alteri tres aut quatuor alteraz dimidiā hereditatis habeat̄.

De legitima agnatorū successione.

Nemo su⁹ heres vel eoz q̄s in suos heredes del. p̄roxy. p̄stitutōes vocat̄ existat z. is successione q̄ quomōdō aplecti: tūc ex lege xij. tab. ad agnatū primū hereditas p̄inet. Sūt autem agnati vt p̄mo q̄ libro tradidim⁹: cognati p̄ virilis sex⁹ p̄sonas cognatiōe iuncti: q̄ si a p̄re cognati. Itaq̄ ex eodem p̄re nati fratres agnati sibi sē q̄ z. pfanguinei vocant̄: nec requit̄ an eandē matrē hūerint. Itē patru⁹ frat̄ filio z. iuicē is illi agnat⁹ ē: eodē nūero sūt fr̄es patruales. i. q̄ ex duobus fratrib⁹ p̄creati sūt: q̄ etiā cofobini vocant̄: q̄ rōne etiā ad plures grad⁹ agnatiōis puenire poterim⁹. Di. q̄ q̄ p̄ morte patr̄ nascūt̄: iura pfanguinitat̄ nascūt̄. Qd̄ tm̄ oib⁹ sūt agnatis dat̄ lex hereditatē: s. his q̄ tūc primiori gradu sūt cū certū eē cepit aliquē itesta tū recessisse. Per adoptionē q̄ agnatiōis ius p̄sistit: veluti in filiis nales z. eos q̄s pater eoz adoptauit: nec dubiū ē qn̄ iprope pfanguinei appel lent̄. Itē si q̄s ex ceteri agnatis tuis: veluti fr̄ aut patru⁹: aut teniq̄ is q̄ lōgiore gradu

gnatus sit. vt. ff. de adop. qui in adoptionē. q̄ ceterū. i. certe vel alit. lex quidē. xij. ta. deferebat hereditatē agnatis. primis. s. media iure p̄udentia cū disti ctione. z. hoc dicit: ceterū p̄ sed. r. Longissimo. i. decimo. vt. j. de succes. co. §. si.

ē adoptauerit aliquē: agnat⁹ in suos eē nō dubitat̄. Ceterū in masculos qd̄ agnatio nis iure hēditas etiā si lōgissi mo gradu sint: vltro citroq̄ capit. Qd̄ ad feias vo attinet ita placebat: vt ip̄e pfanguinitat̄ iure tm̄ captat̄ hēditatē. si sorores sint: vlteri nō capiāt: masculi aut a d earū hereditates ēt si lōgissimo q̄du sint admittat̄. Qua re cā fra tr̄ tui aut patris tui filie vel amite tue hēditas ad te p̄rine bat: tua vo ad illas nō p̄rine bat. Qd̄ ita p̄stitutū erat: qz cōmodi videbat̄ ita iura p̄stitui: vt plerūq̄ hēditates ad masculos p̄fluēt. s. qz sane iniquū erat i vniversum eas q̄ extraneas repelli: p̄toz eas ad bonoz possessionē admittit: ea p̄te q̄ primitati nō mie bōoz possessionē pollicet̄. Et q̄ p̄te ita scz admittunt̄: si neq̄ agnat⁹ vll⁹: nec primior cognat⁹ intueat̄. Et b̄ qd̄ lex. xij. tab. nullo mō introduxit: s. simpliciter legib⁹ amica aplexa: sili mō oēs agnatos sine masculos sine feias cuius cūq̄ grad⁹ ad similitudinē suoz iuicē ad successione vocabat̄. Media autē iure p̄udentia: q̄ erat qd̄ lege. xij. ta. iunior im p̄iali aut dispōne antioz sub tilitate qd̄ excogitata p̄fata differētia iducebat: z. penitus eas a successiōe agnatorū re pellebat. oī alia successiōe cog nita: tunc p̄toz paulatim asp̄itatē iur̄ ciuili⁹ corrigē.

Feminas. agnatas. Ac.

Placebat. nota caute po nit placebat z. nō plz. vt. j. §. nos vo. Et h̄ erat p̄ mediā iure p̄udentia. nō p̄ legē xij. ta. neq̄ p̄ p̄toz. vt. j. eo. §. z. hoc quidem. z. §. media.

Confanguinitatis. i. agnatiōis.

Carum. scilz feminarum.

Qua. scilicet hereditas.

Per cofanguineas sorores de q̄ bus mō dixit.

Ad masculos. sic. s. ti. j. §. itē vt. ff. de iur. i. §. qz eas. scilicet agnatas feminas.

Proximitatis. i. cognatiōnis. Accursius.

Intueat̄. nec aliq̄s suorū. vt. s. ti. j. §. ad monēdi. in fi. §. e.

Quidē. que s. in. §. ceterū. z. §. s. qz dicta sūt.

Sed simplicitatem. remota differētia agnatorū in masculos z. feminas. sic. s. de fideicō. bere. §. sed qz.

Gunior. z. sic nō q̄ lex. xij. ta. bularū est vetustior quā media iuris p̄udentia z. quā ius p̄torium.

Anterior. i. p̄stitutōe antioz. i. scripta. q̄ est l. de legitimis bere. l. lege. xij. tabularum.

Ubi refata. s. victā. s. e. §. ceterum. s. eas. agnatas feminas. nisi sorores.

Gunior. nāz ordo cognatorū nō erat adhuc: vel dic etiā de h̄cib⁹ agnatis ip̄e tamē nō vocabant̄.

Ciuilis. i. medicus p̄udentie qd̄ ius ciuile dicit̄. vt. ff. de or. iur. l. ij. §. bec disputatione.

Ubi. s. mulieribus agnatis vltz sorores. o. p̄ dlat. sic dicta: qz p̄ eā cognati vocant̄.

Ubi. s. hic iustianus loquit̄. q. cause. i. expulsiōi agnatorum. r. Quare. ctenim bene dico fore p̄uidendū agnatis feminis. quare ctenim zē. Accursius.

Citulis. i. nominibus. Accursius. t. dabat. i. concedebat. Accursius. v. datus. certe nō erat rō iusta vel sufficiēs. l. z. aliq̄ sit.

vt. §. e. §. ceterum. in fi. Accursus.
y **M**ostra constitutione. vt. l. de le. bere. l. lege. xij. tab.
z **S**imili. i. binc inde. vel dic ita femine vt mares.
a **C**onsanguinitatis. i. licet non sint forozes que germa
ne vocant. quasi ex eodē germine nate.
b **P**rocedit. ex
timam. vt. l.
de le. bere. l. le.
ge. xij. tabu. §. in
bis. Accursus.
c **A**ntimō.
i. non vltior p
rimoz. tamē sic
vt ipse forozes
vel fratres vte
rini vel vterine
vt sequit. vt. l.
de leg. bere. l. fi.
§. §. neg.
d **I**n legitima
agnatoz.
e **G**ermane. i.
nate ex eodē pa
tre z matre cum
defuncto.
f **V**terine. i. na
te ex eadem ma
tre m.
g **P**roinceps. i.
vltioroz. su. i.
in gradu remo
tioroz.
h **S**upstites.
hoc corrigi per
auct. cessante. qz
z cū his admic
tunt. Item z in
alio quod subij
at hic. §. corri
git. qz in stirpes
fit diuisio bodic
sed post hos fili
os fratru fit di
uisio capita. vt
i auct. de bere. ab
intef. vt. §. reli
quū. coll. it. z in
auct. vt fratru fi
li. §. j. colla. jr.
¶ **Q**uod dicit
auct. i stirpes di
uidi. verū est qn
cum alijs. i. pa
truis vocant ne
potes. als in ca
pita. vt. b.
i **I**n capita. §.
ti. §. in fi. §. So.
ibi de descendē
tibz loquit. hic
de collateralibz.
k **S**i plures
sint. licin auct. de
bere. ab intef. §.
si do neqz frēs.
coll. it. ff. de suis
z le. bere. l. ij. §.
beredias.
l **A**bet. hoc
corrigi. vt. §. vi
p. auct. cessan
te. Accursus
m **P**roxim.
sic. §. ti. j. §. cum
autem.
n **Q**uerē. sic
§. c. §. non tamē

tes: siue qd test ad implētes.
hūano pposito aliū ordinem
suis edict addiderūt z cogna
tiōis lines primitat noie in
troducta p bonoz possessioez
eas adiunabāt. z pollicebant
his bonoz possessioez q vnde
cognati appellat. **M**os vo
legē. xij. tab. sequētes z ei ve
stigia i hac pte pseruātes: lau
dam qdē prozes sue hūanita
tis: nō tñ eos i plenū cause me
deri iuenim: qre etenim vno
eodēqz gradu nāli cōcurrente
z agnatiōis titulis tā i masculi
lis q i femis eq lāce cōstitut:
masculis qdē dabat ad succes
sionē venire oīuz agnatoz: ex
agnatū aut mulieribz nulli pe
nit nisi soli forozū ad agnato
rū successionē patebat adit.
Nos i plenū oīa reducētē
z ad ius. xij. tab. eādē dispōnē
exequātes: nra pstitutiōe san
xim oēs legitimas psonas. i.
p virilē sexū descendētes: siue
masculini gener: siue femini
ni sint fili: mō ad iura successi
onis legitie ab intestato voca
ri fm sui gradū progatiuam:
nec iō excludēdas: qz p sangui
nitati iura sicut germane nō
hāt. **H**oc dēt addendū nre cō
stitutioni existiaim: vt trās
ferat vntimō gradus a iure
cognatiōis i legitimā succes
sionē: vt nō solū frīs filius: z fi
lia fm q iam diffiniūm ad
successionē patri sui vocent.
h etiā germane consanguinee
vel forozis vterine fili: z filia
soli nō teinceps psonē vna
cū his ad iura auūculi sui que
niāt. **E**t mortuo eo q patruus
qdē est sui fratru filius: auūcu
lus aut forozis sue soboli: fili
mō ab vtroqz latere succedat
rāq si oēs ex masculis descēdē
tes legitimo iure veniāt: scilz
vbi frat z foroz supstites nō
sunt: his etenim psonis pcedēti
bus z successionē admittētibz
ceteri gradū remanēt penit se
mori. videlz hereditate nō in
stirpes: h in capita diuidēda

Tunc enī. i. cum non adit hereditas ex testamento
o **E**poze. scz post moztē.
p **P**lacebat. i. ex lege. xij. tabu.
q **I**n eo genere. scilicet iure successionis. Accursus.
r **N**on esse. i. successorū edictū inter agnatos locum non

Si plures sint gradū agnato
rū: a pte lex. xij. tab. primū vo
cat. Itaqz si vbi grā sit defun
cti frat z alteri frīs fili: aut
patru frat potior habet. **E**t
quis singulari nūero vsa lex
xij. tab. primū vocet: tñ dubiū
nō ē: qn si plures sint eiusde
gradū: oēs admittant: nā z p.
prie primū ex pluribz gradibz
intelligit: z tñ nō dubiū ē: qn lz
vntit gradus agnatoz: perti
neat ad eos hereditas. **P**ro
ximū aut si qdē nullo testō fa
cto qsqz recesserit p h tēp re
qrit: q mortuū ē is te cū here
ditate qrit. **Q**uod si facto testō
qsqz recesserit: p h tēp reqrit
q certū eē cepit nullā ex testō
hēdē exirturū: tñ enim prie
qsqz itestat recessisse intelligit
Quod qdē aliquū lōgo tpe decla
rat: in q spacio tps sepe acci
dit: vt primioze mortuo: pri
mus eē incipiat: q mortuete te
statoze nō erat primū. **P**lace
bat aut i eo genē pcedarū
hēditatū successionē nō eē. i.
vt quis primū q fm ea q dixi
mus vocat ad hēditatez: aut
spreuerit hēditate: aut anteq
s deat recesserit: nihilomagis
legitio iure sequētes admittū
tur. **Q**uod itez prozes im pfecto
iure corrigētes: nō i totū sine
adminiculo relinqbāt: h ex co
gnatoz ordie eos vocabāt: vt
pote agnatiōis iure eis reclu
so. **S**ed nos nihil pfectissimo
iuri velle cupiētes: nra pstitu
tiōe sanxim: quā de iure pō
nat hūanitate suggerēte. p
limū: successionē i agnatoz
hēditatibz nō eē eis: tenegādā
Quod sat absurdū erat qd co
gnatis a proze a pū ē h agna
tis eē reclusuz. **A**daxē cum in
onere qdē tutelaz z pmo gra
dū deficiēte sequēs succedit: z
qd i onere obrinebat: nō erat
i lucro pmissū. **A**d legitima
successionē nihilominū vocat
etiā parēs: q ptracta fiducia
filii velfilia nepotē v l neptē
ac teinceps emācipat. **Q**uod ex

habet. i. de psona i
personaz sed inter
cognatos sic. vt. j.
sc. ff. de succes.
e. l. j. §. quibz sed de
ordine i ordinē seu
de capite in capite
sic. vt de liberis in
agnatos. de agnat
in cognatos. z post
in virū z vrozem.
vt sequitur. vt. ff. si
ta. test. nu. ex. l. j. j.
i. Accursus.
f **N**ihilomagis.
i. non ideo magis.
t **S**ed nos. loqui
tur iustinianus.
y **P**rotulimus.
scz in greco.
x **C**um satis. ra
tio prima.
y **A**ptū est. scz
successorū edictuz
de persona in per
sonaz. Accur.
z **P**axine. rō se
cunda.

a **G**radu. agna
torum. Accur.
b **A**d legitimaz.
est enim filius pro
rimus agnatus pa
tri. vt. ff. de suis z
le. filius quod ius
non tollit per ca.
vi. sicut neqz inter
fratres. vt. hic z. l.
de le. tu. l. iij.
c **P**axinis. secus
econtra. vt. §. ti. j.
§. emācipati.

e Constitutione. vt. C. de emanci. l. i. ff.
f fiducia. sic dicendo ius succededi in bonis tuis mihi re
seruo. vel etia sic emancipo te contracta fiducia.
g Manumississet. i. emancipasset sic. ff. qn acti. de pc. est an.
l. i. §. alienatio. Accursius

De senatuscon-
sulto terculiano.
Rubrica.

Apponebat impro-
prie. na co-
gnatos nullo mo-
do vocabat. vt se-
quit. Accur.

i Masculoz p-
genie. i. agnatos. vt
s. ti. l. in principio.
k Necessitudine
i. cognatione. nam
dicunt cognati ne-
cessarii. vt. ff. de iu-
sti. i. iure. l. fi.

l Filiu. q ad ius
e sunt cognati. vt
j. de suc. co. §. vul-
go. Accursius.

m Angustie. no-
ra ius dici angustie
osuz. als iniqui di
vt. j. de suc. l. i. pn.
z. ff. qd qsq. iur. l.
ij. in prin.

n Postea. f. post
leg. xij. tab. z p di-
ui claudiu. z p se-
natusco. tercul. vt
sequit. Accur.

o Amissoz. f. in
gac pncipis. vt ar.
s. de excusa. tut. in
pn. vel dic q gene-
ralit statuit. vt. C.
de inoffi. tes. l. libe-
ri. prima vcrioz e.

p Quic. bodie et
ama succedit sicut
mater. vt in auc. de
bere. ab intesta. §.
pseques. coll. x.

r Habens. id est
tres hns filios. no
aut in potestate. vt
s. de adop. §. femi-
ne. quos tres bre
videt. etiaz si tres
geminos pepit fm
jo. vt. ff. de verbo.
sig. l. ter emira. Ac.

s Parcis. f. in af-
z ita no de iure ro-
manoz vroz ali-
cu esse in ptate pa-
rcis no mariti nisi
quo ad debitū car-
nis. aliud de iure lo-
gobar doz. vt bic z. C. de condi. infer. si vroz. z in logobarda
que mulieri alienare pmissus sit. l. j. Accursius.

t Iussu. f. iure antiq. cu qlibet hereditas patri p filiu qre-
ret. vt. ff. de acq. here. q in aliena. s. bodie i sola pfecticia no
aducticia. f. erigit iussus. vt. C. de bo. q li. l. fi. §. siue cozio.
v Deferunt. liberi etia adoptiui. z ita demu si ipsi succe-
dere velint. vt. ff. e. l. ij. §. liberi. z. §. ita demu.
x Defuncti. f. filij. de cuius hereditate nuc agit.
y Suoz. quod dic vt. s. de here. q ab intesta. §. j. z. ij. z. §.
emancipati. z. §. diui. Accursius.

z Dum gradus. vt filij. Accursius.

a Alterioz. vt nepotes z similes.

b Sed z filie sue. q. d. no solu nepos ex filio masculo ex du-
dit matre defuncti. sed z nepotes ex filia.

nra pstitutiōe omnimō indu-
cī: vt emancipatiōes liberoz
semp videant qī pcta fiducia
fieri: cū apd veteres nō aliū
obtrinebat nisi spālī pcta fi-
ducia parēs manumississet.

De senatusconsulto tercu-
liano. Rubrica.

Ex xij. tab. ita stricto
iure utebat: z ppone-
bat masculoz pgenie
i successione z eos q p femini-
ni ser. necessitudine sibi iun-
gunt adeo expellebat: vt neqz
qdē int matre z filiu filiazue
yltro citroz hēditat capien-
de ius daret: nisi q ptozes ex p-
ximitate cognatoz: eas perso-
nas ad successione bonoz pos-
sessiōe vnde cognati accōmo-
data vocabāt. s; he iuris an-
gustie postea emēdate sūt: z
pmus qdē diu claudiu matre
ad solaciū liberoz amissoz le-
gitimā eoz retulit heredita-
te. Postea aut senatuscōsulto
terculiano qd diu adriani tē-
poritō factū est plenissime te-
tristi successiōe matre nō etiā
aue referēda cautū ē: vt ma-
ingenua triū liberoz ius hns
libertina qtuoz ad bona filio-
rū filiarū admittat itesta-
toz mortuoz: lz i ptate paren-
tis ē: vt. f. cū alieno iuri subie-
cta ē: iussu ei adeat cui iuri
subiecta ē. Preferunt autē
matre liberi refūcti q sūt sui
quīue suoz loco sūt: siue pmi
gradus siue vltioris. Sed
z filie sue mortue filio vel filia
pponit ex cōstitutionib mri
defuncte. i. aue sue. Pater qz

c Preponit. id est preferit. Accursius.
d Defuncte. scilicet filie. Accursius.
e Pater. nō adoptiuus. vt. ff. e. l. ij. §. sed neqz auus.
f Atriusqz. f. filij z filie. hoc ē maritū bu mulieris volē-
tis succedere filio suo mortuo.

vtiusqz nō etiā au z paus
matre anteponit. f. cū int eos
solos de hereditate agit. Fra-
ter aut cōsanguine tā filij q
filie excludēbat matre. So-
roz aut panguinea paritē cu-
mre admittebat. s; si fue-
rāt frat z soroz panguinei: z
mat liberis onerata: frat qdē
matre excludēbat: cois autez
erat hēditas: ex eqs ptrib fra-
trib z sorozib. s; nos psti-
tutiōe quā i codice nro noie
teozato posuim mri subue-
niēdū eē existimauim: respi-
ciētes ad naturā z puerperiū
z piculū z sepe mortē ex h cāu
matrib illatā. s; nos impuz
eē credidim casū fortuitū in
ei admitti tetrimētū. Si eni
igenua ter vl liberta qter non
peperit imerito defraudabat
successione suoz liboz. Quid
enī peccauit si nō plures: sed
paucos pepit. At redim ius
legitimū plenū matrib siue i-
genuis siue libertinis: z si nō
ter enire fuerint vel qter: h cū
tm vl eā q que morte interce-
pti sūt: vt sic vocent i liberoz
suoz legitimā successione.
s; cū antea pstitutiones iu-
ra legitime successione pscrū-
tātes: parti matre adiunbāt:
prim eā pgrauabāt: z nō in so-
lidū eā vocabāt. s; in qbusdā
casib terciā ei prē abstrahen-
tes: certis legitimis dabāt p-
sonis: in alijs aut pziū facie-
bant. Robis visum ē recta
z simplici via matre oibz pso-
nis legitimis anteponi: z sine
vlla diminutiōe filioz suozū

g Solos. scilz
auū z matre de-
functi. si autē sit
auus z pater z
mat defuncti. p: e
ferē au? matre. z
etiā patri: vt. ff.
e. eqs ius. §. j.
Et nō q bic fal-
lit regula. si viū
co vincentē zē.
vt. ff. de iur. z
tēpo. pte. l. de ac-
cessionib. nam
aut au? patri defun-
cti pferē. vt. ff. e.
l. eqs ius. §. j.
pater matre. nō
aut au? pferatur
matre qn soli sūt
Sic fallit i auc.
de eqli. to. §. bis
cōsequens. coll.
vij. ac. Item in
auc. qd mo. na.
eff. sui. §. discre-
tis. coll. vj. s; z
ff. q po. in pi. ba.
l. claudiu. sic. ff. s.
inius. ru. te. l. pe.
h Excludēbat.
s; male bodie vt
j. e. §. sed cū.
i Admittebat.
z bene. vt. j. e. §.
sed cū. Ac.
k s; liberis.
trib vel qtuoz.
vt. s. e. §. postea
aut. Accursius.
l Sed nos. co-
dice nō i eo que
babem? s; in pzi-
mo codice remā
sit. q est. C. de iur
revel. l. ij.
m Fortuituz.
f. babere vel nō
babē tot filios.
cū ex diuina gra-
boc defēdat.
n Peccauit.
nā si peccatū est
magi fuisse ma-
riti. vt. C. de le.
be. l. lege. xij. ta.
in fi. l. h.
o Intercepti.
i. cui succedere
vult. Accur.
p Sed cū an-
te cōstitutiones
q Personis. patruo z filio z nepoti patru. vt. C. e. l. fi.
in fi. l. h. Accursius.
r Faciebant. id est nil dabant. nisi predictis.
s Ius est. vt. C. e. l. fi. Accursius.
t Personis. etiā patri defuncti. nisi in vsufu. z toto qn
babebat defunctū in ptate. als in bestem tm. s; z in h casu
bodie in totū habet. vt. C. e. l. fi. z de le. here. l. de emanci-
patis. Iure vō auc. ascēdētib? referē eqs paternis z ma-
ternis. vt i auc. de here. ab inte. §. pseques. z. §. z hoc qui-
dem. coll. v. Accursius.
v Diminutione. q fiebat p agnatos supradictos in pn-
cipio istius. §. Accursius.
x Quodamodū. q. d. qz in vno bonoz. in alio grauef.

tea cōstitutiones quas non habemus fm Jo. Accursius.
q Personis. patruo z filio z nepoti patru. vt. C. e. l. fi.
in fi. l. h. Accursius.
r Faciebant. id est nil dabant. nisi predictis.
s Ius est. vt. C. e. l. fi. Accursius.
t Personis. etiā patri defuncti. nisi in vsufu. z toto qn
babebat defunctū in ptate. als in bestem tm. s; z in h casu
bodie in totū habet. vt. C. e. l. fi. z de le. here. l. de emanci-
patis. Iure vō auc. ascēdētib? referē eqs paternis z ma-
ternis. vt i auc. de here. ab inte. §. pseques. z. §. z hoc qui-
dem. coll. v. Accursius.
v Diminutione. q fiebat p agnatos supradictos in pn-
cipio istius. §. Accursius.
x Quodamodū. q. d. qz in vno bonoz. in alio grauef.

fic. ff. de iure iuran. cum qui.

Y am. sicut matrem. Accursius.
Y simul. sicut cum matre. Accursius.
A gnos. hoc casu est bodie idē quod in sequenti. S. vt in aut. de nup. §. 7 quoniam. coll. iij.

B i do mte. legitima. qz sine exproqz pence.
C ognatiois. qz sūt tñ ex ma tre sozores.
D Sed quēad moduz pperi mus i successioe e
C osulere. si tutore perēdo
F uturis. scz matribz negligētibz. als nō per dūc. vt. d. q. pe. tu. l. cū a matribz
Z maioribz als sūt nō p dūc. vt. c. si aduer. velic. l. i.
G impubes. aliud si puberes moriant. vt. c. e. matres.
B queste. ni si hēc mat sit il lustr. sic eētra talis filz illustri matri nō succēdit. vt. c. de offi. si qua illustri.
R ubrica. De senatusconsulto officiano.

P r dūc. l. e. d. i. nā s. ti. i. tractatū est qd māf filio succēdit nōc vicē eē. An dūc. Succēdit matri fili p officiano. In uidiā portās eē terculianū.

A bi. strate ponit pro filis tñ. vt. j. eo. §. j. als cōtra. vt. ff. de ver. sig. libero rum. §. c.
M atrū. i. ge. marū. vel liber tarū. vt. ff. c. l. j. §. i. imo 7 an cillariū dūmodo sit sūp. i. c. a. mōra in fidei cōmissaria libertate. vt. c. e. l. f. m. Legitima. nō qz lege. rñ. tab. varet imo tēnegabaf. vt. s. ti. j. in prin. sed senatusconsultū dat qd vicē legis ob tinet. vt. j. de excep. §. hēc exempli causa.

P r dūc. i. de excep. §. hēc exempli causa.
C onfanguineis. idēst cognatis.
C ed cū cōstitutionibz. quas nō habemus.
C t nepotes. idē in alijs descendētibz ex bac linea di cā. Sed quid si nepos iste fuit cōceptus post mortē auit. Rñ. vt. s. de here. q. ab intef. §. cū aut diximus.
C iendū. diminutiōe. s. minima. naz p alias omne ius etiā cognationis tollit. vt. s. de ca. di. §. qd autē.
R e qulā. tenoz cū est hic. 7 ff. de ca. di. tut. d. j. Rñ.
S ed ille sole. ff. unde l. i. h. in fi. cōtra. So. hic dicit so le vt ex dūc. eas tñ que ex senatuscon. referunt nō pto rias successiones. vt ibi. Accursius.
D odecz. sic. ff. e. l. j. §. capit. sic. ff. de su. 7 l. e. l. capit. r. dēferunt. quare magis lege. rñ. tab. data bereditas perdit q ca. di. minima. quā senatusconsulto delata. Rñ.

successione accipere. Excepta fratris 7 sororis persona: siue cōsanguinei sint: siue sola cognationis iura hātes: vt quē admoduz eā toto alij ordini legitimo pposuim? ita oēs fra tres 7 sorores siue legitimi sint siue nō ad capiēdas hēditates simul vocem? Ita tñ vt si qdē sole sorores agnate vel cognate 7 matē refucti vel refucte supsint: diuidiā qdē mat. al. terā 7o diuidiā pte oēs sozores habeāt. Si 7o matre sup stite: 7 ffe vlrū solis: vt etiā cū sorozibz siue legitia siue so la cognatiois iura hātibz: in testat? qz vlrēstata mouat: i capita distribuāt ei? hēditas. S; quemadmodū nos mrib? pperim? ita eas qz sue sobo li pfulere scituris eis: qd si tu tores libis nō petierit vlr in la cū remoti vlr excusati irra anū petere neglexerit: ab eoz ipu berū monētiū successioe me rito repellent. Licz aut vul go qst? sit fili? filiaue pōt ad bona ei? matē ex terculiano se natuconsulto admitti.

De senatusconsulto officiano. Rubrica

P r dūc. aut liberi? ad bona matru? intesta taz admittūt senatus con. officiano qd officio 7 ru fo cōsulibz effectū ē: qd latū ē diui marci pibz: 7 data ē tam filio q filie legitima? hēditas

P r dūc. aut liberi? ad bona matru? intesta taz admittūt senatus con. officiano qd officio 7 ru fo cōsulibz effectū ē: qd latū ē diui marci pibz: 7 data ē tam filio q filie legitima? hēditas

quia illa agnatis refert. que agnatio p ca. di. minima tollit at senatusconsultū filio. qui matri est cognatus: 7 cognatio non tollit p ca. di. minima. vt. s. de le. ag. tu. §. fi.
Y nouissime. vulgo. q nō habet certū patre. vt. s. de nup. §. si aduersus. multo magis in naturali tñ. vt. c. e. l. penul.

etiaz si alieno iuri sbiecti sūt. 7 pferunt 7 consanguineis 7 agnatis refucte matris. S; cū ex b senatusconsulto nepotes 7 neptes ad auit successiones legitimo iure nō vocabāt: po stea b pstrutiōibz patriciali bus emē datū ē vt ad filitū di nē filioz filiarūqz: 7 nepotes neptesqz vocēt. Sciēdū aut ē huiusmōi successioes que a terculiano 7 officiano senat cōsulio referunt caput dimi nutione nō pimi pte illā regu lā q noue hēditates legitime capitis diminutiōe nō percutit hille sole: q ex lege. rñ. ta. refe runt. Nouissime? sciēdū est etiā illos liberos q vulgo dsi ti sūt ad matris hēditatē ex b. senatuscō. admitti. Si ex pluribus legitimis hēditibz qdā omiserit hēditatē vlr mor tevel alia cā impediti fuerint qmin? adeāt: reliqs q adierit accrescat illoz portio. Et licz ante recesserint q adierint ad hēdes tñ eoz pntet.

De successione cogna torij. Rubrica.

P r dūc. in suos hēdes eozqz qz in suos hēdes pre tor? 7 cōstitutioes? vo cant: 7 post legitimos quo numero sūt agnati: 7 hi? quos i locū agnatoz taz supradicta senatusconsulta? q nra ererit cōstitutio: primos cognatos ptoz vocat qua partenatural

P r dūc. in suos hēdes eozqz qz in suos hēdes pre tor? 7 cōstitutioes? vo cant: 7 post legitimos quo numero sūt agnati: 7 hi? quos i locū agnatoz taz supradicta senatusconsulta? q nra ererit cōstitutio: primos cognatos ptoz vocat qua partenatural

B ereditatē. s. vna cū legitimis. nisi erat mater illu stris tūc eni cū legi timis ab intestato nō veniūt. secus in naturalib? ex licitaz pstrutiōe pcreat. vt. c. e. l. penul.
A dmitti. nūqd hōdie succēdit vul go qstus. videt q nō. vt in aut. qbus mo. n. a. eff. sui. §. vltimo. sed tu disti gue. aut est ex tali coitu q possit vana nari. vt icell? adul terū nefarij 7 simi lis quo casu nō suc cedit: cū ob b ipstū dānandus est. vt i dicto aut. 7 ff. so. m. a. si ab hostibz. aut nō 7 tūc succe dit matri vt hinc nō patri cū sit incertū. nā 7 si habet certū patre naturalē: nō tñ succēdit ei nisi i duab? vicijs ab in testato nō extātib? legitis: als i nihilū. vt i aut. q. mo. na. eff. sui. §. discretis.
S ex plurib? iste. §. e. cois ad oēs titu. quos in b ter cio libro habuim? nō tñ ad hunc ti tulum. 7 de iure ac crescendi int legiti mos tñ tractat vt hic 7 ff. eo. l. j. §. si nemo. 7. c. de ca. du. tol. §. bis ita. idē etiā est in bis q de iure ptoz suc cēdit. vt. ff. de bo. pos. l. iij. i fi. 7 l. iij. 7 v. Accursius.
A lia cā. vt si de fecerit cōditio sub q instituti erāt. vt s. qui. mo. tel. iur. §. psteriore.

A dierit. sic. ff. de le. ii. cū pat. §. libris. ibi ceterz put 7. e. accrescat. §. p q pte R. put erāt instituti. vt. c. de ca. tol. §. bis ita. 7 s. de vul. sub. §. j. Itē nūqd ē necesse itez adire R. nō nisi qñ ex alteri? psona puta fui fiat mibi augmentū. vt. ff. de acq. be. si sol. i fi. j. Rñ. 7 in fine legis.
C t lz an recesserit qz accresceret eis. vel dic anqz illi repu diarēt: nō aut anqz sua pte adierit: imo aduerāt. vt seqt. als nō trāsmittēt oliz vel hodie. vt. c. de ca. tol. §. in nouissi mo nisi in psonis liberoz. vt. c. de bis q an. ap. ta. l. j.
C tinet. scilicet augmentū supradictū.
R ubrica. De successione cognatorum.
P r dūc. in suos. vt. s. de here. ab intef. §. j.
P r dūc. in suos. vt. s. de here. ab intef. §. j.
C ostitutioes. vt. s. de here. ab intef. §. nec nō. 7. §. diui.
A gnati. vt. s. de le. ag. suc. in pñ.
B i quos. s. qui sunt de numero legitimoz.
C onsulita. vt. s. pri. duobus ti. ac. cōstitutio. vt. s. de le. ag. suc. §. hoc etiam. Accursius.
D iuinos. s. qz nūqz ali? cognat? an cēdit vel precedit f 4

quod si mater sit legitima

nota

Patruus. hoc refert ad superiorē lineā transversalem
Auūculus magnus. Hāc cōstet q̄ q̄ ē mei patris pa-
trū mibi erit magnus patruus. q̄ mee matris auūculus. mibi
erit magnus auūculus. S; q̄d si erat patruus matris mee: vel
auūculus mei patris. R. Jo. oēm illū mibi esse patrū vel
auūculū magnū
q̄ est meo p̄i vel
matri simplex.
vt. ff. e. l. iurisco.
S. patruus. r. c. d.
luc. e. l. j. s. r. o. s.

Filia. isti no-
minatui regūt
superiores genti-
us ab illo versu-
culo. itē fr̄is rē.
r sunt isti oēs in
quinto gradu li-
nee collateralis
respectu descēde-
nti. Accur.

Propior. so-
brin. q. d. q̄ fili-
dicitur propior
sobrin. r q̄ filia
dicitur propior sobri-
na. Accur.

Amitino. sub-
audi i quinto gra-
du lineae collate-
rali ex pre. ascē-
dentiu. fil. pa-
trui mei magni:
r similitū de q̄b;
dicitur hic. ff. e. l.
j. in fi. r. l. a.

Acten. ge-
nerata gradu. H
ē verū si vna ab
vna: nō si plures
ab vna. vt. ff. e.
iurisco. s. trāse-
amus. r Bē ve-
rū ex omni ordi-
ne graduum s̄m
nos: sed s̄m ca-
nonēs ex latere
trāsverso aliud
est. nā quē nos
dicimus in secu-
do: ipsi dicūt in
p̄mo: r quē nos
in quarto ipsi in
secundo. r sic de
singulis. vt i de-
cre. r r. v. q. v. c.
ii. s̄ fuit eorū cōsi-
deratio bona p̄
pter matrimōia
nra etiā bona p̄
ter hereditates
q̄ p̄ gradus descē-
runt. vt. j. d. bo.
pos. s. quos autē
r ff. e. iurisco. i
p̄m.

Adit. hic
pōt colligi diffi-
nitio gradus. vt
dicat. B; ad est
nūeratio singu-
larū p̄sonarū co-

gnatione vel affinitate sibi cōiūctarū quoto gradu vna p̄-
sona distat ab altera optime indicās. dicitur q̄ lapidens
gradus. vt. ff. e. iurisco. s. gradus.

Quoto. s. octavo vel decimo.
Appellatione. p̄pter duas rōnes. r q̄ vltra trinepotē
vel tritauū vocabula nō inueniunt sp̄alia: sed superiores r
inferiores vocant. vt. ff. e. l. fi. s. parētes. r q̄ sūt plura ne-
gocia q̄ vocabula. vt. ff. de p̄scrip. ver. l. iij. Sed vsq̄ ad

quē numerabim? R. nō deo iure isto vsq̄ ad. vij. cognatorum
r vsq̄ ad. r. agnatorum. vt. ff. e. nō facile. r. s. ti. j. s. fi. nisi rōne
demonstrandi vellemus vltimū numerare: nō vtilitatis licet
degrēste hic aliter dicant. Accur.

Dodo. scilicet adiecta persona.

teriores gradus numerare de-
beam. Quippe semp̄ genera-
ta p̄sona gradu adūcit vt lon-
gēfācili sit r̄ndere quoto gra-
du q̄s sit: q̄ p̄p̄ia cognatio-
nis appellatione quēq̄ teno-
tare. Agnationis q̄ gradu eodē
mō numerant. Sed cuz
magis veritas oculata fide q̄
p̄ aures animis hominū inhi-
git. Ideo necessariū durimias
post narrationē graduū: etiā
eos p̄nti libro inscribi: q̄rin-
possint r aurib; r oculoz īspe-
ctiōe adolecētes p̄fectissimā
graduū dōctrinā adipisci.

De seruli cognatione.

Aud certū est ad ser-
uiles cognatiōes illā
p̄te edicti q̄ p̄rinita-
tis nōm̄e bonoz possessio p̄-
mittit nō p̄tinere: nā nec vlla
antiq̄ legalis cognatio cō-
putabat. S; nra cōstitutio
quā p̄ iure patronat fecimus
q̄d ius vsq̄ ad nra tpa sat ob-
scurū: atq̄ nube plenuz r vn-
dīq̄ cōfusuz fuerat: r hoc hu-
manitate suggerēte p̄cessim;
vt si q̄s in seruli cōstitutus
cōsortio: liberū vl̄ liberos ha-
buerit sine ex libera sine ex ser-
uili conditionis mulier vl̄ e-
s; si serua mulier ex libero vel ser-
uo habuerit liberos cuiuscūq̄
sexus: r ad libertatē his pue-
nētib; r hi qui ex seruli vē-
tre nati sūt: libertatē merue-
runt: vel dū mulieres libē erāt
r ipsi in seruitute eos habue-
rūt: r postea ad libertatē pue-
nerūt: vt hi oēs ad successiōē
patris vel matris veniāt pa-
tronat iure in hac pte sopito
hos enī liberos nō solū i suorū

Acten. aliud si liber factus seruus. iterū manumittat
vt. ff. vñ cog. is qui s. r. s. de ca. di. s. q̄d aut. q̄ est ibi q̄d sibi
imputet. Sed nūq̄ etiā iste q̄ ē in. l. is q̄. bodie succederūt
nāli cā inspecta. vt. q̄ d suis r le. be. aut. i successiōe. R. nō
s̄m Jo. q̄ p̄tor nāles cām intuebat: r tñ nō vocabat cū vt
dictā ē. Itē cōtra. q̄ de suis r le. ex libera. So. hic nouū ius
vel ibi loquit q̄ nec de facto erat matrimoniu vl̄ sibi quo ad
bonoz loquit: hic quo ad successiones.

Sed cū. p̄ au-
res. vñ orati in ar-
te poetica. Segm̄
irritat aios dimil-
sa p̄ aures. Que
sūt oculis subiecta
fidelib;.

Adipisa. vnde
q̄da b̄it h̄ arborē.
Rubrica. De seruli
cognatione.

Aud. als ē
hic rubrica
de seruli co-
gnatione. als non-
p̄ edicti. sūt enī
quoz p̄tes succes-
sionis ab intestato
vt. ff. quis or. i. bo.
pos. ser. l. j.

Adipimitat.
i. cognatiōis vt se-
quit. vt. ff. vñ cog.
l. j. s. pertinet.

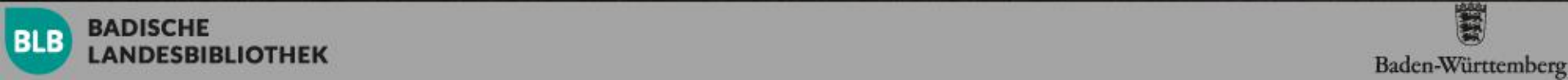
Pertinere. sed
nec aliā aliquā. vt
vel ipse succedat vl̄
ei succedat. vt. l.
cōia de suc. seruus.
nisi in trib; casib;
vt. l. ad fil. penl.
r. l. de suis r legi.
apud hostes. r. q̄
ad or. l. h.

Cōputabat. h
videt mala rō. cuz
magis iure p̄torio
q̄d naturale causā
ituebat deberet cō-
putari. vt. s. de be-
re. ab intest. s. emā
cipati q̄ cūm. sed
dic q̄ etiā ad alia.
vt ad tutelā r si-
milia. nisi quo ad
nuptias. vt. s. de
nup. s. illud. r. ff. d
ritu nup. l. ad opri-
uus. s. hūiles. S;
nūq̄ d̄ns ex sui p̄-
sona succedit co-
gnat. serui. R. nō.
vt hic dicit.

Tempora. lo-
quit iustianus.

Perueniētib;
s; parētib;.

Posi. i. parētes
y **S**eruitute. i.
donec serui erant.
3 **P**erueniēt.
scilicet parentes.

Alter? i. pariter liber? et ex dno patrono et hoc fm ocs. Itē libertū alteri eide fm suo. et ita frat' liberti pferat patrono. et h' fm q' dā. vt h. S. 30. 5. pferat em' patronū fm vt. ff. d. bo. li. l. libro. 7. ff. d. su. 7. le. itestato. 7. j. t. j. S. fm at sine c. Et illa. f. supradicta greca. Et.

Repetitis. hic S. cois ē ad ocs. ti. S. h' libro tercio. poficos: 7 idē i sequēti pxi. S. sic 7 als. S. de suc. cog. S. vl. 7 ad orfi. S. h.

Tradidim? a pncipio tercij libri numerauim? vt curie datos 7 emancipatos. vt. S. de hē. q' ab inte. S. j. 7. S. emācipati. S. C. f. uent. h' sub. dū dū.

Emācipati. q' tū cū diminutione tercie ptis succedit b' leg. rpe. S. de be. re. q' ab intel. S. di. ni. bodie sine dimi. nutioe. vt in aut. S. trien. 7 se. S. nec nō i. Amotis. i. cōfā. tid' ius. fallit ad. huc bec regula qui pōt est i gradu 7c. vt. i. e. S. tociens.

Antegru. i. ca. pite minur? nō est. sic S. de suc. cog. j. S. h. i. si. nā sec' cet' si cet' capite minur. tus. q' ill' e successi. ones q' veniunt ex lege. r. r. ca. pereunt p minūā ca. di. vt. S. ad orfi. S. sciēdū.

Merito. q' pter frēm 7 sorore emā cipatos. vt. j. e. ibi excepti. S. pter q' dā cognatos qui vocat' vt agnati vt. S. de le. ag. suc. S. h. etiā. Itē p' patrē q' filiū emācipauit vt. S. de le. ag. suc. S. h. Accur.

Nepon. q' ē in q'nto gradu agna. tionis. Accur.

Pronepos. h' est in sexto gradu agnationis.

Quicūq'. q' sūt in tercio gradu co. gnationis.

Preferē. in suc. cessione ei? qui ta. les habet agnatos.

Proxi. nō regulā bonā. vt. 7. c. cō. de suc. l. aumculo. 7. l. vñ li. l. i. q' ad ei' emidētā nō tres esse ordines succedē di. s. inferiores 7 superiores 7 ex latereremētes. vt i aut. de be. re. ab intel. in pñ. Primo descendētēs i infinitū vocant'. vt. S. de hē. q' ab inte. S. j. 7 in aut. de be. ab inte. S. j. bis cessantib'. vocant' ascendētēs. pmo pat' 7 mat'. secūdo an? 7 auia. 7 sic vñiceps. sicut' vt frēs ex vtroq' parēte defuncto cōiuncti cum his supiorib' vocent'. l. 3 quidā dicāt cū pie 7 matre tm' eos vocari. 7 alios superiores p fratres excludi: 7 p nobis ē aut. de here. ab intel. S. si vō cū ascendētib'. 7 ff. de ius. 7 le. l. ij. S. hereditas. supiorib' cessantib'. pmo frat' ex vtroq' parēte. 7 soroz 7 eoz filij. secūdo ex altero tm' 7 eoz filij. tercio bec re. gula obtinet vt q' prior in gradu 7c. vt bic. 7 in aut. de be. ab

parētū successionē: h' etiā alte rū i alteri' mutuā successionē vocauimus: ex illa lege spālīc eos vocētes: siue soli iueniant q' i seruitute nati 7 postea ma numissi sūt siue vna cū alijs q' p' libertatē parētū cōcepti sūt siue ex eodē patre vel ex eadē mīe: siue ex alijs nuptijs ad si militudinē eoz q' ex iustis nu ptijs pcreari sūt. **Repetit'** itaq' oib' q' iā tradidim': ap. paret nō sp' eos q' parē graduz cognatiōis obtinēt parit' vo. cari eoz ampli': nec eū q' dez q' primior sit cognat': sp' po. tiorē eē: cū enī pma cā sit suo rū hereduz: 7 eoz q's int' suos hēdes enumerauim' appet. p. nepotē vl' abneptē defuncti po. tiorē eē q' fratre aut patrē ma. trēq' defuncti: cū alioqn pat' q' dē 7 mat' vt sup' q' tradidim' primū gradu cognatiōis obti. neāt: frat' vō secūdū. p nepos aut tercio gradu sit cognatio nis: 7 abnepos q'rto: nec inter est an i patrē morietis fuerit an nō: q' vel emācipat': vel ex emācipato aut ex femico sexu p'agat' ē. **Amor'** q' sūt he redib' q'sq' int' suos vocari he redes dixim': agnat' q' itegz' ius h' agnatiōis: etiā si lōgī. simo gradu sit plerūq' potior habet q' primior cognat': nā patru nepos' vel pronepos' anūculo' vel mat' pferit'. **Tories'** i'git' dixim' aut po. tiorē haberi eū q' primiorē gradu cognatiōis obtinet aut parit' vocari eos q' cognati sūt quoties neq' suoz heredū in.

inte. S. reliquū. 7. S. si vō neq' frēs. 7 i aut. vt fra. filij. S. j. r' Tradidimus. vt. S. pxi. S. 7 boc. codē. S. f' Exceptis. excipit ab eo qd sup' a dixerat. qui integrit. r' Preferunt. vt. S. de suc. cog. j. Rū. v' de suc. lib. passiuē accipe. i. q' sic succedat eis nō active i. q' sic ipsi succe. dant alijs.

re quique int' suos hēdes sūt: neq' agnationis iure aliq's p. ferri debeat: fm ea q' tradidi. mus: exceptis' fratre 7 sorore emācipatis q' ad successionēz fratru vel soroz vocant': q' 7 si capite diminuti sūt: tñ pferun tur' ceteri' vltioris qd' agnat'.

De' successione libertoz.

Uinc' de libertoz bo. nis videam'. Olim' itaq' licebat libropatronū suū ipunc' testamēto p. terire: nā ita demū lex. r. j. ra. ad hēditatē lib'ri voca bat pa. tronū si intestat' mortu' esset libere: herede suo nullo relicto: itaq' intestato mortuo li. berto si is suū heredē reliquis set patrono nihil i bonis eius ius erat. Et siquidē ex nālib' liberis aliquē suū hēdē reliq's set nullavidebat' q' relā. S. i. o adoptiu' fili' fuisse: a pte in. quū erat: nihil iuris patrono supesse. **Qua** de cā postea p. rois edicto hec iuris inq'tas emēdata ē. **Siue** enī faciebat testamētū libtus' iubebat' ita testari vt patrono partē dimi. diā bonoz suoz relinquerūt 7 si aut nihil: aut min' partis dimidiē relinquerat: dabat' pa. tronō cōtra ta. testamētū par. ris dimidiē bonoz possessio siue intestat' moriebat' suo he rede relicto filio adoptiuo da. bat' eque patrono cōtra hunc suū hēdē ptis dimidiē bono rū possessio. **Prodesse** aut' li. berto solebat' ad excludēduz

Uinc. qz buculqz de bonis ingenioz virie. y. Olim. f. lege r. r. ra. 7 boc ē p. mum ius. q' tuoz enī sūt. vt h. 7. j. S. j. 7. S. postea. 7. S. sed nostra. 3. S. impunc. i. sine hōze testa. menti rūpendi. Ita demū. 7 nō aliter. a. Heredē. na. turalē vel ado. ptiū. vt. j. inuit. b. i. i. nullū fm 30. b. Et nālibus. ad differentiam adoptiuoz. c. Heredē. i. noli poterat pa. tron' cōq'ri. d. Qua de cā. postea. fm ins. e. S. iuris inq'tas. dic. vt. S. ad tercij. in prin. f. Libert'. nul. lū sūt habēte. le. gātūz 7 natu. ralē. vt. j. S. pro. desse. g. Dimidiar. nūi i castis sūt bōa q' tra. vt. ff. de bo. li. l. ij. S. patronus. h. Dimidiē bo. noz possessio. vñ legitim' vt. j. d. bo. po. S. cūqz i. Prodesse. fo. lebat. boc iure p. tozio. nā de pmo nō erat dubium vt. S. ibi. itaq' in testato 7c. k. Patronū. l. in totū. l. Naturalēs. 7 legitimi. m. Bati. si in. stituti erant. vt sequit'. als nec 3. ta. dat' eis. vt. ff. de con. ca. l. non

putauit. S. in adoptionem. n. Repellat. qz p mortuis habent. vt. ff. de coniu. li. l. j. S. sed si patronus. nec a iure civili respiciunt. vt in aut. de here. 7 fal. S. exheredatos. o. Postea. tercij ius. Accursius. p. Autum. f. lege papia. 7 male. vt 7 als. vt. C. de ca. fol. in principio. Accursius. q. Debeatur. ex lege papia. Accursius. r. Sed nostra. quartum ius. s. C. opo sum'. 7 bu' vt credo habet mētio i mult' loc' vt. S. ti. j. de ser. cog. in prin. 7. S. de le. ag. suc. S. si. t. Sic enim. interpositio est. Accursius. v. Locū. 7 i b nō corrigi lex papia. Et nō q' pdest paug.

quid agnati
quid veniunt

legit

tas filio liberi sic r. als. **C.** 3. ep. 7. de. si quis ad declinandam
S. in autem. Accursius.
r. **R.** eecurrit. l. isti liberi minores centenarius.
y. **R.** seruauit. l. nostra constitutio. l. vt i totum succedat. vt
s. e. m. p. in. Accursius.

3 **P**ossessor. l. filios emancipatos. vt. s. de her. ab inte. S. eman. capi.
a **A**bcant. f. liberi.
b **A**edurim. q. in heredes instituti: si se abstinentur v. nisi hereditati in integrum restituti fuerint: dabit patrono ius succedere. di. vt. ff. de bo. li. 7. s. i. si filius c. **S**i. 7. h. nun. qd. ad. mortuente filio q. e. libertus sponit pat. patrono. R. sic. vt. s. ti. j. de ser. cog. in fi. l. j. n.
d **C**locauim. etia ante fratres liberti. qd. dicitur s. ti. j. si. j. n. **R.** **E**cce. l. s. ad extraneos. **F.** **Q**uis. quoz pteracio p. etbe redatiode habet vt. s. de etbe. li. S. mater. **G** **N**o possunt. q. in ista ca. igitur dicitur in n. c. s. i. q. s. i. r. vt. in au. vt. coz. de ap. co. S. cas. q. ca. su. nullo iure agunt. vt. in au. d. imen. f. d. S. fi. i. si. S. qd. si filius emancipatus pat. pteat sine ca. y. n. 7. tab. b. n. no. aut. querela. v. def. admitti. patrono. S. R. n. hic large accipi de inoffi. vt. etia. c. i. p. ta. sic. d. fami. ber. l. fili. **H** **C**onstitutio. ne. l. greca.

patronus naturales liberi non solū qd i pte t mortis tpe habebat: h̄t emancipati 7 i adoptione vati^m si mō ex aliq̄ pte scripti h̄des erāt: aut pteriti s̄ta. bo. pos. ex edicto petierāt nā exh̄dati nullo mō repelle bāt^r patronū. **P**ostea^o vo lege papia adacta sūt iura patronoz q̄ lo cupletiores libertos habebāt. **A**utū ē enī vt ex bonis ei^r q̄ sextercioz. c. vii liū p̄mōiuz reliq̄rat: 7 pau. ciores q̄ tres libos h̄bat: si. ue is testamēto facto siue intestat^o mortu^o erat: virilis pars patrono debebat^r. **P**taq̄ cuz vnū filiū filiaue herede reliq̄rat libi^o: p̄inde ps dimidia debebat patrono: ac si is sine v. lo filio filiaue intestat^o decessisset: cuz duos duasue h̄des reliq̄rat: terciā ps debebat^r patrono si tres reliq̄rat repelle bat patron^o. **S**i nra^r p̄stitutio quā p. dium noticia greca lingua p̄pediōso tractatu habito p̄posuim^o: ita h̄mōi cas diffiniuit. vt si qdē libert^o vel liberta miores cētenarijs sint id ē min^o cētrū aureis habeāt subam: sic enī legi papie sumā interpretati sum^o: vt p. mille sextercijs vn^o aure^o cōpute^r: nullo locū habeat patron^o i eoz successionē: si tū testamētū fecerit^r. **S**i autē itestae decesserint nullo libertoz relicto: tūc patronat^o ius qd̄ erat ex lege r̄j. ta. itegrū reseruaui^t. **A**ū vo maiores centenarijs sint: si h̄des v. l. bonoz possessores libos habeāt^r siue vnū siue plu

i **A**ntea. sicut erat de iure pro rio. vt. s. e. qua. de ca. Accursius. **K** **O**sequat. s. q̄cis: titulo relicti. vt. ff. de bo. li. l. iij. S. fi. l. **C**onstitutio. l. p̄ditione ex lege greca. vt. ff. de condi. ex lege. l. j. Accursius. **M** **R**epleat. p̄ter h̄ ius succedēdi est: 7 aliud ius patronatus. l. v. non voce^r ab eo in ius sine venia. vt. d. de ius vo. l. ij. **T**e vt alar. vt. ff. de li. ag. si quis a liberis. S. solent. **T**e vt turpe actionē vel excep. d. cū nō p̄ponat vt. ff. de excep. vol. i. apud celsuz. S. aduersus. r. ff. de obsequijs. l. honori. 7. l. parēs. **T**e vt possit enī in seruitutē reuocare. vt. in au. vt. libi. de ce. S. j. coll. vj. **T**e vt vbi enī inuenerit faciat ei reuerentiā. vt. ff. de in ius vo. generalit^r. **T**e bec iura multis modis p̄dunt. p̄mo si patronus remiserit. vt. in au. vt. lib. de cetero. S. illud. **T**e si cōpellit li

bertū iurare ne accipiat vxorē. vel libertā ne nubat. vt. ff. de iure pa. q. cōtra. lege. 7. l. adigere. **T**e si denegat ei alimenta vt. ff. de bo. li. si patronus. **T**e p̄ter terciē partis cōcessionē vt. hic. 7. ff. de bo. lib. l. etiā. S. tociens. **T**e si alteruter eoz relegatus fuerit vel deportatus. vt. ff. de iure pa. siue. **T**e n

res cuiuscūq; sex^o v. l. grad^o ad eos successionē parētū reduxi mus patrōis oibz vna cū sua p̄genie semoz. **S**i autē sine li beri decesserit: si qdē intestati ad oēm h̄ditatē p̄onos patronazq; vocauim^o. **S**i vo testamētū qdē fecerit patronos aut v. l. patronos p̄riterit: cū nullos liberos haberēt: v. l. habētes eos exh̄dauerit v. l. ma^r siue au^o ma^r eos p̄terierit: ita vt nō possit^r argui i officio sakeoz testamēta tūc ex nra cō stitutiōe p̄ bonoz possessiōne nō p̄ tabulas: non dimidiā vt antea^o: h̄ terciā p̄tē bonoz liberti p̄sequat^r: v. l. qd̄ test eis ex p̄stitutiōe nra r̄pleat^r s. qm̄ min^o terciā p̄tē bonoz suoz libert^o v. l. libta eis reliq̄rit: ita sine onere: vt nec liberis lib. ti liberte ex ea p̄tē legata v. l. fidei cōmissa p̄stent^r: h̄ ad coheredes eoz h̄ on^o redundet. **C**asultis alius casibus a nobis in p̄fata cōstitutiōe cōgregatz q̄s necessarios eē ad h̄mōi iuris dispositionē p̄sexim^o: vt tā patrōi patrōezq; q̄ libi eoz: necnō q̄ ex trāsverso latere veniūt v. l. qd̄ qntū gradū ad successionē libertoz libtarūue vocent^r: sicut ex ea cōstitutiōe intelligēdū est. **U**t si eiusdē patrōi v. l. patrōne v. l. duoz duarūq; pluriūue sint liberi q̄ p̄rimoz ē ad libi vel liberte vocet^r successionē: 7 in capita nō in stirpes diuidat^r successio. **E**odē mō 7 i his qui ex trāsverso latere veniūt ser uādo: pene enim cōsonantia

troni. vel etiam ipse trinepos admitte^r. videt q̄ non. qz hic dicit v. l. qd̄ ad quintū gradū si quis tamē velit d̄dicere illud p̄ se inducet q̄ oēs ascēdētēs sui pat̄i loco succedūt. vt. s. de here. ab intest. S. cū fili^o. 7 in au. de here. ab intest. S. j. **C**locent. per nostrā cōstitutiōne. licet olim p. bo. pos. qua tāq; ex familia vocarent. vt. j. de bo. pos. S. v. **C**apita. cū eodē gradu plures inueniunt als pat̄i ne potē ex fr̄e excludit. vt. ff. de bo. li. si libert^o. S. si libertus. **C**eniūt. l. i. ipis patronis. **C**ene. p̄opter tria dicit penē. 7 quia hic vsq; ad quintū gradū succedunt. vt hic dicitur. als vsq; ad decimum vel sextū. vt. s. de suc. cog. S. h̄. **T**e qz hic in capita succedūt vt hic d̄. als nō ita. vt. s. de be. ab inte. S. 7 qz placuit. **T**e qz ym^o p̄mōi fili^o excludit nepotēs ex alfo. qd̄ nō ita v. l. i. g. u. u. s

si natalibus resti. tutus est libertus. vt. ff. de bo. li. etiā. S. j. Item si merce de p. futuris opis ab iusto libertō ex rostit. vt. ff. de ag. li. si qd. S. si qd. **T**e si libertus d̄m moa tē vindicaucit. vt. ff. de iure pa. l. pe. **T**e si enī capit ac cufauerit. vt. ff. de bo. li. q. cū maior. j. n. **T**e si nō suis numis emptus est vel a p̄ncap̄factio nē libera testamen ti ipetrauerit vt. ff. de bo. li. l. etiā. S. n. **S**iue onere. sic in au. de her. 7 fal. S. non aut. **O** **L**iberis. quib^o dant als legata ēt rupto testa. qd̄ ta. vt. ff. de li. p. 7 tab. l. j. Accursius. **P** **D**estent. s. cū fili sint quare non excludit patronū. vt. s. e. S. cū v. o. ma iores. **R** **I**. h. i. filij erat ingrati. vt. s. S. si v. o. **U** **E**l d̄ic qz bi liberi erant ne potes. qui 7 liberi dicunt. vt. ff. de d. sig. libertoz. 7 eos p̄cedit eoz pater 7 eis talia legata dabant. vt. ff. de le. p̄el. l. j. S. gnali. **Q** **O**beredes. s. n̄qd̄ isolidū tene buntur coheredes **R** **I**. nō. vt. ff. de le. in. l. si. S. si. 7 d. vul. sub. 7 si cōtra. ta. **R** **M**ultis. casibus. qui sequitur statim. **S** **P**atronoz. vt. ff. de bo. li. l. p̄one. **T** **L**iberi. vt. ff. de bo. li. si pater ex be re. 7. l. si ex patro. S. iul. **V** **A**d qntū gra dū in quid fili^o tri nepotis ipsius pa

nota

nota

licet mar. contraxerit. vt. ff. de bo. li. si libertus. pterito. §. si libertus. 7 de le. tu. l. tutela. §. si duo.
b Sed bec. peruenerint. i. qui facti sunt plene liberi.
c Quod dāmo dō. non em est vere peculū cū sint liberi. vt
d De iust. test. l. si. in fi. Accursius.

d Postea dō. nō noiatim qd hoc sit dic vt. §. de exbere. li. §. i.

e Eoz. i. manu missorum.
f Quib. i. latinis.

g Ad ciuitatē. f. vt ciuis romanus efficeret. impetrādo ius aureorum anuloz. vel natalis qd inuito patrone nō est faciēdū. vt. ff. de natal. re. l. in fi. 7 l. pe. 7 fi. Accursius.

b Sed nra cōstitutiōe. l. de lat. li. tol. Accur.

i Directionib. f. r. vel. rj. casib. vt. l. de lat. li. tol. per totum. Accur.

De assignatione libertoz. Rubrica
k Summa. se natū. cuius verba sunt ff. e. l. i.

l Bertineat. nulla. l. facta assignatione. Accursius.

m Eoz. i. patroni n. Filio. etiā posthumo. vt. ff. eo. l. fi. Accursius.

o Dat. liberos. nā in vno nō est ne esse. Accur.

p Sum. i. an. q. Evanescente. ff. e. l. vtrū. ptra. §. o. fm. Pla. ibi valet assignatio scā emācipato vt ibi. licet emācipatione bec pda. f. si ārea facta fuerit assignatio vt bic ar. ff. de arbit. nō distinguemus. §. cōpromisso. Al. dicim. 7 §. o. q. i. l. cōtraria. non dicit fieri assignationez in emācipatū. §. an soli in potestate fieri possit. §. nec in di. ca. l. de arbit. dicit solui cōpromissū. §. nō cōpelli sententiam dicere.

r Verbis. etiam nutu. ff. e. l. j. §. assignare. 7 pure vel sub cōditione. vt. ff. e. assignare.

De bonoz possessionibus. Rubrica.
s Bonoz possessionis. i. bonoz possessio. qd est ius psequēdi retinēdiq. patrimonij qd cuiuscūq. cuius mouit fuerit. vt. ff. e. l. iij. §. bonoz.

t Emēdandi. i. supplēdi. q. minus plene dixerat ius ciuile. non cognoscēs emācipatos. vt. §. de bere. ab intesta. §. emācipati. ff. ad l. ro. de iac. l. vl. §. j. 7 fi. Vel dic emēdandi ppe vt in agnatis feminis. vbi ius pzonū contra ius ciuile dicit. vt. §. de le. ag. suc. §. §. q. 7 in posthumo. vt. j. pxi. §. v. Emēdauit. expone vt supra.

iura ingenuitatē 7 libritinatē i successiōib. fecim. §. bec de his libertinis hodie dīcenda sūt: q. i. ciuitatē romanā p. uenerūt: cū nec sint alij liberi: fil. 7 reditiōis 7 latinis sub lat. cū latioz legitie successiōnes nulle penit. erāt: q. l. vt li. beri vitā suam pgebāt: atq. ipō vltimo spū sil. aiaz atq. libertatē amittebāt: 7 q. i. seruorū: ita bona eoz iure qdāmō peculij ex lege iunia nozbana manu missoz retinebāt. Postea §. o. senatuscōsulto largiano cautū fuerat: vt liberi manu missoz nō noiatim exbere. dari facti extraneis hēdibus eoz in bonis latinoz pponerent. Quib. supuenit etiā di. utraiani edictū: qd eūdē hōminē si iuito vel ignorāte patrone ad ciuitatē romanā venire ex bñficio pncipis festibat: faciebat qdē viuū ciuē romanū: latinū §. o. moientem: §. nra pstitutiōe p. hōi cōditionū vices: 7 alias diffi. cultates cū ipsis latinis etiā legē iuniā: 7 senatuscōsultum largianū: 7 edictū diui trais. ni in ppetuū teleri censuim. vt oēs liberti ciuitate romana fruant: 7 mirabili mō quibusdā adiectiōib. ipsas vias q. in latinitatē ducebāt ad ciuitatē romanā capiendā trāspōsumus.

De assignatione libertoz.

In summa qd ab bona libertoz attinet ad monēdi sum. cōsuisse senatū: vt quis ad oēs patroni liberos q. eiusdē grad. sūt

r Posthumus. quis sit. dic vt. §. de legatis. §. posthumo y. l. nō poterat. §. de legatis. §. posthumus. §. so. vt ibi.
3 Honorario. ff. e. nō est. §. vbi cūq. §. sed hoc spālīe ex
i Regula excipit per ipsos pzoē.
a Possessor. fm. ta. §. 7 bic. f. posthumus.

b Constitutiōe. l. greca. vt. §. de egat. §. posthumo lmo.

c Incognit. sed cognit. nāz cōstitutiōes sūt de iure ciuili. vt ff. de iust. 7 iurc. ius aut ciuile.

d Aliq. neg. emēdādi. vt. §. c. j. Rñso. 7 vic emēdādi. i. sup. plendi.

e Impugnādi vt. §. pr. Rñ. 7 vic. i. corrigēdi f. Curio. scilicet ciuili.

g Possessionē. nota tres vias pzoē.

h Remota. qre ergo fecit p. toz. Rñ. vt successozibus vias ampliarunt. sic ff. de le. n. cū fili. §. varijs. ar. §. ff. nau. ca. stab. idē. §. sed an sit 7. §. sed si grat. i. Quos. ad be. reditatem. i. ad successiōnem. vt emācipatos ab itestato 7 cognatoz. §. c.

k Per senatus cōsultū tercul. 7 orfi. Accur.

l Constitutiōe. vt. §. de suis 7 le. §. i. fi. in Quā ptes. §. let. xij. tab. vt §. dixerat. n. §. de quis. sic ff. de inter. actio. 7 quia.

o Quāz angustissimis. nā sui heredes 7 agnati sūt succedebāt de iure ciuili ius integz habētes q. nō sūt emācipati: de alijs emi

non dicitur. vt. §. de bere. ab intesta. §. j. 7 de le. ag. suc. in principio. Accursius.

p Sunt aut. pteritis. siue emācipatis siue nō. vt. l. de libe. pteri. maximū circa pzin.

q Tabulas. sed quare dat suis contra tabu. cū ipso iure nullū sit testamētū. vt. §. de exbere. li. in prin. Rñ. duas habet vias. vnam de iure ciuili per quā potest dicere nullū. aliam de iure pzoē per quam nō dicit nullum. sed an nullandū. cum nec fieri nec desinere possit heres de iure pzoē. vt. l. de li. pte. l. fi. 7 §. eo. §. quos autem. Item quare contra ra. dicit ex testamento cū magis cō-

De bonoz possessionibus.

In bonoz possessio nis introductū ē a pte toze emēdandi. vete nis iuris gratia. Nec soluz in intestatorum hereditatibus vetus ius eo modo pzoē emēdauit: sicut supradictum est: sed in eorum quoq. qui testamēto facto decesserint. Nā si alien. posthumus. heres fuerit institut. quis hereditatē

non dicitur. vt. §. de bere. ab intesta. §. j. 7 de le. ag. suc. in principio. Accursius.
p Sunt aut. pteritis. siue emācipatis siue nō. vt. l. de libe. pteri. maximū circa pzin.
q Tabulas. sed quare dat suis contra tabu. cū ipso iure nullū sit testamētū. vt. §. de exbere. li. in prin. Rñ. duas habet vias. vnam de iure ciuili per quā potest dicere nullū. aliam de iure pzoē per quam nō dicit nullum. sed an nullandū. cum nec fieri nec desinere possit heres de iure pzoē. vt. l. de li. pte. l. fi. 7 §. eo. §. quos autem. Item quare contra ra. dicit ex testamento cū magis cō-

tra testamentū dicitur dicitur. cū rumpit testamentū. vt. q. de
coll. vt. liberis. Rñ. ideo sic dicitur. qz sine testamento com-
petere nō pōt. Itē quare de hac pmissit cū vñ ta. viginti
sic. Rñ. qz tunc ista cōpetitilla vari nō pōt. vt. ff. de ptra
tabu. l. illud. §. si. 7. de secun. ta. l. j. §. equissimū. j. Rñ. Itē
nūquid bec pa-
renti daf cōtra
ta. filij emancipa-
ti. Rñ. sic ad in-
star patroni. vt
ff. si a pa. qz su.
ma. l. j. 7. ar. ff. de
bo. dam. l. si. sic
ff. si ta. test. nulle
extabur. l. j.
Secūda tē
sic. ff. si ta. te. nul-
le. ex. l. j. Itē hoc
qñ testamētum
factū ē in scrip-
tis vñ nō cupa-
tionē. vt. l. de se-
cun. ta. l. j.
Fecit. sic. ff.
si ta. te. nulle. ex.
l. j. Accur.
Et primo lo-
co. i. int. cas que
ab int. referūt
Et nota hūc or-
dinē qui sequit
in edicto fuisse.
§. nō in obserua-
do. vt. l. sequit.
Connumera-
tur. vt. §. d. bere.
ab intest. §. emā-
cipati.
Candeliberi.
qd erit cōtra. fi-
lio emancipato
mortuo. Rñ. pa-
ter hz bo. poss.
vnde parentes.
vel vnde liberi
vtiliter cū equa-
rōne vocat pa-
trē ad heredita-
tē filij vt. ff. de in-
offi. te. nā 7. ff. 7.
ff. vñ l. scripto.
Del vic vnde le-
gimū. cū semp
hca fiducia vñ
emācipet. vt. §.
de leg. ag. suc. §.
fi. Itē nūqd fi-
lio in bonis ma-
tris daf bec bo.
pos. Rñ. nō. vt
l. de suis 7. legi.
bere. l. si. Itē nū-
quid in alijs v-
terioribus ex li-
nea descendenti
supradicta ser-
uant. scz vltra fi-
lios. Rñ. sic. cū
oēs heredes di-
cant liberi vt. ff.
de sig. liberos

iure civili adire nō poterat:
cū institutio nō valebat: hono-
rario tñ iur bonoz possessor
efficiebat videlz cū a ptoze ad
iuuabat: 7 hic a nra pstitutio
ne bodie recte heres instituit
qñ 7 iure civili nō incognit
Aliqn tñ neqz emēdādi: neqz
ipugnādi veteris iur: §. ma-
gis cōfirmādi qñ a ptoz polli-
cet bonoz possessionē. Max
illis qz qui recte testō facto he-
redes instituti sūt: dat fm tab.
bonoz possessionē. Itē ab in-
testato: suos hēdes 7 agnatos
ad ho. pos. vocat: §. 7 remota
quoqz bonoz pos. ad eos perti-
net hēditas iur civili. Quos
aut ptoz sol vocat ad hēdita-
tē. hēdes quidē ipso iure non
fiūt: nā ptoz heredē facere nō
pōt: p legē enī tm vel similem
iuris cōstitutionē hēdes fiūt:
veluti p senatūscōsultū 7 cō-
stitutiones pncipales. §. cū
eis ptoz dat bo. pos. loco here-
dū pstituit: 7 vocant bo. pos-
sessozes. Adhuc aut 7 alios qz
plures gradus ptoz fecit in
bonoz possessioibz vādis: vñ
id agebat: ne qz sine successo-
remoziat nā angustissimis st-
nibz pstituti p legē. nñ. tabu.
ius pncipiēdarū hēditatū pre-
tor ex bono 7 equo dilatauit.
Sūt aut bonoz possessiones
ex testō qdē be. Prima qz pre-
teritis liberis dat: vocatqz con-
tra tab. Secūda quā oibz iur
re script hēditū ptoz pollicet
ideaqz vocat fm tab. testamē-
ti. Et cū de testamētis ptoz lo-
cut est: ad intestatos trāsitū
fecit. Et pmo loco suis hēdi-
bus: 7 his qz ex edicto ptozis
int suos hēdes cōnumerant:
dat bo. pos. qz vocat vnde libe-
ri. Secūdo legitis hēditibus.
Tercio tēce psonis quas ex-

unde cog. l. j. j. Rñ.
b Et familia. qz dabat. patrono liberto moriete intestato
seques dabat eide liberto moriete cū testamēto fm quosdā
Del vic qz bec familie. i. agnatis trā suerfalis patroni daf
vñ ad quintū gradū. vt. ff. de ver. sig. pñiciatio. §. familie.
7. j. e. §. cūqz. 7. §. d.
suc. li. §. multis. se-
ques patrono 7 de
scēditibz 7 ascēde-
tibz vñ ad qñtū
gradū. prima emz
nō valet: cū bic tra-
cet tñ de bis que
ab intestato referū-
tur. Accursius.
c Sexto. patro-
no. qre pmo agna-
ti patroni vocant
quam ipsi patroni
Rñ. bic ordinē edī-
cti seruat nō quali-
ter succedi de facto
debeat 7 bic error i
alijs casibz iuenit.
d Septimo. testi-
ciete parentela 7
fisco ex duso vt. l.
vñ vñ 7 vñ. l. j.
e Sed cas. i. su-
pradictas de cō bo.
possessiones.
f Manciosum. i.
sine cura.
g Constitutioni-
bus. que remanse-
runt in greco.
h Necessarias. i.
vñ. sic. ff. de off.
p. pto. l. j. in prin.
i Quinto. i. cōnu-
meratis bonozum
pos. ex testamento
7 ab intest.
k Manumisso-
ri. ex pōne. vt. §. §.
iij. vel dic qz extra-
neus manumissor
est ipse pater quan-
do nō cōtracta fi-
ducia emancipat.
Sed si qz quare
sibi ipsi pfer. Rñ.
sane intelligas. vt
pater aut emanci-
pantē nepotē pce-
dat vel si ipse paf
emancipauit inue-
niunt tamen nouē
personē que euz p-
cedunt.
l Constitutio. l. §.
emā. li. l. si.
m Manumisso-
ribus. i. emancipato-
ribus. Accur.
n Fiducia. i. sal-
uo iure succedēdi.

traneo manumissozi pferēbat
Sūt aut tēce psonē he pī ma-
ter auz auzia: tā patni qz ma-
ni: itē fili filia: nepos neptis:
tē ex filio qz ex filia: frat soroz:
siue consanguinei vel vterini
Quarto cognatis proximis
Quinto tāqz ex familia. Sexto
patrono patronēqz liberisqz
eoz 7 parētibz. Septimo viro
7 vxori. Octauo cognatū ma-
numissoris. §. eas quidē p-
torū induxit iurisdicio: a no-
bis tñ nihil icurio sū ptermis-
sū ē: §. nñis pstitutionibz oia
corrigētes: §. ta. qdē 7 fm tab.
bonoz possessiones admittim
vtpote necessarias pstitutas
nec nō ab intestato: vñ liberi 7
vñ legitimi bonoz possēdēs
Que aut i ptoz edicto qñto
loco posita fuerat. i. vñ tēce p-
sone: cā pio pposito 7 p pēdio-
lo sermōe supuacua ostēdim
Quē enī pfa ta bo. pos. x. psonas
pponebat extraneo māumis-
sori: nra pstitutio quā d emā-
cipatiōe liberos fecim oibus
parētibz eisdēqz manumissor-
ibus pta fiducia māumissio-
ne face dedit: vt ipsa manu-
missio eoz b i se habeat puile-
giā 7 supuacua fiat supdicta
bonoz possessio. Sublata igi-
tur pdicta qñta bonoz posses-
sio ē i gradu ei septā an bonoz
possessionē iduxim: 7 qñtā se-
cim quā ptoz primis cognatū
pollicet. Quqz antea fuerat se-
ptio loco bonoz possessio tāqz
ex familia 7 octauo vñ liberi pa-
troni patrōeqz 7 parētēs eoz
vtrāqz p pstitutionē nra quā
d in patronat fecim: penit
emancipauim cū enī ad filitudi-
nē successiois igēnoz libtior
successioes posuim qz vñ ad
qñtū gdu tm coātauim vt sic
aliqz itē ignuos 7 liberos dif-

y Secūdo legitimis. i. agnatis. 7 eis qz eoz loco sūt. vt
§. d. de ag. suc. §. j. 7. §. b. etā. 7. ff. vñ l. l. j. §. hant. 7. l. iij.
z Tertio. extraneo. i. cū qz emebat filius a patre 7 postea
est manumitēbat. nā sic hebent oī emancipatio vt. §. quibz
mo. ius pa. po. sol. §. pteca. vñ mdi. vt. j. e. §. que aut.
a Quarto. cognatis qui iure civili. non vocant. vt. ff.

o Manumissionē. i. emancipationē.
p Dedit. i. cōcessit. Q Manumissio. i. emancipatio.
q Supradicta. bonoz possessio. vnde tēce personē.
r Quqz constitutionē de qua habuimus mētionē. §. de suc.
li. §. sed nostra. Accursius.
s Posuimus. vt. §. de suc. li. §. multis.

Sufficit eis. tam cognatis q̄ agnatis patroni.
Cuius altior. hinc trabe q̄ digniores altiori loco sedē de
bēt. et est altior q̄ primior dno est: tirones vo posteriori. vt
l. de tironi. l. fi. et de acq. plu. ar. l. j. §. pe. et de offi. rec. pro.
l. potioris. Accursius.
Secunda. bene
dico sexto ponit. et
hinc sublatā deci
ma. Accursius.
Enumeratas.
§. e. §. cūq.
Septima. itro
dūxerūt vt. ff. vt ex
le. §. con. l. j. §. n.
Ceter. f. bono
rū possessio. et nō
duo eē necessaria.
vt de bo. po. cōpe
tar. f. vt lege cauet
tur vt bo. pos. def.
et de iure ci. non
posse succedē. als
cōpēt vñ le. vt. ff.
vñ le. l. iij. et ff. vt
erle. et de. cō. l. j. §.
fi. Accursius.
Lege. ponit q̄
dā exemplū ex te
stamento. vt. §. de i.
offi. rec. l. iij. §. si cū
eā. ex eo q̄ fili? na
tus ipuerperio p̄
sumit instituit. Ab
intestato ponit ex
emplū i agnatis se
minis. et in q̄busdā
cognatis q̄ efficiūt
agnatis filis. vt. §.
de le. ag. suc. §. hoc
etiā. Trūq̄ repro
bo q̄ nulla lex ex
p̄sse dat supradictū
bonoz pos. sed eol
succedere dicit. et
go nō dat hoc septi
ma: §. vñ de legiti
mi. vt. ff. vñ le. l. iij.
Done §. exemplū
ex testamento in po
stumo alieno isti
tuto. vt. §. eo. §. i.
Ite cas ex testame
to q̄ ab intestato.
pone exemplū in eo
q̄ decessit apud bo
tes. in cui? bonis
dat bo. pos. et ege
noua comelia. vt
ff. de bo. pos. l. iij. §.
sed et eius.
Senatuscōsul
to. dñi. et tercul. vt
ff. vñ de le. l. iij. §. pñ.
et §. fi. nā eis dat
bo. pos. sibi et nō suc
cedebāt de iure ci
uili. vt. §. ad tercul.
ipm. debet ergo h
dari. vt. ff. vñ de le.
l. iij. Accursius.
Constitutione. ponit exemplū. §. de le. ag. suc. §. h etiā
Ite. et de emā. l. fi. Sed hoc reprobo cū lege nō caueat eis
dari bo. pos. vñ de habēt. vñ de le. vt. ff. vñ le. l. iij. Hoc tamē
dicit q̄ ibi subaudiāt maxime. Vel meli? dicit aliqua noua
p̄stitutio fieret de nouo q̄ daret bo. pos. et ea daret h septia
e. et extraordinarium. nō duobus modis dicit bo. pos. et
traord. q̄ vaga vt dic. Ite q̄ nō tribuit ius: vt carboniana
et si vñ mittat in pos. et illa q̄ dat gra agnoscedē lict q̄ van
tur sine cause cognitiōe. vt. ff. de car. e. l. iij. §. cause. et de ven.
in pos. mitti. l. vbi cūq̄. §. i. ut et q̄. et de in offi. rec. pap. §. j.

at alie cū cause cognitiōe. vt. ff. de bo. pos. l. iij. §. si causa.
et q̄s ordo in bo. pos. ser. l. ij. §. dicit. et §. in bonoz.
Cum igit. plures. q̄. r. quarū sex remanserūt ordina
rie. vt. §. eo. §. aliā. vñ q̄. §. septima.
Disposuisset. alio mo in edicto q̄ de facto cōpēt. vt
dirimus. §. e. ti.
§. vñ. §. c.

Liberis itaq̄ et parētibus. tam
nālib? q̄ adoptiuis i petenda
bonoz possessiōe anni spaciū
ceteris aut agnatū vñ cognatū
cētū diez dedit. Et si intra h
tēp? aliq̄s bonoz possessiōe
nō petierit: eiusdē grad? p̄so
nis accrescit: vt si nemo sit re
inceps ceterū bonoz possessiō
nē p̄de ex? successorio edicto
pollicet. ac si is q̄ p̄cedebat
ex eo nō esset munerō. Si q̄s
itaq̄ telatā sibi bonoz posses
siōe repudiauērit: nō q̄sq̄
tēp? bonoz possessiōi p̄finitū
excesserit expectat: h statū cete
ri ex eodē edicto admittunt.
In petēda aut bonoz posses
siōe dies vñles singuli consi
derāt. Bene anniores p̄ci
pices? et huic cause p̄uiderunt
ne q̄s p̄ petēda bonoz posses
siōe curet: h q̄cūq̄ mō si ad
mittētis eā iudiciū intra sta
tuta tpa ostēderit: plenū ha
beat earū beneficiū.

**De acquisitione per erro
gationem. Rubrica.**

Sit? et alterius gener
per vniuersitatē suc
cessiō: q̄ neq̄ lege. rj.
tab. neq̄ pretoris edicto: sed
eo iure q̄ consensu receptum
est introducta est. Ecce enim
cum paterfamilias sese in ar
rogationem dat: oēs? res eius
corporales et incorpales queq̄
ei debite sunt: arrogatori an
tea? quidem pleno iure acqui
rebant: exceptū his q̄ p̄ capite
diminutionē peunt: q̄les sunt
operarū obligationes. et ius
agnationis. Plus etenim et

Differant. sic. ff. de suc. e. l. i. §. i. §. iij.
Liberis: natura
lib? et emāci
patis. vt. ff. de
suc. e. l. j. §. fi.
Cum. in bo
noze sanguinis:
imo nō vident
coartadi. cū ve
lue ad p̄tia bo
na veniat. vt. ff.
e. l. j. §. larg? et
dli. et po. l. i. suis
l. accrescit. p̄
tes eni nō petētū
accrescūt peten
tib? vt. Cān nō
pe. p. pe. accres.
l. j. Accursius.
Sit? successio
ri. hoc intellige
in cognatis sed
in agnatos suc
cessorū edictus
locū nō habebat
§. hodie vtrinq̄
locū habet. vt. §.
de le. ag. suc. §.
placebat.
Pollicet. f.
pretor.
Ceter. exclu
sus in tāq̄ fili?
admitti pot: vt
agnat? et exclu
sus vt agnatus
admittit vt co
gnat? vt sibi suc
cedere videat.
vt. ff. de succel.
e. l. j. §. sed vidē
dum. Accur.
Repudiauē
rit. sū temp?
Admittēt.
vt. §. e. l. fi.

In petēda.
vñles. in quib?
tria concurrere
05. q̄ iudic? copia sit. itē actoris. itē re. l. vt. ff. de diuer. et
tempo. p̄scrip. l. j. et ff. quis or. in bo. pos. ser. l. ij. in pan.
et §. dicit. Accursius.
Prius. qui admit. ad bo. pos. l. pe. et fi.
Pro petēda. erat eni alia edictal? edicto p̄toris mox
tū cōpēt. hāc nō erat necesse peti. vt. ff. de bo. pos. l.
iij. §. si nemo. alia decretalis q̄ a p̄tore vñuo decernit. et
banc oli solēnt. hodie sufficit quocūq̄ mō dicat se velle
agnoscē. q̄ iudicialis dicit p̄tē. q̄ iudic? p̄tia agnoscat.
vt dic. et §. q̄ admit. ad bo. pos. l. pe. et fi. Ite nūq̄ hodie
bo. pos. locū hnt. Rñ. sic. nā et cas p̄ponere q̄s pot: et p̄tra

ta. necessaria etiā ē hūo emācipato r pterito. Itē vñ vir r vroz necessaria vides vt olim. aliē nō erant necessaria. sic ne bodie: eis tñ vti possumus. Alij cōtra. cū nou' modus succedēdi sit inuētus. vt i aut. r bere. ab inte. p totū v iudiciū. corā quocūq iudice. Sic.

Rubrica. De acquisitione per arrogationē.

Et r al- teri? suc- cessio. vt ff. p socio. l. acti- one. §. societas. y **Ad p̄sensu.** r arrogatiō r arrogati. §. res. r etiā filij. vt. §. de adop. §. illud. a **Antea qdē.** i. iure vete. b **Per ca. di. f.** minima. nā dan- do se in aroga- tiōne. minima. ca. di. patit. vt §. de ca. di. §. mi- nima. c **Parū.** hūi tellige de opis q a libert. debent r nō trāseūt ad heredē et neū vt sunt obsequales: q in faciēdo p̄si- fuit. §. iustit. r filia. vt. c. de ope. li. l. liberti. r idē in fabulib' incertis. vt ff. de ope. li. si operaz iudicio. aliud si cōduerit iste ar- rogat' opas ali- cuius. nā iste ar- rogatoz q̄ ruf. d **Etius agna- tiōis.** i. ius suc- cedēdi qd' q̄s p agnationē cōse- quit. r h' bodie est. vt. l. e. §. mo- tuo. Itē ius pe- tendē bonozum pos. perit si ante eā petita ad ar- rogādū se rede- rit. aliud si itā pe- tit. vt. ff. vndeli. l. fi. r de ota ra. l. iij. §. si emanci- patus. Accur. e **Constitutio.** de vsufr. l. cor- ruptionē. f **Munc autē.** aduersat ei qd' supra dixerat q oēs res acquire- bant' arroganti. g **Naturaliū.** vbi in aduenticijs tñ vsufructus querit' vt. l. de bo. q̄ li. cum opozet. h **Que extrinsecus.** id est in aduenticijs. i **Portuo.** alie p̄sone. vt descendētes ex filio arrogato vt. l. coia de suc. l. fi. vbi est constitutio de q̄ hic fit metio. Itē si hic arrogat' eēt ipubes r ipubes recederet: admit- terent etiā alij ex stipulatione. vt. ff. de adop. l. non alijer. r. l. bis verbis. r. l. hoc autē. r. §. de adop. §. cū aut. Sed quid in patre naturali a quo hic arrogatus erat emācipa- tus. h. n. pla. cū p̄ferri arroganti. sed bodie fratres ytriq̄

vsufructus: h' his antea p̄nu- merabant: attamē capit' di- minutione minima eos tolli p̄hibuit nra p̄stitutio. **Mūc** aut' nos eandē acquisitionē. q̄ p arrogationē fiebat coartau- mus ad similitudinē natura- liū parentū: nihil eniz aliud nisi tantūmodo vsufructus: tam naturalibus parentibus q̄ adoptiuis per filios. acq̄- rit' in his rebus que extrinse- cus filijs obuenuit: dominiō eis itegro seruato. **Portuo** autem filio arrogato in ado- priua familia: etiā dominiū eius ad arrogatozem transi- tit nisi supersint alie p̄sone: q̄ ex constitutione nostra patre in his que acquiri nō possūt antecedunt. **Sed** ex diuerso. pro eo q̄ is debuit qui se i ado- ptionē redit: ipso quidem iure arrogato: nō tenet. sed no- mine filij conueniet. r si nolue- rit eum defendere: permittit' creditoribus per competētes nostros magistrat' bona que ei' cū vsufruc. futura fuissent si aliēno se iuri nō subicisset possidere r legitimo modo ea disponere.

De eo cui libertatis causa bona adijciunt'

Accessit nouus casus successionis ex consti- tutione diui marci. **Mam** si hi qui libertatē acce- perunt a domino in testamen- to ex quo nō adit' hereditas' velint sibi bona adijci liberta- tum conseruandarū causa au- diunt: r ita diui marci rescri- pto ad porphiliū ruffum cō- tineet. **Verba** rescripti ita se habēt. **Si** virgineo valētū q̄

coniuncti vocant' cum arrogante. vt in aut. de bere. ab intel. §. consequens. coll. ix. Accursus. **Itē** possunt vt in aduenticijs. p̄fecticia emi sibi nō auferūt' **Sed** conueniet. de facto. nā nō tenent de iure. sed de his que cōtra r̄it possunt fuit arrogat' tenet de peculio. vt. ff. de pe-

culio. in arrogato- re. r si tūc nō defen- dat pater in bonis ipso patrio fit mis- sio. vt. ff. q̄. ex cau. i. pos. ea. fulciant. §. si quis. Accursus. **Rubrica.** De eo cui libertat' causa bona adijciunt'. **Accessit** no- uus. r est h' quart' suc- cedendi modus vt §. p quas p̄so. non acqui. §. fi. n **Constitutione.** cuius verba sunt. §. e. si virgineo. o **Acciperūt.** de- stinatione. p **In testamēto.** ide p̄uilegiū daf- cilibet petenti bo- na hac cōteplatiōe vt. l. de testa. ma. l. fi. Accur. q **Aditur.** s. ab be- recte. Accursus. r **Hereditas.** quō er go valet qd' in eo relicta ē. vt. l. de fi- deicom. l. ea quam rā. hic sp̄ale est. §. virgineo. ve- nire. i. vendi. e **Donec.** fideius' sordibus vel pigno- ribus. vel fidei habi- ta. vt. ff. de fideicō. l. l. iij. §. adijci. v **Creditoribus.** vel oib' vel vni no- mine omnis. vt. ff. de fideicō. l. l. iij. §. creditoribus. r **Adita.** nō. mi- rabile q̄ ex hac pe- titiōe vni fuit libi. vt orciniet h' r. ff. d' fideicō. l. l. iij. §. bi etiā. Accursus y **Liberti.** suba- di hoc tibi cōcedi- mus. s. opas neq̄ orcinis neq̄ ab co- manumissis im- po- net. vt. ff. de op. li. l. si q̄ hac lege. z **Hac** bue. sub- audi cōcedim'. a **Consentiāt.** als in seruitute rema- nēt r que nō h̄t ba- bere patronū habebūt dōm. vt. l. de manu. te. l. fi. §. iij. b **Accomodaui.** ff. de fideicō. l. l. iij. §. bi qui. c **Attendūt.** vt p̄curatores nostri. d **Preferendā.** hoc est. qz competit libertates. e **Ogenda.** i. accipiēda p̄ fiscum. f **Adita.** oli p̄r fiscus admittēbat: bonis nō adit' ab aliō. r etiā aditis dñmō essent bona soluēdo. als aditio ab aliō fa- cta valebat. vt. ff. de fideicō. l. l. iij. bodie in distinc- tione admittunt. vt. l. de testa. ma. l. fi. §. pe. g **Circant.** i. vendant. **Caui.** l. libertatē.

testō suo libertates q̄busdam ascripsit: nemi successorē ab intestato existēte i ea cā bona ei' eē ceperūt vt venire debeāt is cul' r de ea re norio ē aditus: rōne desiderij tui hēbit: vt li- bertatū rā eaz q̄ directo q̄ ca- rā q̄ p specie fideicommissi reli- cte sūt: tuēda q̄ ḡra adijciant' tibi: si idonee creditorib' ca- ueris r solido qd' cuiq̄ debet' soluendo r hi qdē q̄o directā libtas data ē p̄de liberi erūt ac si hēditas adita eēt: hi aut' q̄s heres rogat' ē manumittē a te libertatē cōsequunt'. Ita vt si nō alia p̄ditione velis ti- bi bona adijci: q̄ vt etiā q̄ di- recto libertatē acceperūt tui liberti' fiat. **Mā** hūc etiā vo- lūtatē tue si hi de quoz statu agit' cōsentiat' auctoritatē no- strā accomodaui. **Et** ne hui' rescriptionis nre emolu- mētū alia ratione irritū fiat: si fiscus bona agnoscere volu- erit: r hi qui reb' nostris attē- dunt' sciant cōmodo pecunia- rio p̄ferendaz' esse libertatis cām: r ita bona cogēda: vt li- bertas his salua sit: q̄ eaz adij- cisci potuerūt: si hereditas ex testamēto adita esset. **Doc** rescripto subuētū ē r liberta- rib' r defunctis: ne bona eorum a creditorib' possideant' r ve- neāt'. **Arte** si fuerint ex hac cā bona addicta: cessat bono- rū veditio: extitit enī defuncti defensor: r qdē idoneo: qui de solido creditoribus cauet. **In** primis hoc rescriptum to- tiēs locū habet quotiēs testa- mēto libtates date sūt. **Quid** ergo si q̄s intestat' rcedēs co- dicill. libertates dederit: neq̄

bere patronū habebūt dōm. vt. l. de manu. te. l. fi. §. iij. b **Accomodaui.** ff. de fideicō. l. l. iij. §. bi qui. c **Attendūt.** vt p̄curatores nostri. d **Preferendā.** hoc est. qz competit libertates. e **Ogenda.** i. accipiēda p̄ fiscum. f **Adita.** oli p̄r fiscus admittēbat: bonis nō adit' ab aliō. r etiā aditis dñmō essent bona soluēdo. als aditio ab aliō fa- cta valebat. vt. ff. de fideicō. l. l. iij. bodie in distinc- tione admittunt. vt. l. de testa. ma. l. fi. §. pe. g **Circant.** i. vendant. **Caui.** l. libertatē.

Successor. nunquid ex testamento. vel ab intestato. erit iste beres. Rñ. neutrum dici potest. dic ergo huc anomalum successorem esse. sicut illum qui succedit heredi non implenti defuncti voluntate. ut in aut. de bere. et fal. §. in oib. col. f. et iura sepulchrorum habet. ut bo. possessor. ut ff. de fideicom. l. i. iij. §. si.

Memne. herede ab intestato. **S**is. fieri. et re fodeo sic. ut ff. de fideicom. l. i. iij. §. i.

Sed cum. diuisio nes. i. casus. **C**onstitutio. **C**onstitutio. **S**pecies. i. casus. **A**ccur.

Mutua. De successione sublati que fiebat etc.

Rat. eptio. i. venditio. ut seq. sic. et ff. de actio. emp. veteres.

Ambages. na. pponit creditor actionem. et si cadebat a syllaba cadebat a ca. si do non cadebat bona debitoris absentis vel pntis vedeat sua autoritate. qd. hodie no est ut bic. et d. formulis et imp. l. i. et q.

Ordinaria. i. solena.

Expirauerunt. i. recesserunt.

Bona. f. oia. ut ff. qu. ex cau. i. pos. ea. l. j. §. hodie pro mensura debiti declarati. ut in aut. d. erbi. et iro. §. sivo.

Abis. ut ff. q. bus ex cau. in pos. ea. p. totu. et de bo. au. iudi. possi. per totum. **A**ccursus.

Erat. bachata. i. capta vel recepta. ut in vino capis vel bacho. ita et amore. **I**te furore amoris nil vehementi inuenit. ut in aut. quib. mo. na. eff. le. §. illud. coll. vj.

Substantia. si coniungebat se alieno seruo et contra vni denunciatione. ut ff. de se. con. claudia. l. j.

Obligatio. dictu est supra de personis libro p. de rebus. in secundo et tercio vsq. huc. nunc de actionibus debet dicere. ut ff. de iure na. §. si. sed q. obligatio mater est actiois. ut ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. id pmitit de bis obligationibus et ideo hic dicit nunc etc. **A**ccursus.

Quoniam. obligatio. videtur q. nulla obligatio hic diffinitur. na. civilis sola non habet effectum exigendi. ut patet in obligatione litterarum ante biennium. ut ff. de lit. tera. odhg. **I**te patet in omni obligatione civili et naturali simul. na. si pactu fieret de non petendo. tollit naturalis et remanet civilis. ut ff. de solu. sibi aut p. p. bilu. §. naturalis. et tñ non h. effectum istu. ut ff. de ex cep. §. p. terea. **I**te nec naturalis. q. nec per ea sit ex actio. h. impeditur repetitio. ut ff. de dona. l. h. iure. §. si. **S**ed dic q. simul utraq. hic diffinitur. **I**te si bona est diffinitio. §. couertit cu suo diffinito. vbi cūq. §. e iuris vinculu tale obligatio: et contra vbi no est tale iur vinculu no est obligatio: §. nec fideiusor. adhiberi potest. ut ff. de p. ob. l. j. §. j. in fi. qd. est falsu. q. nali obligationi accedit. ut ff. de fideiusor. in prin. **S**ed dicas q. hic e receptio. na. si dicas no est obligatio scz civilis et naturalis. vera e si dicas obligatio scz nulla. etia naturalis falsa e. et sic vis est in dictione obligatio. **A**bicūq. eni dico q. nali obligatione q. tenet. itelligo de iure gen. q. conuenit solis hominibus et omnibus.

Curis vinculum. i. ius vinculus. et sic est res in corpore.

adita sit ab intestato hereditas fauor: pstitutiōis tebebit lo. cū h. e. **C**erte si testat. recedit et codicillis tederit libertates cōpetere eā nemini dubiū est tñc eni pstitutiōi locū esse verba ostēdūt: cū nō successor ab intestato existat. **E**rgo quādiu incertū sit vtrū existat an non: cessabit cōstitutio: si certū esse ceperit neminē extare: tñc erit cōstitutioni locus.

Sis q. i. integrū restitui potest abstinuit se ab hereditate: an quis potest in integrum restitui: potest admitti pstitutio: et bonorum adiectio fieri. **Q**uid si p. adiectione libertatū cōseruādarū eā facta in integrū sit restitutus. vtiq. nō erit dicēdū reuocari libertates: q. semel cōpetierūt. **H**ec cōstitutio libertatū tuendaz eā introducta est: ergo si libertates nulle sūt date: cessat hec cōstitutio.

Quid ergo si vni. tederit libertates vel mortis cā: et ne de hoc q. rat. vtrū in fraudē creditoz an nō factū sit: accirco ve-

lis. ut ff. de rebus cor. et in cor. in fi. ut eniz boues fimb. vsualiter ligant. sic boies verbis ligant et intellectualiter. **N**ecessitate. tñc enim vere rebitor est cū necesse baby solvere. ut ff. de verbo. sig. l. rebitor. et in hoc nulla obligatio cui opponit exceptio diffinitur hic. quod verum est: si

lint sibi adijci bona: an audie di sint: et magis e. ut andiri tebeat: et si testiat vba cōstitutionis. **S**is cū multas diuisi ones eiusmōi cōstitutioni te esse p. sperum. lata est a nobis plenissima pstitutio. i. q. multespecies collate sūt: q. h. ins huiusmōi successione plenifimū e effectū: q. s. ex ipsa lectō ne pstitutionis potest q. s. cognoscere.

De successione sublati q. fiebat p bonoz venditiones: et ex senato. con. claudiano.

Rat. antepdicta successione oliz et alie per vniuersitatē successiones: qualis fuerat bonoz emptio: que de bonis rebitoris vedēdis p multas ambages fuerat introducta. et tñc locuz hēbat: q. iudicia ordinaris in vsu fuerūt: §. cū extra ordinarijs iudicijs postētas vta e iō cū ipsis ordinarijs iudicijs et bonoz veditōes expirauerūt et tantūmō creditozibus dat

opponatur ideo quia testat vinculu naturale vel civile. nam quedam proponuntur etiam quando vtrūq. vinculum adest. ut mace. et velleia. **S**is enim effectualis obligationis due radices. vna naturalis que consensu nascitur: que inter omnes bonum fieri potest. etiam inter seruos. et hec naturalis dicitur. ut ff. de pact. l. j. §. adeo. hec radice cōtrario consensu tollit. ut ff. de solut. l. si. chū. §. naturalis. quia nil tam naturale. etc. ut ff. de regu. iur. l. nil. hec naturalis vim non habet exigendi. im pediat tamen soluti repetitionē. ut ff. de fideiusor. l. fideiusor. §. fideiusor. huc quandoq. accedit civilis etiam radix que illi naturali facies dat vel formam vel vestem ut possit

parere actionē et civilis tollit p. trario civili actu nō naturali. ut per acceptilationem. ut ff. quibus modis toll. obligati. §. j. **I**tem per sententiam remanente naturali: sed hoc non ipso iure. sed per exceptionem. ut ff. de conditio. indebi. l. iulianus. sententia enim est de iure civili cum omnia iudicia sunt de iure civili. ut diximus. §. de iure natu. §. ius autem in glo. ut sunt etc. per. l. ff. de origi. iur. l. n. §. hec disputatio. et hec civilis nō adheret seruis: cum nil sint in respectu iure civili. ut ff. de reg. iur. l. quod at tinet. **I**tem filio contra patrem vel contra non nascit. ut ff. de condi. inde. l. frater a fratre. cū inter eos nō potest esse iudicium. ut ff. de iudi. l. nulla. iure civili impeditur. rōne patrie potestatis. ut ff. de pa. po. §. ius autem. **C**el. vel etiam facti. q. vtrū rei generale est. ut ff. si cer. de. l. j. in fi. et ff. de ver. sig. l. rei.

Sedm. istud scdm potest referri ad totam diffinitionem. q. v. obligatio sic diffinitur fm iura romana. id est fm leges. et sic civilis et naturalis hic simul diffinitur. **Q**uod dic q. refertur tñ ad principium. scilicet iuris vinculum. **E**t quod dicit quo astrungimur. scilicet quandoq. ut quando est civilis et naturalis. quandoq. non. ut quando est naturalis sola. vel civilis sola. et fm hoc quelibet diffinitur hic. non etia naturalis vel civilis sola. **Q**uod dic q. ponitur remouet hec dictio scdm. quasi dicat illa obligatio est iuris vinculum. que est fm ius. non contra ius. ut ff. de ver. obli. generaliter. et l. veluti. et fm hoc refert ad p. imū. **Q**uod dic q. refert tñ ad illam dictionem solvendum: nā fm ius sunt faciēde solutiones. v. res eque bona soluat. ut ff. si cer. pe. l. cū quid. et ff. de mo. l. iij. §. si res. **I**te cōgruo loco et tempore. ut ff. de solu. si solutus. **I**tem de euictione. p. mitti. als non videt solvere. ut ff. de

verbo. obli. Iulianus. §. qui fundū. r. ff. de cōdi. cau. da. l. si. r. de iur. l. ij. Item p. cōpotentes actiones r. iudices fiat solutio. aliter nō valet. Inia. nec solutio fieri debet. vt. l. si a nō cōpe. iud. l. si. Accursius.

De cōmuni. summa. i. p.ūna. vel summa. i. breuis. sic. s. de iure perso. in prin. c. eni. qnq. maior. vt. j. c. s. fi. Accursius.

De diuisio. diuisio est innumera. bilis materie bre. uis cōpositio: r. diuisio ad mul. ta facit. vt. dicit. mus in pbenio. S. pc.

De legibus. vt legis aqul. obligatio. vt. j. ad le. aqul. in principio. Item de pauperie p. le. gem. r. q. cabu. vt. ff. si q. pau. fe. di. l. j. j. Rn. Item furti. nec mani. festi. vt. j. de no. rali. §. sunt aut.

officio iudicis bona posside. re: r. prout vtile eis viliū fuerit ea disponere: qd ex latioribus digestoz libris pfecto appare bit. Erat r. ex senatus consulto claudiano miserabilis p vni. uersitatē a cōsuetudine: cū libera mulier serui amore bachata ipsa libertatē p senatus cōsul. tū amittebat: r. cum libertate substantiā: quod indignū no. stris tpiibus esse existimantes r. a vīa ciuitate teleri: r. nō in. feri nris digestis cōcessimus.

De obligatiōib⁹ Rubrica

Nunc trāscam⁹ ad ob. ligatiōes. Obligatio ē iuris vinculū: q. ne. cessitate astringimur alicui⁹ soluēdere: s. m. nre ciuitatis iura. Quis aut obligatio. nū sumā diuisio in duo gene. ra reducit. Nam aut ciuiles sunt aut ptozie. Ciuiles sunt q. aut legib⁹ cōstitute: aut cer. to iure ciuili cōprobate sunt. Pretoriz sūt: quas ptoz ex sua iurisdictione cōstituit: q. etiam

De comproba. te. vt sunt obli. gationes iur. gē. tū inuentione. vt. s. de iur. na. §. ius aut. que a iure ciuili sūt cō. probate. vt. ff. de iusti. r. iur. l. ius ciuile. Accur.

De pretorie. constituit. vt obligatio ex furto manife. sto. vt. j. de perpe. r. tempo. actio. §. j. Item ex rapina. r. vbi cūq. ptoz: aliquam obligationē inducit: vt patet p. multos titulos. vt. ff. de iusti. r. iur. l. ius autē ciuile. §. ius pretorium. Accursius.

De honorarie. quia pretores honozes gerebant. qd dic. vt. s. de iure na. §. pretorū. Accursius.

De sequens diuisio. s. obligationum.

De ex contractu. vt. j. vsq. ad ti. de obli. ex quasi ptractu.

De quasi contractu. vt. j. de obli. ex quasi contractu. se. quentes duo. ti. vsq. ad quartū libru sunt cōmunes.

De ex maleficio. vt. j. de obli. ex malefi. vsq. ad ti. de obli. ex quasi malefi.

De aut ex quasi maleficio. vt. j. de obli. ex quasi maleficio r. subaydi. aut ex varijs figuris causarū. vt. ff. de actio. r. obli. l. j. in prin. Accursius.

De ex contractu. p. p. ponit quo ad illos contractus vbi bincinde nascit obligatio. in proprie quo ad alios. vt. ff. de verbo. sig. l. labeo. sic. ff. si cer. pe. l. certi condi. in prin. r. de offi. procon. r. le. l. ij. Accursius.

De que. vt supra. Accursius.

De contrahunt. vt. j. ti. primo.

De verbis. vt. j. ti. ij. vsq. ad ti. de litterarū obli.

De litteris. vt. j. de litterarū obli.

De cōsensu. vt infra de obli. ex cōsensu. cū sequētib⁹.

De sed que est differentia interactionē r. obligationē r. contractum. Respondeo cōtractus est verbo r. cōceptio vt patet. ff. de ver. obli. l. stipulationum. §. stipulatio. r. est facti. vt. ff. de cur. fur. l. cōsilio in fi. Obligatio est q. inde nascit. vt. ar. ff. si cer. pe. l. ij. circa fi. Actio est quod postea

inde surgit: r. sic nullum est alterum. vt. ff. de pec. lic. §. ea. r. j. ti. ij. in prin. r. beatus sunt iuris: vt in dīfinitionibus patet. Accursius.

honorarie vocant. Sequens diuisio in quatuor spēs diuidit: aut enī ex ptractu sūt aut q. ex cōtractu: aut ex maleficio: aut ex q. si maleficio. Ac p. est vt de his q. ex cōtractu sūt dispiciam⁹: harū eq. quatuor sūt spēs: aut enim re cōtrahunt. aut verbis: aut lris: aut con. sensu: r. quib⁹ singulis dispi. ciamus.

Quibus modis re. contrahit obligatio. Rubrica.

Re. p. trahit obligatio veluti mutui datione. Mutui aut obligatio in his rebus cōsistit: que pon. dere numero: mensurane con. stant: veluti vino: oleo: frumē. to: pecunia numerata: ere: ar. gento: auro: quas res aut nu. merado: aut metiedo: aut ap. pendēdo in hoc damus: vt ac. cipiētiū fiāt: r. qnq. nobis nō cedē res: s. alie eiusdē naturē r. q. litaris reddant: vnde etiam mutui appellatur: sit: q. ita a me tibi dā: vt ex meo tuuz. fiat: r. ex eo contractu nasci. tur actio que vocatur certi

Rubrica. Qui. bus modis re. cō. trahit obligatio.

Re. cōtrahit in primis notavestri pactū id qd est nu. dum sex modis. re. vt bic. verbis. vt. j. ti. j. litteris. vt. j. de licte. obli. cōsensu. vt. j. de obli. ex cō. sensu. cōbrētia cō. tractus. vt si iuxta cōtractus apponā. aliqd pactum ante vt p. vt. l. de pac. petēs. r. ff. de pact. iur. gen. §. quimo. Itē interuētu rei vt in contractibus inominatis: ex q. bus nascit actio de mū re seduta vt. l.

de re. p. mu. ex placito. Sed quid differt ea que vestit re. ab ea que interuentu rei vestit. Rn. prima habet vestimentuz r. robur statim cū nascit. nam tacite agit vt reddat mutui vel cōmodatū. vt. ff. si cer. pe. cū quid. Sed in alia dudu for. te postea quādo res tradit. vt. l. de pac. petens. r. l. de re. p. mu. ex placito. Et adde duos modos. vt notatur dicto. §. quimo. s. q. vestit legis auxilio: qd ē quot nudū pactū actio nō parit vt in donatione. vt. ff. de pac. l. legitima. Itē rei p. cipio. vt in pollicitatione facta rei publice. vt. ff. de polli. l. j. a. Pondere. ff. si cer. pe. l. ij. §. itē mutui. cōtra. So. ibi lar. ge accipit nomē pecunie. vt. ff. de leg. j. talis. Ac. b. Aut numerando. vt pecunia. c. Aut metiendo. vt vinū oleū frumentū. Ac. d. Aut apēdendo. vt ere r. argento r. auro. Sed quid si li. bram ad pondus dederō. Rn. non est mutuum. quia cōsi. deratur cōsuetudo r. aptitudo r. natura rei talis. sic. ff. c. l. ij. §. j. Item quid si pecunia in sacculo vt speciem. Rn. non est mutuum. quia actus mutuo similis exigitur. vt. ff. de leg. j. plane. §. ij. Accursius. e. Et quandoq. incidenter enim quādoq. eadem. quia nō indiget ea. vt ar. ff. si cer. pet. l. qui pecuniam. sed cum acci. pit eius debet esse propositi. vt aliud reddat. vt. ff. si cer. pet. l. ij. in principio. Accursius. f. Qualitatis. id est bonitatis quod tacite semper presumi. tur agi. vt. ff. si cer. pe. l. cum quid. g. Unde. quia sit accipientis. Ac. h. Tuuz fiat. cōponit cui ex integro r. cōmpto vt bic. r. ff. si cer. pe. l. ij. §. appellata. Et nota q. licet deseruire nomini. quia nomina debent esse consona rebus. vt. s. de dona. §. est r. aliud. Et nota re cōsiliari mutuum tribus modis. vt no. ff. si cer. pe. l. ij. §. ij. Accursius.

Coditio. s. certi specialis. que de mutuo datur. que appel-
lat a quibusdam si **et**. p. c. vt. ff. de tritica. l. j. Sed dic q con-
ditio certi ex mutuo specialis dicat. **Et** et alia generalis q
dat et omni causa **et** omni contractu ex quo certus petit.
vt. ff. e. l. certi conditio in prin. Sed nuquid ad interesse da-
tur certi conditio.

Quidam dicunt q
non. vt. ff. si quis i-
us vo. non ic. l. si.
Mos dicim q sic
7 qd dicta lege di-
at in certi. dicit id
est certi conditio
que datur ad inter-
esse. quod est incer-
tu. 7 est ratio quia
lz prima facie fit in
certum: certificat
tamen per iudices
vt. j. de actio. §. cu-
rare. secus si ad fa-
ctu. qz etia in sente-
tia no certificatur
quantitas. vt. ff. de
verbo. obli. vbi au-
tem. §. quid quod
7 ff. de rei. di. si qd
ab alio. §. si.

Coditio. **Q**uod quoque qui non
debitum accepit ab eo qui p
errorem soluit re obligat: da-
turq; agenti contra eum pro-
pter repetitionem conditicia
actio. nam perinde ei ab eo
condici potest si apparet euz
dare oportere: ac si mutuū ac-
cepisset. Unde pupillus si ei
sine tutoris autoritate inde-
bitum per errorem datum est
non tenebitur indebiti condi-
tione magis q mutuū datio-
ne. **S**ed hec species obligatio-
nis non videtur ex contractu
consistere: quum is qui soluē
di animo dat: magis voluit ne
gocium distrabere q contra-
here. **C**etero is cui res aliqua
vtenda datur: id est comodati
re obligatur: 7 teneat. Comoda-
ti actione. Sed is ab eo qui
mutuum accepit. nāq; longe
distat: nō ita res datur vt ei
fiat: 7 ob id de ea re ipsa resti-
tuenda tenetur. **E**t is quidē
qui mutuum accepit: si quoli-
bet fortuito casu amiserit. qd
accepit veluti incendio ruina

Red quoque per errorem aliud si ex certa scientia. vt. ff. de
cond. in del. l. j. Accursius.
Actio. i. conditio indebiti que datur propter indebita so-
luta. si facta sunt accipientis. vt. ff. e. l. indebiti. §. j. als nulla
conditio dat. vt. ff. v. usufruc. que admodū ca. l. si. 7 j. de actio.
§. sic itaq; 7 §. appellamus. Item ad augmenta naturalia.
vt. ff. e. l. indebiti. non ad civilia. vt. l. e. l. j. 7 in quantum locu-
pletior: est accipiens: si bona fide perceperit. vt. ff. e. si non for-
tem. §. liberus. als si sciens acceperit in totum. vt. ff. eo. l. in
suma. §. si seruū. 7 quandoq; furti: vt. ff. de condi. fur. l. quo-
niam. vel dicit ibi. Accursius.
Cetero ei. cui solutum est. 7 ab eo qui soluit.
Si apparet. si id est qui. Sed videt hic dici q primo ap-
pareat indebitum: 7 sic probet anteq; actio proponat: 7 ita
ante lit. contesta. quod est falsum: nisi in casu. vt. l. de testi-
auct. sed 7 si quis. Sed respondeo hoc verbum potest quod
hic est. intelligi cum effectu. f. vt condemnat reus.
Accipisset. unde teneat. nisi in casibus. vt si soluit ex cau-
sa que iniuriatione crescit. vt. l. e. ea que. Item ex causa pie-
tatis. vt. ff. e. cum is. §. si mulier. Item ex causa trans-
actionis. vt. ff. e. in summa. Item rei iudicate. vt. l. e. l. j. Item scientie. vt. ff.
e. l. j. 7 hic dicitur. Et als. vt. nō. j. de obli. ex quasi contrac. §.
si. Accursius.
Datum. qz neutra nisi sit factus locupletior.
Datione. sed qualiter teneat ex mutuo. Distingue aut est
infans. 7 tūc nullo modo teneat. vt. ff. e. l. qd pupill. 7. ff. de
actio. 7 obli. l. pupillus. aut maior infans: 7 tūc si tutor p-
mittat. nullo iure debet. vt. ff. de auct. pupillus. Si aliq; p-
mittat 7 sine tutore. 7 naturaliter tūc tenetur. vt. ff. de noua.
l. j. Si cum tutore. etiam civiliter. sed restituit. vt. ff. de auct.

tu. l. impuberes. 7. l. si tu. vel ai. inter. per totū. In adul-
to habente curatorem idem quod in pupillo. vt. l. de in-
inte. resti. minorum. l. si curatorem. **A**lter. i. si curatorem
non habet: civiliter 7 naturaliter teneat: sed restituit. **E**t
bec oia sūt vera nisi factus sit locupletior: vel quia sit sal-

na pecunia. vel i-
alias rem versa.
vt. ff. de sol. l. in
pupillo. tūc enī
teneat 7 civiliter
7 naturaliter: 7
cū effectu. vt. ff.
e. l. naturalit. §.
fi. 7. l. se. 7. ff. co-
mo. l. iij. **I**tem
go eis de modis
7 de indebito te-
neat: vt hic dicit
Et nota similitu-
tudines int mu-
tuum 7 indebitū
quod valet
ad multa. vt. ff.
e. indebiti. §. j. 7
ij. vbi reconcilia-
tur indebitū eis-
dem modis qui-
bus mutuum.

nafragio: aut latronum ho-
stiumue incurfu: nihilominus
obligatus permanet. **A**t is q
vtendum accepit: sane quidē
exactissimam diligentiam cu-
stodiende rei prestare iubetur
nec sufficit ei tantam diligen-
tiam adhibuisse quantā suis
rebus adhibere solitus est: si
modo alius diligentius pote-
rat eam rem custodire. Sed
propter maiorem vim: maio-
resue casus non tenetur si mo-
do non ipsius culpa is casus
interuenit. Alioquin si id qd
tibi comodatum est domi: pere-
gre tecum ferre malueris: 7
vel incurfu hostium predonū
ue vel naufragio amiseris: du-
bium non est quin te restituē-
da ea re tenearis. Comodata
aut res tūc proprie intelligit
si nulla mercede accepta vt cō-
stitutā res tibi vtenda data ē
alioquin mercede interueniē-
te: locatus tibi vsus rei videt
gratuitū enī debet esse cōmo-
datū. **P**reterea 7 is apud quē
res aliq; deponit: re obligat:

Cetero contractus. nec est imo ex quasi contractus. vt. j. de
obli. ex quasi contractus. §. item is. Aliquid tamen taci-
te gerit. propter quod est positus hic casus inter obliga-
tiones ex contractu. vt. ff. e. si in aera. j. Rū. 7. ff. commo-
si is qui. §. vlti. Accursius.

Cetero is cui. q. d. non solum in duobus superioribus
casibus scilicet quando aliquis accipit mutuū vel qd ac-
cipit indebitum obligatur re. sed etiam in hoc casu. **A**cc.
t. **C**etero qz prima differentia inter mutuum 7 commo-
datum. Accursius florentinus.
Cetero quod est in mutuo.
Cetero tenetur. quod non est in mutuo. etiam non deterio-
re. als non videtur reddita. unde teneat ad interesse. vt. ff.
cōmo. l. iij. §. si res. Accursius.
Cetero is quidem. secunda differentia.

Cetero naufragio. hic no. fortuitos casus melius quam le-
ge aliqua sic enumerant aliqui casus. l. de pigno. actio.
que fortuitis. Accursius.

Cetero exactissimas. als exactam. 7 sic ponitur posituum p
superlatiuo. **E**t distiguitur: quia interdum solus dolus ve-
nit in commodato. vt si commodo vroz in ce vt compta
veniat ad me. vt. ff. e. si vt certo. §. nunc videndum. 7. §.
interdum. **C**etero qz dolus 7 culpa leuis. vt si commo-
do tibi cybbum vt communes amici inuitent ad cenam
vt. ff. eo. in rebus. §. hoc ita. **I**nterdum leuissima. 7 hoc
generaliter. vt hic. **I**nterdum casus. vt si culpa precedit
casum. vt hic sequit. 7. ff. e. in rebus. §. alioquin.

f. l. comodatario. Casus scz alios.
g. Percede. sic. j. locati. S. j. sic. j. man. S. fi.
b. Preterea. r. is. reponit. i. custodienda. daf. vt. ff. eo. l. j.
i. Solo. Nota in deposito solū volū venire. vt. hic. r. ff.
deposi. l. j. S. illud. r. e. lata culpa: q. p. dolo accipit. vt. ff. e.

qd. neta. Anz
leuissima. vt. si b
fuerit pactū. vt
ff. e. l. j. S. sepe.
Itē si fuit i cul
pa. q. portauit
repositā p lo
cū periculosum
vt. ff. como. l. in
reb. S. j. r. l. si
vt. certo. S. inter
dū. Itē moza fa
cta in restitucio
ne. vt. ff. deposi
ti. si in asia. S. fi.
r. bic r. supior: si
militer tenet de
casu.
k. Culpe autē.
scilicet leuis.
l. Imputare.
sic. j. p. socio. S.
fi. r. ff. de mino. l.
cū mādato. S. fi.
m. Debet. hic
nota aliud esse
doli: vt. q. ē ma
g. inatio studio
fa. vt. ff. de dolo.
l. j. S. q. Aliud la
tā culpa: vt. nō i
telligere qd. oēs
intelligit. vt. ff.
de verbo. sig. l. la
te. Aliud leuim.
vt. de fide. r. ne
gligantie. vt. hic
Aliud leuissima
vt. si q. q. mo
do potuit preui
dere r. nō preui
dit. unde furtus
fieri nō potest si
ne leuissima cul
pa. vt. ff. pro so
cio. l. cū duobus
vel incendiū nasci: licet nō noceat inculpabilibus. vt. ff.
de offi. p. vigili. l. ij. S. j. r. ff. de peri. r. cō. rei ven. l. si ven
dita. r. s. pri. S. Aliud casum fortuitū: qui scz puideri nō
pōt. vt. s. pri. S. r. C. de piguo. act. l. q. fortuitis.
n. Creditor. creditore accipe ex omni cā. vt. in aut. de fi
deiu. S. fi. r. ff. de verbo. sig. l. si cui.
o. Accepit. nota caute ponit accepit. aliē nō dicit reob
ligari: sed pign. creditou etiā nuda cōuentione tenet. vt
ff. de pig. acti. l. j. r. bypotbecaria sibi nasci. vt. j. de actio.
S. item seruiana.
p. Pignozaticā. q. nasci demū soluta pecunia: vel als
satisfactio. vt. ff. de pig. actio. si rē. S. ois. sic in actione tute
le. q. demū finita tutea nasci. vt. ff. de tute. r. tra. dif. si tu
tor. S. fi. r. l. sequenti. l. j. quidā dicit etiā prius eā nasci: sed
nō intentari. vt. nō. dicto. S. ois.
q. Exactaz. pprie ponit nō p. suplatiuo. vt. s. e. S. at is.
nō eni tenet de leuissima. vt. ff. de pig. acti. l. si cū venderet
S. fi. r. l. sequenti. Accursius.
r. Prestitit. f. exactā diligentia.
s. Fortuito. Sed quis hūc pbat casuz. R. n. creditor. p
bat se amississe. vt. ff. de pig. acti. l. si creditor. Itē rebitoz
pbabit doli vel culpā creditore commississe. vt. ff. de pba.
quoties. S. qui dolo. Sed tercio creditor probat casum si
vult euadere: licz. R. aliter distinxerit. vt. nō. dicta. l. si
creditor. Accursius.
t. Secutum eē. repete placuit.

tenet r. actione repositi: quia
r. ipse te ea re quā accepit resti
tuenda tenet. Sed is ex eo so
lo tenet: si quid dolo comise
rit: culpe aut nomine. i. desi
die atq. negligentie nō tenet:
itaq. securus est qui parū vi
ligenter custoditaz rem furto
amisit: q. qui negligentia ami
co rez custodiendā tradit: sue
facilitati imputare d. Cre
ditor quoq. qui pignus acce
pit re obligat: quia r. ipse de
ea re quam accepit restituē
da tenet actiōe pignozaticā.
Sed quia pign. vtriusq. gra
tia dat: r. debitoris quo ma
gis pecunia ei crederet: r. cre
ditoris quo magis ei in tuto
sit creditū placuit sufficere q.
ad eā rem custodiendā exactā
diligentiā adhiberet: quā si p
stitit: r. aliquo fortuito ca
su rem amiserit securum esse:
nec impediri creditū petere.

De verborz obligationibus.

Verbis obligatio con
trahit ex interrogatio
ne r. respōsiōe: quū qd

Verbis obligatio con
trahit ex interrogatio
ne r. respōsiōe: quū qd

Verbis obligatio con
trahit ex interrogatio
ne r. respōsiōe: quū qd

r. Dari. scilicet certū quod appareat quid quale vel quātū
sit in obligatione. vt. ff. e. stipulatiōnā. r. l. se.
y. Si enue. vel etiam non fieri. vt. ff. e. vbi aut. S. quid qd.
r. j. e. S. fi. Accursius.
z. Stipulamur. Et autē stipulatio verborz conceptio qua

dar fieriue nobis stipula
mur. Ex qua due proficiunt
actiones: tam conditio certi
si certa sit stipulatio: q. ex sti
pularū si incerta sit. Que b
noie inde vti: quod stipulaz
apud veteres firmū appelle
bat: forte a stipite descendens
In hac re oli talia vba tra
dita fuerunt: spōdes spondeo
promittis promitto: fideip: ro
mittis fideipromitto: fideiu
bes fideiubeo: dabis dabo: fa
cies faciā. Utruz autē latina
aut greca v. qualibet alia lin
gua stipulatio concipiat ni
hil interest: scilicet si vterq. sti
pulantium intellectuz huius
lingue habeat: nec necesse est
eadem lingua vtrūq. vti: sed
sufficit congruenter ad inter
rogata respondere: quin etiā
duo greci latina lingua obli
gationem contrahere possūt
Sed hec solēnia verba olim
quidez in vsu fuerunt: postea
autē leoniana constitutio la
ta est: que solēnitate verborū
sublata: sensuz r. cōsonātē in
tellectū ab vtraq. parte soluz
desiderat: lz qbuscūq. verbis

aliquid dare vel fa
cere promittimus
vt. ff. eo. l. v. S. sti
pulatio.
a. Ex qua. f. obli.
verbo. Accursius.
b. Condicio. scilicet
certi generalis. de
qua dicit. s. ti. j. di
rimus circa prin.
Itē r. triticaria lo
cum habet: nisi pe
caf pecunia nume
rata. vt. ff. de tri
ca. l. j.
c. Stipulatu. si
autē incertū quid
mibi debeaf. nō ex
stipulatione: sed ex
alio cōtractu agit
conditioe incerti
naz dico q. est pro
pau nomen actio
nis: vt. ff. de condi.
inde. l. sed r. si me.
S. j. vbi de becno
taui. Ac.
d. Si incerta. ni
si in casu. vt. s. de
rei vro. actio. i. pn.
Sed qd. si pmitto
aliquid. R. n. nō valz
naz dando musca
liberarer: oportet
enim q. aliqua cer
titudo sit ibi: vt bo
mo vel equus: que
certis simbus con
tineatur: als non
valet. vt. ff. eo. l. ita
stipulatus q. prin
cipio. r. ff. de iure
do. cum post. S. ge
ner. Accursius.
e. Que. scilicet sti
pulatione.

Factū alludit vocabulo. sic. s. de testa. in prin. r. ff. de ac
qui. post. l. j. nam nomina consequentia debent esse rebus: vt
s. de dona. S. est r. aliud.
g. Firmum. nam baculum vel stipem palee dabant vnius al
teri pro inuestitura. vt. bodie sit in marchia. sed in lombar
dia bibunt. alibi per mantelum inuestiunt. sic. ff. de pactis.
l. j. S. j. Accursius.
h. In hac re. id est stipulatione cōtrahenda.
i. Facias. que omnia dici debebant in stipulatione. vel ali
qua de his. sic. s. de singu. rebus p. fideiōmif. relic. S. fi. Sed
bodie vel vni ex his: vel etiam aliud dūmodo aptū sufficit
vt. j. eo. S. sed bec. qui cōtinuari debet cū isto. S. vel olz per
idem fiebat respōsum. bodie etiā p. aliud.
k. Lingua. vt. asiria. vel alia. vt. ff. e. l. j. S. fi.
l. Stipulatiū. pprie r. improprie accipit. sic in aut. de equa
do. S. j. coll. vñ. r. sic improprie etiā p. mittēs dicit stipulari.
vt. hic. r. ff. de condi. inde. l. si nō forte. S. si deccm.
m. Sed bec. que dicitur. s. eo. S. in bac.
n. Constitutio. vt. ff. de cōtrabē. r. cō. sti. l. omnes.
o. Sensum. scilicet verbis expressum ab vtroq. r. inconti
nenti. vt. ff. eo. l. j. in prin. r. S. qui presens. r. S. si quis ita in
ter. licet verba in talia fuerint inserta: vt. ff. eo. que extrinse
cus. als si diceres verba expressa non erigunt differret ab
his contractibus qui consensu contrahunt. vt. j. de obli. ex
consensu. j. R. Accursius.
p. Quibuscūq. habilib. tamē ad hoc. quid eni si dicā. r.
velz representare p. mittis. tu dicas. b. r. velz representare p.
mitto. non valet. vt. ff. de consti. pc. qui aut. S. fi. r. l. se. r. ff.
de mu. r. bo. vt. gradatum. S. r. si lege.

q **Omnia** confessum .i. statim .ut .ff .eo .l .cū q kalēdis . S .fi .
z hoc nisi rōne loci sit in die . ut . j .eo . S . loca . vel rōn crei que
ad huc nō est in rer nā . ut . j . de excep . S . anpe . z . ff . eo . iud . dī .
in prin . z . ff . de cōdi . z . de l . j . S . fi . Sed ad qd sit . pmissio : cuz
nō in contineri soluit . Rñ . non est sic p rāue intelligendum
verbū confessū vt
venat statim cum
sacco paratus . ut
ff . de sol . qd dīcīm
sed aliqd spacium
puta . x . dierū vādū
ē . vt . j . de iudi . si . S .
fi . z . ff . de cōsti . pe .
pmissioz . sic etiā se
re vbiqz p̄suetudo
interpretatur . ut . j . x .
dies sīat p̄cepta a
potestatis . qē bo
na legū interpretas
ut . ff . de le . z . fe . con
sul . l . si de interpreta
tione .
r **In** die . l . sit sti
pulatio . S . nū ad
stipulatio ē actus
civilis . Rñ . sic . ut . j .
de actio . S . de cōsti
tuta . q̄ si debet reci
pere diē . nec etiā
cōditiōne . ut . ff . de
regu . iu . actus . S .
die q̄ hic actus ibi
nō cōputat . sic in
nouatiōe . ut vīcā
ff . de noua . l . noua
tio . z illa reglā actū
habet locū in suis
numeratis casibz .
f **Omnia** super
sue h̄ dīcā . ut . ff .
e . cū q kalēdis i p̄n .
e **In** die . aliud si
ad die . nā tūc vsqz
ad die teneat . z nō
post . vt . ff . de actio .
z ob . l . obligatiōnū
fere . S . j . z die q̄ idē ē dicere ex die q̄ in die . vt dīcā . l . in
prin . z die . z c .
v **Quis** . nā cessat . sed non venit dies : qd die vt . ff . de ver
sig . cōdere . Accursius .
r **Potest** . sic . ff . si cer . pe . certi conditio in prin . z si petat re
pellit exceptione . ut . j . de excep . S . p̄terea .
y **Hec** eo . nisi ab initio sic dicat : hodie dare spondes . quo
casu pura est . ut . ff . eo . liber homo . S . x . Sed si est pura : q̄ pe
ti nō pōt ante decē dies : ita enim determinat verbū cōfessū
s . eo . S . ois z dīcā lex . ff . e . liber homo . dīcā qd eadem die : q̄
male . sed ibi cōfessā est dies . q̄ p̄ dīcā regit . r . s̄ l . ut
z **Est** . l . ut soluat . Accursius .
a **Ad** rōmū debet . hic nota q̄stione de facto . Iudex statuit
terminū pemptōriū partibz ad audiendā suā : puta diem
iouis : vna partū nō veniēte eadē die : q̄ro q̄n debeat ea sen
tētia ferri : an die statuta vel sequenti . Et videt q̄ nō die sta
tuta : qz vt in cōtractibz rota illa dies videt sua : vt bic : z pro
hoc etiā est . ff . de ferijs . l . more romano . p̄ quā legē etiā si
media nocte venisset satis sufficeret : vnde patet q̄ ea die fer
ri nō debuit . itē alia rōne : qz post pemptōriū debet cā partē
absentē citare iudex : vt . ff . de iudi . l . post edictū . z inter vnaz
citationēz aliā debet esse spacium . x . dierū olim . vt . ff . de iudi . l .
p̄ interualla . hodie . xxx . dierū . ut in auc . de litig . S . oem . coll
vij . z p̄m cōsuetudinē boī . vni diei . vnde patet q̄ in die p
emptōriū nō debet ferri : sed in illa lege post edictū expōnē
debet . i . p̄ō . Itē videt cōtra . q̄ in die pemptōriū debeat iu
dicari . ut . C . q̄n ap . nō est ne . l . cū non eo die . Item si sit ita
prope sero ut certū sit cā partē amplius nō posse venire : de
bet iudicare in die pemptōriū . vt . ff . de vbo . ob . l . cū stipulat
sunt mihi a proculo : z . l . liber homo . i . fi . z bec ē verior opinio
Sed tam ea post vesp̄as statim vel in ip̄is vesp̄is debz
ferri . ut in auc . de iudi . S . sedebunt . coll . vj . sed nec i nocte de
bet ferri sententia : z ita paulo possit excessum vesp̄arū de
bet iudicare : z ita quidam electi ad quoddam consilium de

facto iudicauerunt .
b **Datū** . i . nō est hoc verū in cōmutabiliter .
c **Quis** . ut . ff . eo . quicquid . S . fi . z de pig . actio . si neces
saria . S . si annua . Accursius .
d **Et** si ita . annuos . aliud si dīc̄ erit singulis annis : nā p̄
mo casu i initio
cuiuscūqz anni :
secundo in si . ne
cōmittit stipula
tio : qz sic est in le
gato sic relicto :
vt . C . quādo di
le . c . l . j . z . ff . quā
do di . le . c . l . nec
semel . vnde ver
sus . Annua si de
bes tunc respi
cies caput anni .
Anno si debes i
fi . teneberis an
ni . ut dices . j . de
uti . fi . S . q̄ hoc
anno . z . ff . eo . l . q̄
hoc anno . Sed
nūquid est vna
stipulatio vs plu
res . Rñ . vna est
vt . ff . eo . si stichū
S . j . l . legata sic
relicta sunt plu
ra vt . ff . de dona
cau . mo . l . sena
tus . S . fi . Sed q̄
est ratio . Rñ . qz
semel in stipula
tione inspicit cō
ditio stipulatis
vt si sit filius ac
quirat z patri :
vna est actio : vt
ff . eo . l . si filius . si
ilegatis plures
considerant scy
singulis annis :
cum singulis ar
nis cedat dies le

gati : z plures sint actiones . ut . ff . de an . lega . l . cum in an
nos . z quando di . lega . c . l . cum in annos . Sed Mar . vi
cebat hanc esse differentiam : quia in stipulatione vna est
verborum conceptio : sed q̄tum ad rei veritatem plu
res sunt sicut legata . z facit pro eo . ff . eo . pluribus . S . j . sed
ibi certe per alia verba fuit facta . scilicet annua bima tri
ma die : vel dīc̄ q̄ ibi quorumdam sententia recitatur : nec
ob . q̄ vna est conceptio : nam z in legato vno est conce
ptio . Accursius .
e **Quo** ad viuam . i . donec viuam .
f **Pure** facta . scilicet ratione primi anni . sed ratione se
quentium est in diem quo ad quid : quia ante annum nō
debetur : z conditionalis quo ad aliud : nam als non de
betur nisi viuam . ar . ff . eo . l . hoc iure : z l . in illa : vel dīc̄ q̄
est pure abnegatiue id est non conditionalis .
g **Perpetuatur** . id est donec viuat . sic . ff . pro socio . l . j .
v̄m quosdam : mo die per omnia secula : etiā post mor
tem : nam tempore non tollitur obligatio ip̄so scilicet iu
re . ut sequetur . ut . ff . de actio . z obli . l . obligatiōnuz . S . pla
cet . z . ff . de scrui . seruitutes . sed per exceptionem . ut sequi
tur . sed bere . pe . z cetera . ut . ff . de actio . z obli . l . obligatiō
num . S . placet . z . ff . de serui . l . seruitutes
b **Sub** conditione . casum . id est in aliquam fortunam
inopinātam ut possit se habere ad esse z nō esse : quod de
futuris tm̄ est . ut . j . eo . S . conditiones .
i **Differē** . nam ante euentum conditionis obligatio ces
sat . ut . ff . si certū pe . l . nō ois . z sic ea pendente non est de
bitor : sicut nec beres sub cōditiōne institutus interim est
beres : vt . ff . de heres . l . si maritus . ar . contra . C . de cōsti . pe
cu . l . ij . in eo q̄ dīcā conditionalē : debitum posse constitui
quod non possit nisi esset debitum : vt . ff . de cōsti . pecu .
l . j . Sed dīc̄ q̄ sufficit debitum spe . Item nec illud interz
debet : ut . ff . de cōsti . pe . id quod . Item ar . contra . ff . ex
qui . cau . in pos . ca . l . in possessionem . z . ff . de verbo . signi .

l. creditores. sed ratione spei creditores. dicunt. vt. j. e. s. ex conditionali.

K Si no ascendero. supra posuit in affirmatiua conditio ne et negatiua. nunc in negatiua tm.

L Spondeo. scz. v. aureos vel aliquid aliud.

M Doreret. similes sunt iste due stipulationes i boc. qz mortuo stipulante i vtro es casu p mittit. vt beredes agat nam pot obligatio ab berede sic icipere. vt. l. vt. ac. ab bere. z con tra bere. l. j. Dis similes i boc. qz prima conditio nalis secunda in diem quem diez certum est eueni re. vt. ff. de codi. indebiti. nam si licet nescianus quando. vt. ff. de condi. et de. l. j.

U t conditionali. spes. no au tem cessit vel ve nit dies. sz in pu ra statim z cedat z venit. vt. ff. de ver. sig. cedere. s. in illa que est in diem statim ce dit dies sed non venit. s. e. j. di e.

Q uantitas. sic. d. bis qui see aper. ta. l. j.

C ontigerit. sed quare legatarius conditiona lis legati specie ad beredes non trahitur. vt. l. de cadu. tol. s. in autem. Rn. in stipulatione interuenit fa ctum stipulantis volentis sibi prospicere. et sic beredi. vt ff. de proba. l. si pactu qd in legatario non est cuius nullu factum interuenit. et eodem modo rinde in hereditate co ditionali.

L oca etiam inseri. no solu conditio vel dies. Accur. q. c. impus. quod bon? iudex arbitratur. quod dic. vt. ff. e. continuis. s. cum ita.

R epromissio. ratione enim impossibilitatis stipulato vicatur. vt. j. de inuti. stip. s. si impossibilis. nisi vterqz ba beret ibi. procuratorem. et egisset quilibet cum suo. vt eade die fieret solutio. vt. ff. e. l. si. s. si inter eos.

C onditiones. consul fuit. sic. ff. si cer. pe. itaqz. et. l. cum ad pns tempus.

M aturam. ergo nec futura in ozant obligatione. nam etiam illa per reru naturaz certa sunt. vt. ff. de iudi. sed et si restituatur. s. si. contra. Sed dic q aliud est esse certum per reru naturam. i. per naturalcm cursum nature. p que sola preterita et pntia sunt certa. z ita bic accipit. z etia illa futura certa sunt que non habent se ad vtrilibet. vt si moriar. nam et bec no morant obligatione. vt. ff. de co di. inde. nam et si. et. l. pcedenti. et se. z. ff. de noua. si pupi lus. s. qui sub conditione. Et aliud est in natura rex. idest in scientia dei. in qua omnia que sunt vel fuerunt vel futu ra sunt teste boetio tanqz presentia sunt. Preter als. Snt mille anni ante oculos eius tanqz besterna dies que pre terit. et dicitur prima natura naturata. sed secunda natu ra naturans. quod idem est quod ipse deus.

M ozantur. idest no suspendunt siue differunt.

I ncerta sunt. ff. de re. iuris. l. in totu. contra. So. illa lo quitur in bisubi pns solenitas etigif. vt. vij. testes in te stamento. vt supra de testa. s. j. vel loquitur in illis casib?

ubi certa scientia et intellectus de presenti etigitur in contra ctib? puris. vt. l. de dona. nec. inuitus. bic aut in pditionali.

N on solu. de stipulationibus que in dando consistunt hucusqz diximus. nunc de bis que in facto con sistunt. Accursius florentinus.

S ubijcere. sic. scz plura simile. ff. de pzo. si. l. si. a Quantitas. ff. de arbi. l. non aut. contra Sola. non itereft quo ad hoc vt valeat pmissum. itereft tamen quo ad utilitatem stipulationis.

P robare. sed quomodo itereft pbatur. R. per te stes. vt bicinuif. et. l. de sen. q pro eo. l. j. s. j. nisi petatur. ex dolo alteri? tunc per solum sa cramentum. vt. ff. qd vi aut clam. l. se per. s. in hoc inter dicto. z. l. vi. l. si quando.

S ed si quedam fieri. puta ireroma d. Cillo n fieri. pu ta per florentia no ire.

D e nobis? reis stipulandi z promittendi. Rubrica.

S tipulandi z pmit tedi duo pluresue rei fieri possunt. Stipu landi ita. si post omniu inter rogatione pmissor respodeat spondeo. vt puta cu duobus separatim stipulantib? ita p missor respondeat: vtriqz ve stru dare spondeo: Naz si pri us ticio sponderit: teinde alio interrogante spondeat: alia atqz alia erit obligatio: nec creduntur duo rei stipu landi esse. Duo pluresue rei p mittedi ita fiut: Aui quiqz aureos dare spodes: z sei col dem quinqz aureos dare spodes si respondeant singuli se paratim spondeo. Et hu iusmodi obligationibus z sti pulationibus solidam singu lis debetur: et promittentes singuli insoliduz tenent. In vtrazqz tam obligatione vna res vertitur. et vel alter rebi tum accipiēdo: vel alter sol

C ausula. scilicet penalis. Accur. f. aduersus. hoc redditur secundo dicto. Accur.

N on fuerit. hoc refertur ad primu. et si ex vno capite sit pena comissa. no p mittitur plus. vt. ff. de arbi. l. si duo. s. si. nisi hoc actum sit vt plures p mittat. vt. ff. de transac. q. si de b.

D e duobus reis sti. quia in stipulatione de qua dictum est supra ti. j. plures persone interueniunt qnqz et ideo dicit de duobus reis sti. et promit. Accur. floren. legu doctor.

S tipulandi. bic dicitur reus stipulandi ille qui rem aliqua vel pecunia stipulat. a re non a reatu dicitur z econtra reus p mittendi. qui aliqua rez p mittit. vt. ff. e. l. j. als re? tm debitor dicit. vt pa tet. l. re iura. ca. l. j. als dicit reus qui puenit. vt. l. d iudi. pperandus. s. et si quide. et dic vt. ff. e. l. j. por vici z alio respe ctu reus stipulandi et p mittendi. vt dicit in glo.

S pondeo. hoc adiecto. vt sunt duo rei insolidum. etiaz iure veteri. vt. ff. e. l. reos. s. h.

S pondeat. ex iteruallo. puta si diuerterit ad alios act? extraneos. vt. ff. e. l. duos. s. si. als. l. si no est extraneus act? contradiceret dicta lex ei quod modo dixerat. ibi. nam si pu us. et quod dicitur. ff. e. l. iij.

D uo rei. scilicet vt vna sit obligatio z vnus rei. sed sut creditores duo et diuersaru rez. vt. j. c. s. ex bmoi. Accu.

D uo pluresqz. spondeo. hoc acto. vt fiant duo rei z insolidum. vt. ff. e. reos. s. si. Accu. floren.

E t bmoi obligationibus. hoc refert ad reos p mittendi z qd sequit. z stipulandi ad reos stipulandi. vt. pba. j. stat.

V n vtrazqz. i. in vtriusqz obligatione. nam vna est quo ad vnam effectum. vt. ff. e. l. iij. in si. sed plures sunt. qz plures te nentur. vt bic. Accursius florentinus.

V el vel alter. scz reorum stipulandi.

V el alter. scz reoz p mittendi. Accur. floren.

3
Subijcere. sic. scz plura simile. ff. de pzo. si. l. si. a Quantitas. ff. de arbi. l. non aut. contra Sola. non itereft quo ad hoc vt valeat pmissum. itereft tamen quo ad utilitatem stipulationis. b Probare. sed quomodo itereft pbatur. R. per te stes. vt bicinuif. et. l. de sen. q pro eo. l. j. s. j. nisi petatur. ex dolo alteri? tunc per solum sa cramentum. vt. ff. qd vi aut clam. l. se per. s. in hoc inter dicto. z. l. vi. l. si quando. c Sed si quedam fieri. puta ireroma d. Cillo n fieri. pu ta per florentia no ire.

Obligatiōem
ille qui accepit.
Liberat. ille qui
soluit. similis lecto
est seu iplicatio ver
borum. ff. de arbi. l.
si duo. **Q**uod dicitur qd
libet istozum refer
tur ad utrumq; su
pra dictum. **E**t pnt
fieri 2 in stipulatio
ne duo rei. 2 in qli
bet genere obligat
ōi. vt. ff. e. l. eandē.

nendo omnium perimit obli
gationem. et omnes liberat.
Et duobus reis promittē
di alius pure. alius in diem vt
sub conditione oligari potest
nec impedimento erit dies aut
conditio quo minus ab eo q
pure obligatus est petatur.

**De stipulatione ser
uorum. Rubrica.**

Seruus ex persona
domini ius stipulā
di habet. Sed 2 he
reditas in plerisq;
perione truncati vicem susti
net. ideoq; quod seruus here
ditarius ante aditam here
ditatem stipulatur. acquirit
hereditati. sc per hoc etiā he
redi postea facto acquiritur.
Sine autem domino. siue
sibi. siue conseruo suo. siue im
personaliter seruus stipulet.

Et duobus potest. sed nonne est hic imparitas. qd esse
non debet. vt. ff. eodē. l. eandē. §. sed si quis. Rñ. fm mar.
quod ibi regulariter dicitur. fallit hic. et. ff. e. l. si ex duobus.
§. si. Alij vt pla. dicunt. quod hic non est imparitas. cum ad
nemiēte cōditiōe vel die ambo equaliter teneantur. Sed
ad huc medio tempore remanet imparitas. Quare dicitur qd
quantitate debita vel re que debetur non potest esse impa
ritas. vt ibi. sed in alijs potest. vt hic. et. ff. eo. si ex duobus.
§. finali.

Quo minus. sed adueniente conditione socium poterit
conuenire mandati fm quosdam. vel verius nego. gesto.
vt. C. e. l. j. Patet ergo constitui posse pure duos reos debē
di. et quemlibet in solidum conueniri. vt. C. eo. l. j. hodie cō
tra. etiam si hoc actum est expresse. nisi altero absente. vel
inope existente. vt in autē. de duo. reis. §. j. nisi renūciatū
fuerit illi constitutioni. vt. C. de pactis. l. pē.

De stipulatione seruorum. Rubrica.

Seruus ex persona domini. qui dominus ca
put est serui. vt. j. de nox. §. omnis. ex sua est
nil potest vt. ff. de re. iuris. l. seruitutem. nisi ex
quo ma numittitur. tunc enim incipit habere
caput. vt. ff. de ca. di. bodie.

In plerisq; hoc propterea. quia hereditati furtum fieri
non potest. nisi in tribus casibus. vt. ff. de fur. hereditarie. et
l. sequen. Item ppter usufructum. qui seruo hereditario
promitti non potest. vt hereditati queratur. vt. ff. e. usufru
ctus. Accursius.

Defuncti. non heredis. vt hic et supra. de here. in fi. §.
seruus. et. ff. de acqui. re. do. hereditas. Et que sit ratio qua
re psonam defuncti et non heredis. dicitur vt dicto. §. seruus.

Hereditati. sic. ff. de iur. l. j. §. quotiens autem.
Sine autem sibi. nisi in casibus. vt cū factum est in stipu
latione. vt. j. proxi. §. et cum operas a liberto stipulatur. vt.
ff. e. l. antepe. et in alijs casibus. quos notauit. ff. e. l. j.

Impersonaliter. nullius facta mentione. i. vel pprio no
mine vel appellatio. vel facta mentione de nomine appella
tuo. sed non pprio. vt. ff. de here. l. i. §. j.

Acquirere. vt ex causa pfectua et aduenticia isto iure.
quod dicitur vt. ff. per quas perso. no. acqui. §. j.

domino acquirit. **I**des iu
ris est et in liberis qui in po
testate sunt patris ex quibus
causis acquirere possunt.

Sed cum factum in stipu
latione continebitur: omni
modo persona stipulantis cō
tinetur veluti si seruus stipu
let. vt sibi ire agere liceat ipse
enim tm prohiberi non debet
non etiam dominus eius.

Seruus cōmunis stipulā
do. vnicuiq; dominorum pro
portione domini acquirit ni
si vnus eorum in sua. aut no
minatim alicui eorum stipu
latus est. tunc enim soli ei ac
quiritur. **Q**uod seruus cō
munis stipulatur: si alteri ex
dominis acquiri non pōt. so
lidum alteri acquiritur. velu
ti si res quam dari stipulat
est vnus domini sit:

**De diuisione stipula
tionum.**

Communio. sic. ff. de usu et ba. plenū. §. si usus. Ac
curius.

Continetur. sic. ff. de condi. et demon. qui heredi.
Pre. hoc verba expone vt supra de seruitu. in prin. et
nota quia hic per verba loquitur. aliud si per nomē. puta
iter. tunc enim domino acquirit. vt. ff. e. l. si cōmunis.

Iam dominus. subau. prohiberi non debet. qd. de
bet prohiberi. Sed cōtra. §. per quas per. no. acqui. §. nō
solum. et supra de bis qui sunt sui vel ali. iur. §. j. sed non
est contra. quia et hic acquiritur domino cōmodū. nā ad
sui domini vtilitate ibi seruus. **S**eruo cōmunis sti
pulādo. impersonaliter. vel sibi. vel dominis suis sub no
mine appellatio. aliud si ppria nomina expressit. nā tunc
acquiritur pro virili. non pro portione domini. Sed ad
si pprium nomen et appellatum. Rñ. si preponat pprium
pro virili. si appellatum preponat pro dominica. vt. ff. de
sti. ser. l. si seruus cōmunis. et. ff. de sta. li. lita. §. j. **A**ccur
m **N**ominatim. proprio nomine. vt. ff. de exhere. l. i. §. j.
vel appellatio. dummodo intelligatur d quo domino di
cat. vt. C. de li. pre. l. iij. et. ff. si certū petā. l. certū. **A**ccu
n **S**tipulatus. hoc diuinctim. i. diuisim exaudi. Sed
quid si vnus iussit seruo. et ipse alteri stipulatus est nomi
natim. **D**istingue ex cuius re. vt si ex re iubentis. sibi que
ratur. als nominato. vt. C. per quas per. no. ac. l. si. et. ff. e.
proinde. §. ff. et. l. se. licet. antiqui aliter distinguebant.

Quod seruus vnus. nam cum sua sit. amplius que
ri ei non potest. vt supra de lega. §. sed si rem. et. j. de actō.
§. sic. itaq; restat ergo vt soli alteri queratur. Aliud si ex
re vnus stipuletur. tunc omnibus queritur. sed cōmuni
di. iudicio id est cum aget cōmuni diu. pro isto seruo. po
test etiam deducere quod socius suus lucratus erat et sti
pulatione facta ex rebus suis. 2 reddidit illi ex cuius re que
ritur. vt. ff. eo. si ex re. §. j.

De diuisione stipulationum. Rubrica.

Sed cum fa
ctum. sed si stipu
letur seruus sibi
scribi libat. et sic
factum nonne ac
quiri domino.
Rñ. sic. et qd hic
dicit. sed cum fa
ctum et cetera. i.
a seruo faciendū
non ab alio. vel
etiam a dño.

Stipulationū simile per omnia ff. de ver. obli. stipulationum. Accursius. Pretorie. sed cū hic ponitur pretorie. ut species opposita iudiciali. quare ff. de pre. sti. l. j. in prin. ponitur. ut genus. l. pretorie. Rñ. ibi aliter accipitur iudicialis scz a iudicō. hic a iudice. ut ff. man. l. lucius.

Iudiciales. scilicet stipulationes. De dolo. ut si ago pignoratitia. caues ne seruitutes dolo perdidis. vel ius rei in aliquo lese ris. ut ff. de pign. actio. creditor. Item si rei ven. agas pro re quā vicipepsi tam li te contest. caues de dolo ne alienaueris. vel manumiseris seruū. ut ff. de rei. ven. si p. sic. r. ff. mā. si pcuratores. §. penul. et l. seque ti. Accursius florentinus.

De psequendo. ut si mecum mibi abstulisti frūū que postea perdidisti. caues de eo psequendo ut eius precio restituedo. ut ff. qd me. cā si cum et. §. q. si dō. Item qui redibet rñ habet seruū quem reddere debet quia au fugit. debet cauere emptor de psequendo seruū. et si habere poterit restituat venditori. ut ff. de edl. edic. l. redibere. §. si. sic. et. ff. de condi. ca. da. si pecuniam. §. pe.

Pro vel. Accursius.

Pretorie. scz stipulationes.

Mero. idest puro. sic quod non iudicis officio. scz tā li quale est superiori casu. ut statim dicam. Accur.

Damni. ut ff. de dam. in fec. l. pretor ait. Dicit r alio respectu pretoria illa que ab initio exigitur. siue sit pretoria inuentione siue ciuili. siue quo cūq. modo inuenta. ex eo scilicet q. pretor eam approbat. ut ff. de ver. sig. l. lege r hoc sensu comprehendit pretorias r iudiciales et cōmunes. r omnes preter conuentionales. et ita accipitur. ff. de pre. to. sup. l. j. sic est de adop. ut ff. de adop. l. ij.

Legatorum. ut ff. de leg. et fideicō. no. ca. l. j. §. R.

Ediliae scz stipulationes. ut si animal tibi vendo. de vicijs eius cauere debeo. ut ff. de edl. edic. l. itaq.

Conueniunt. cū ediles crāt ex pretoribus. ut ff. de iur. ma. §. pponebāt. Sed que erit intelligibilis differentia inter pretorias et iudiciales. cum hoc ti. accipitur pretoria et iudicialis. Rñ. quia pretoria a pretore mortuo inducta est. sed iudicialis a iuriconsultis alijs. Item in pretoria inuenies iudicē ob hoc ipsum principaliter adiri. sed in iudiciali per consequentias. ut patet ex supradictis exemplis. Item iudiciales vage sunt per totū corpus iuris. sed pretorie licet r ipse sint vage. comp. hense tā sūt simul in vno ti. ut ff. de pre. sti. l. j. Item potes notare quartaz differentiaz. ut notat. ff. de ver. obli. l. v. §. ij.

Conuentionales. quax. l. p. uentionalium. Accur.

Quot pene. ideo q. in quibusdam valet alius ptractus. ut venditio in libero homine r similib. ut ff. de ptracte. emp. l. et liberi. et. §. d. ptracte. emp. §. si. in quib. nō valz stipulatō. ut. j. ti. j. §. Rñ. r. §. j.

Contrahendarum. scz esse genera. i. quot possum? videtur. esse genera ptractū tot sunt genera stipulationū. i.

vbicūq. pōt ptracti. ibi pōt stipulatio interuenire. nā stipulatio nō est ptractus. p. ut. ff. de ver. sig. l. labeo.

Cōmunes. abnegatiue lege. i. nō ptozietm. vel iudiciales tm. ut p. uentionales tm. s. p. tm. ex vno tm. ex altero naturam accipiūt. nā si nō cauerit tutor pupillo. hoc qm peti pōt r quo ad hoc habz naturam pretorie. si petitur tutor. r p psequens pstat satisfactō. r in hoc bz naturam iudicial. ut ff. de satisfda. tu. §. j. Sed d. hoc dic plenius. ut ff. de. ob. l. v. vbi ē hic ti. d. verbo ad verbū. Item si petat bec satisfactio ab altero tutorū vel curatorū. ex psequencia petitur et nō pōtē vñ et in hoc habet naturam iudicialis. ut ff. de adm. tu. l. iij. §. et. §. de satisfda. tu. vel cu. §. j. r. §. ij. Al. dic pūcs alio modo. ut. j. c. §. sed fm hoc omnis pretoria pōt cē cōmūis.

De inutilibus stipulationibus. Rubrica.

Omnis res que domino nostro subicitur. in stipulationē deduci potest: siue illa mobilis sit. si ne soli. Et si quis rem que in rerum natura non est: aut esse non potest: dari stipulatus fuerit: veluti stichus qui mortuus sit. quem viuere credebatur. aut hippocentaurū qui esse nō possit. inutilis erit stipulatio. Adē iuris ē si rē

Et ptoz. scilicet mortuus. cuius verba non habem. sed sententiam. ut ff. de satisfda. tu. in prin. et. §. j.

Iudex. scilicet viuus.

Non potest. quia sponte nō vult satisfdare ex precepto mortui pretoris. vnde inuitus appellatur a iudice viuo.

De rato. bec est cōmūis alia causa quā superiorū. nam bec est p. uentionalis qm. ut si fiat extra iudiciū ex p. uentōe ut ff. rem ra. ba. interdū. Item iudicialis qm interponitur a pcuratore actoris cū dubiū est an sit pcurator. ut. l. de p. cura. l. j. r de satisfda. l. j. als nō pōt res expediri cū nō admittatur. ut. j. de satisfda. §. penul. Alij dicūt eam cōmūē. l. de rato quia et a procuratore rei pstat qm. non solum actoris. ut ff. de pcura. l. nō solū. §. si status. et. §. est et casus. et. §. vl. et. l. pompo. §. ij. et. l. si defunctus. §. vl.

De inutilibus stipulationibus. Rubrica.

Omnis res. subicitur. idest subici potest. Sūt em quedaz que non possunt esse in nostro dominio vel quia nec sunt nec fuerunt scilicet in rerū natura. ut. j. pri. §. vel si sunt est impossibile de natura. ut in sole et luna et similib. ut. j. e. §. si impossibile. vel de facto. ut aureum montē. ut ff. de sta. li. cum heres. §. j. vel dominū dispositione. ut res sacre religiose et sancte r publice r in vsu publico existētes. et alie similes. ut liber homo ex sui natura. ut. j. pri. §. et supra de rez. di. j. Rñ. et. §. nullius. et de ver. obli. inter stipulantem. §. sacram.

Mobilis. cuius appellatione r p se moueri tia ut equi cōtinentur. ut ff. de ver. sig. l. mouentium.

Rerum natura. idest apud aliquos homines. sic supra d. ver. ob. §. conditiones.

Quedebat. maxime subaudi. nam idem si sciret mortuū. nisi mora debitoris pcessisset mortem. ut ff. de consti. pe. l. pmissor. et. ff. de ver. obli. inter sti. §. si stichum. que est ptractus.

Hippocentaurū. animal forte natuz ex equa et tauro. qd nunq. fuit visum. Unde oratius. Humano capiti et cetera.

Inutilis. idest viciosa. quia contra ius est.

Idem iuris. ut sit inutilis.

Sacram. licet nō valeat stipulatio v' hic. valet tñ vendi-
tio inter ignorantes vt actio detur. vt. j. d. p'raben. emp. §. fi. r. ff. de contraben. emp. l. 7. liberi. 7. l. sed celsus. Sed q' est ratio. Rñ. quia in venditione nō est necesse transferri domi-
nium in stipulatione sic. vt. ff. d. p'raben. emp. 7. ven. l. si ita. §. fi. 7. est similis rō quare quis potest rem alienam ven-
dere. vt. ff. de con-
traben. emp. l. r. em-
sed nō obligare. vt
C. que res pig. ob-
li. pol. l. qui liberos
quia in pignore de-
bet ins cōstitui cre-
ditoz quod sibi det
hypothecariā actō-
nem. in venditōne
sola traditio cū ob-
ligatione cunctōis
sufficit. vt. ff. d. pig-
l. que nondū. §. qd
dicit. 7. de ac. emp.
l. ex empto.

sacra aut religiosam quā hu-
mani iuri esse credebatur: vt pu-
blicas q' v'libus populi ppe-
tuo exposita sit vt for: vt the-
atrū: vel liberū hominē quē
seruū esse credebatur: vel cuius
p'mertū nō habuit: vel rē su-
as dari q's stipulet. Nec i pē-
tenti erit stipulatio ob id: qd
publica res in priuatū reduci
7 ex libero seru' fieri pōt. 7 cō-
mertū adipisci stipulatoz p't
7 res sua stipulatoz rēlinere
esse pōt. sed prin' inutilis est
C'te' p'ra. licet in initio vti-
liter res in stipulatū reducta
sit: si postea in aliquā eoz cāz
de q' supradictū est sine scō-
p'missoris tenentur: extingui-
tur stipulatio. C'te' nec sta-
tim ab initio talis stipulatio
valebit: iuriū ticiū cū seruus
erit dare spondes. 7 similia:

- a Religiosa. hec verba exponit vt supra de rez di. §. nul-
ling. 7. §. religiosum.
- b Lib' al' si nō est in vsu publico. potest alienari. vt. ff.
de p'raben. empri. sed celsus. j. Rñ. et. l. pacta. §. si. sic. ff. de
via publi. l. viā. 7. c. rursus.
- c Forū. l. vbi rediditur ins. vt. ff. de insti. et iure. l. penl. vel
rez venaliū. s. forus est bursa.
- d Theatrū. exponit vt supra de rez di. §. vniuersitatis.
- e Credebatur. idem si sciebat. vt. j. pxi. §. et. ff. de ver. obli. in
ter stipulantes. §. sacram. ibi casum em. 7. cetera.
- f Comertū. generale nomē est ad omnes ptractus. vnde
dicitur aliquis habere comertū rei. quando p emptionem
vel alio modo potest eam habere. quare iudeus nō habz cō-
mertū christiani mancipij. vt. C. ne christiani man. iu. 7. ce-
tera. vnde si iudeus iudeo p'mittat tale mancipij nō valet.
vel christiani iudeo. vt. hic. si aut christiano p'mittat iudeo
valet. vt. ff. d. ver. obli. multū interest. et de le. j. apud iul. §. fi.
g Sus. nam cū sua sit plus sua fieri nō pōt. vt. §. d. lega. §.
sed si rem. et. j. de acti. §. sic itaq. nisi rōne possessionis apud
aliū constitute. vt. ff. de contraben. emp. l. si in emptione. §.
ij. vel nisi sub conditione. dū tamen adueniente conditione
stipulatoz res esse desierit. vt. ff. de ver. ob. l. si rem meam.
b Notinus. idest statim. quia pura stipulatio suspendi nō
pōt. vt. ff. de sti. ser. l. usufructus. secus in alijs actibus viuo-
rum. vt. ff. cō mu. pre. l. si in fi.
i Item contra. idest contrario. nam. §. dicit quādo ab in-
itio res erat sacra vel similis. sed postea desijt. nunc ecōtra
quādo prius nō sacra sed postea sit.
k For' idest sacra vel religiosa vel similis. vt. §. pxi. §.
- l Facto. quod est cū erat res aliena. al' si sua. semp suo fa-
cto factum videtur. etiam si alienauerit post tempus stipula-
tionis idem 7 si erat aliena. dūmodo post mozā. vt. ff. d. ver.
obli. l. si seruū. §. j. et. ij. 7. occur. floren.
- m Extinguit. ar. contra. §. de lega. §. q' si viuo.
- n Similia. puta rem sacram cū erit p'vana. et sic de singu-
lis. l. sacra vel religiosa. vt. §. primo. §.
- o Obligationē. scz istam. hoc est stipulationē.

Si quis aliu' p'ius extraneū.
q' obligabitur. et est ratio. qz nemo alienū factū p'mit-
tere p't. vt. hic. 7. ff. de ver. obli. stipulatio ista. in p'n. nisi pe-
na p'mittat. vt. j. e. §. versa vice. Nisi in quibz casib' in q'
bus p'suit per interec. p'mitti. nisi fiat. C'te' in cautōe iudicio
fisti. vt. ff. d. ver.
oblig. quotiens
quis. C'te' in sti-
pulatione ista ha-
bere licere. vt. ff.
de verbo. oblig.
stipulatio ista. j.
Rñ. Item in sti-
pulatione de ra-
to. vt. ff. rem. ra.
ba. l. in stipulato-
ne. Item in stipu-
lationibus edili-
cis. vt. ff. sanū esse
fui venditum.
vt non fur em et
similia. vt. ff. de
euct. l. si ita q's.
Item in stipu-
latione tempu-
sal. fo. nam cū sit
pretoria exigitur
fidiusor. vt. ff. d.
pto. sti. ptoie. sti-
pulator ergo pu-
pillus bis verbis
a fideiusore. p-
mittis rem meā
saluā fore p tuto-
rē vel curatōrē.
nam et bis ver-
bis ab eis stipu-
latur. vt. ff. rēpu-
sal. fo. l. j. et. l. cū

que enim natura sui terminio
nostro exempta sunt: in obli-
gationē reduci nullo modo
possunt. **S**i quis aliū da-
turū factūne quid spopode-
rit nō obligabit' veluti si spō-
deat riciū. v. aureos datuz. q'
si effectuz se vt rici' daz' spo-
ponderit obligat'. **S**i quis
ali' quā ei cuius iuri subiect'
sit stipulet. nihil' agit. **C**lane
solutio etiā in extranei psonā
conferri pōt: veluti si quis ita
stipuletur: mibi aut seio dare
spondes: vt obligatio quidez
stipulatoz acquirat' solui ta-
men seio' etiā inuito' eo recte
possit: vt liberatō ipo iure cō-
tingat': s'z ille' aduers' se iū ha-
bet mādatt' actōem: **C**o-
si' quis sibi et ali' cuius iuri
subiectus nō sit dari. x. aureos
stipulatus est: valebit quidez

pupillus. Preterea nonne quis semp p'mittit p se 7 suos
br des ea facta que per aliu' possunt explicari. vt. C. de
contraben. sti. l. si licet contra sic. si non pōt p aliu' fieri. vt
ff. eo. centesimis. §. id qd. 7. C. de cad. toll. l. j. §. ne aucte.
Rñ. non est ali' heres quā testator imo idē psumitur. vt
in auten. de iureiur. a mo. pre. §. j. colla. vj.
r Effecturum. tunc em suū factum manifeste p'mittit
idem si dixit se curaturū vt fiat. vt. ff. si cer. pe. l. si. §. fi.
f Si quis ali' iuri. idest domino. vt seruus domino. cui
acquirat. vt. §. per quas pso. no. acqui. §. itē qd serui. Item
reuerentia paterna. vt filius patri. vt. §. per quas per. no.
acqui. §. j. Item obedientia. vt monach' monasterio. cui
querit et se. et alia. vt in auten. de mo. §. illud col. j. Idem
dicas de seruo fructuario. Idem de vsuario. Idem d' ser-
uo bona fide possesso. et libero bona fide possesso. qui ex
duabus causis querunt. vt. §. per quas. pso. no. acqui. §. d
bis. et. §. idem placet.
t Nihil. agit. et est ratio. quia inuente sunt. et cetera. vt
j. e. §. alteri. et. ff. de ver. obli. sti. ista. §. alteri. Fallit tamē
in casibus. xvj. In primis. vt si stipulantis interit. qz sit
tutor eius cui stipulatur tempu. sal. fo. Secūdo qz pcura-
toz stipuletur dñs. Tertio si stipuletur creditoz. vt. j. eo.
§. sed si quis. et. ff. de ver. obli. stipulatio ista. §. si stipuler.
7. §. si quis insulam. Quarto fallit in omnib' ptozns sti-
pulationibus vt. ff. de p'to. sti. in omnibus. vt est damni
infecti. vt. ff. de dam. infec. damni. §. fi. Item iudicatū sol-
ui et similes. vt. ff. de p'cura. in cause. §. fi. Item fallit in p-
curatore p'sentis. vt. ff. de ver. obli. si pcuratoz. et. ff. de p-
cu. l. qd pcurator. Item fallit in actore municipij. ex cuius
pacto queritur municipibus. Idem in curatore furiosi 7
consimilium psonarum et tutoribus. vt. ff. de consti. pec. l.
eum qui. §. si actori. Item fallit in infidore. nam sibi actō
et pacto instituti queritur. vt. ff. de insti. l. j. in fi. 7. l. ij. Item
fallit in iudice vel notario vel simili psona publica. ex quo-
rum pactis et stipulationibus alteri queritur. vt. ff. rēpu.
sal. fo. l. ij. et. ij. 7. iij. j. Rñ. et in auten. de executo. 7 bis q'
con. §. j. colla. vj. et in auten. de here. ab intesta. §. et bis
colla. ix. Item fallit in creditoze ex cuius pacto queritur
actio debitoz. vt. ff. de pig. act. l. si cū venderet. j. Rñ. Item
fallit si auus paciscatur dotē redā nepri quā etiā in pote-

quis alio iuri subiecto p'p-

frate nō habet. vt. ff. so. ma. c. ius. Itē fallit in pcuratore vendente. vt. ff. de acti. emp. i. l. i. §. si pcurator. Itē fallit in deponente. si paciscat a lū rē restitui. Itē fallit in comodante faciente simile pactū. vt. ff. de poss. publi. et. l. ad exbi. si res. Itē fallit in donante simile pactū faciente in euentum

alicuius p̄ditio-
nis. vt. l. de do.
que s̄b mō quot.
Itē fallit si pa-
ter stipuletur fi-
lio. vel alij posi-
to sub sua p̄tate
post mortē suā
salicē patris. nā
et filio querit. l. 3.
heres nō sit. vt.
ff. de ver. obli. l.
quodcumq. §. si
cōs ita. si vero pu-
re r̄ nō post mortē
ip̄i stipulā-
ti queritur. vt. ff.
de ver. ob. l. dñs
seruo. Itē cōs ca-
sib⁹ ex pacto vel
stipulatione al-
terius alteri que-
ritur. nō als. vt.
bic. r. l. p. quas
p̄so. nō acqui. l. j.
cū cōs sunt speci-
ales nō sunt tra-
hendū ad p̄sequē-
tiam. vt. ff. d. le. r.
se. con. l. qd̄ vero
s̄z mar. dicebat
bos casus face-
re regulam. et si
quis casus esset
contra. illud spe-
ciale est. et quod
bic regulariter dicit. r. j. e. §. alteri. et. l. per quas perso.

nō acqui. l. j. dicebat iure directo nō valere. sed vtiliter ac-
quiri potest. at sic fm̄ eū semp̄ ex pacto alterius queritur
quod falsum est. cum parū interesset directo vel vtiliter q̄
reretur. vt. ff. de nego. gest. actio.
v. Acquiratur. l. tantum.

Scio. nō tamen heredi eius. vt. ff. de ver. obli. cū quis
Itē hoc intellige statu hui⁹ adiecti nō mutato. als con-
tra. vt. ff. de solu. cū quis. Itē hoc intellige ante lit. p̄te. a
stipulante. als p̄tra. vt. ff. de solu. si quis stipulatus fuerit
r. §. j. Item licet solui possit adiecto. nō tñ agere pot̄ adie-
ctus. vt. ff. de p̄sti. p̄e. sed et si filio. in fi. et. l. si vero.

Contrahit. eo qui stipulatus est. Accur. *M. m. f. r. 3. p.*
Contingat. nisi in cau. vt. ff. d. eo quod certo loco. l. i. §. i.
si. adez. iul. sed ibi facta fuit solutio alibi q̄ fieri debuit. vt.
de veni. interesse. vt. j. de acti. §. loco in quo nō potuit do-
mino p̄iudicare accipiendo sortem adiectus. vt. ff. d. re-
gu. iur. nō debet licet et ipse. dominus possit. vt. ff. de eo
qd̄ certo loco. l. certum. in fi. et. l. si in fi.

Mandati. nūquid adiectus mandati semp̄ tenetur
Par. dicit q̄ sic. vt. bic. et. ff. de ver. obli. iul. §. si. nā semp̄
tacitum mandatum et si nō exp̄ssum interuenire dice-
bat. et in absentia. et sine nuncio vel epistola. quod est cō-
tra. l. ff. de cura. l. j. §. j. quare dicemus q̄ mādati agitur
si intercessit mandata vel q̄ p̄sente adiecto fuit stipulat⁹
vt. bic. r. ff. de ver. ob. iul. §. si. r. ff. māda. qui fidē. als neg.
gest. cū nō sit pcurator. vt. de solu. l. vero pcuratori. §. an-
terdum. et. j. de obli. que ex quasi p̄tractu in prin.

Quod si quis. valebit. p parte dimidia vt subicit. vt
ff. de eo quod certo loco. l. i. §. si quis. Et collige. q̄ nō vi-
ciatur vtile per inutile. sic. ff. de ver. obli. l. j. §. l. 3. r. si mibi.
ar. con. ff. de arbi. l. parui. als pedius. §. j. et dic vt ibi.

Non plus. vt. ff. de ver. obli. si mibi. Sed contra de cō-
trahen. emp. l. fundi sed dic vt ibi.
v. vero qui. acquiris. sic. ff. de ver. obli. l. dñs seruu. r.
de p̄traben. r. p̄mittē. stip. l. j. et. ff. d. pac. et here. §. i. q̄s
§. i. cum vna p̄sona censeatur pater et filius. vt. l.

de impu. et ali. sub. l. si. sic et in seruo. et domino est eadē vor.
vt. j. e. post mortem.
b Acquiri. vt. p̄fectio peculio r̄ aduenticio quo ad vsū
fruc. vt. §. per quas p̄sonas nō. acqui. §. j.
c Dicterea. inutilis. interdū in totū interdū p parte.

ditionē sponondisse: neq̄ em̄
necesse est in respondendo ea
dem omnia repeti: que stipu-
lator exp̄resserit. Itē in-
utilis^m est stipulatio: si vel ab
eo stipuleris qui tuo iuri sub-
iectus est: vel si is a te stipule-
tur. Sed seruus quidē nō so-
lum domino suo obligari non
potest: sed nec quidē alij vlli.
Filij vero familias alijs obli-
gari possunt. Mutus neq̄
stipulari. neq̄ p̄mittere pos-
se palam est. Quod r̄ in surdo
receptū est: quia et is qui sti-
pulatur verba p̄mittentis. et
is qui promittit verba stipu-
lantis audire debet: Unde
apparet non de eo nos loqui
qui tardius exaudit. sed d̄ eo
qui omnino non exaudit.

Furiosus nullum negociuz
gerere potest. quia nō intelli-
git quod agit. **P**upillus^q

hic vidē dicit. nō p̄mittit. et
stipulatur. q̄ dicitur. p̄m̄. al. d. d. e.

ita copulatiue r̄ tunc valet in alia non in adiecta. vt.
ff. de ver. obli. l. j. §. sed si. Si autē plures res stipulatur. tunc
aut copulatiue fuit facta interrogatio. r̄ valet in eo qd̄ respō-
sum est. aut disiunctiue. vt. illam aut illā p̄mittis. quo casu va-
let. siue ad vtrūq̄. siue simpliciter r̄ dicit. r̄ in vtrāq̄. Si ve-
ro in vna. non valet etiā in ea. licet in sumis nō videt̄ alter-
natiua. si respondeatur ad vnam tm̄. vt. ff. de ver. ob. l. j. §. si
quis. et. l. inter stipulante. §. si stipulante. Accur.

Expresserit. que em̄ in p̄fationibus dicunt in p̄tractib⁹
repetita credunt. vt. ff. de ver. ob. l. i. §. i. e. idem r̄ dicit. Accu-
m Item inutilis. q̄tum ad civile vinculus. sed naturale cō-
trahitur. vt. ff. de cōdi. inde. si id quod. et. l. frater a fratre. §. j.
unde fideiussoz accedit. vt. j. de fideius. in prin. Et bec vera
sunt. nisi in castros. peculio vel quasi. nā tūc est loco patris.
vt. ff. ad mace. l. j. et. ff. de col. bo. l. j. §. nec castrense. tunc em̄
et cū patre obligat et agit cū effectu. vt. ff. de iudi. l. i. §. nullā.
m Itē inutilis. stipulatur. de pactis con. l. pactū dota-
le. contra Solu. maxime ibi positū abundat. sic. l. de testa.
manda. l. si. §. j. Accursius.

Non potest. scz ciuilit̄. Accur.
o Obligari possunt. ex omni causa. vt. ff. de iudi. tā ex p̄tra-
ctibus. r̄ p̄ueniri in solidum. dur ante pa. po. autoritate tam̄
patris interueniente ad qd̄ pater p̄pellitur officō iudicis. vt.
l. de bo. que lib. l. non solum. §. j. et postea. nisi in ser. casib⁹.
qui sunt. ff. qd̄ cū eo. l. j. Accur. de duos casus. vt. in mutua pe-
cunia. ex qua non tenetur cū effectu. p̄ter exceptionē mace-
doniani. neq̄ pater. vt. l. ne filius pro patre. l. j. Itē in voto
vel deo vel reipublice factol. vt. ff. de polli. si quis rē. §. voto
nam licet als. f. ex contractu. vel quasi p̄ueniatur a plaro ma-
iore loci illius. bic tamē p̄uenitur. vt. l. de epis. et de. l. nulli
et in auten. de ec. ti. §. si quis. col. ix.

Furiosus. negotiū. scilicet obligatorū. idem in prodigo
vt. ff. eo. is cui. quia furioso similis est. vt. l. de cura. furio. l.
j. §. r̄. et. ff. de regu. iur. l. furiosi. idem in mentecapto. vt. §.
de cura. §. item. Accursius.

Pupillus. f. pubertati. primus. vt. sequit̄. et est ratio q̄
intellectum habet. vt. ff. de reg. iur. l. in negocijs.

Koncedat. f. con-
grue. Diligenter ta-
men attende. q̄ vbi
cūq̄ est diuersitas.
si in p̄tinenti placz
diuersitas stipula-
tori. valz stipulatō
vt. ff. de ver. obli. l. j.
§. cū adicit. si au-
tes nō placeat. aut
est in qualitate. aut
in quantitate. aut i
spe diuersitas. In
prio casu nullo mo-
do valet. vt. b. ibi.
aut si ille. r̄. r. ff. e.
l. j. §. cum adicit. r̄
§. si quis simplici-
ter. Si vero in qua-
titate. in eo q̄ p̄so-
nat valz. siue extra
bat siue adiciat. vt
ff. de ver. ob. l. j. §. si
stipulanti. que ē cō-
tra in alio nō. vt. b.
ibi veluti. r̄. Si ac-
in specie. aut p̄mie-
titur vna sp̄s pro
altera. et tunc non
valet. vt. j. e. §. si de
alia. aut alia adie-
cta. r̄ ita copulatiue r̄ tunc valet in alia non in adiecta. vt.
ff. de ver. obli. l. j. §. sed si. Si autē plures res stipulatur. tunc
aut copulatiue fuit facta interrogatio. r̄ valet in eo qd̄ respō-
sum est. aut disiunctiue. vt. illam aut illā p̄mittis. quo casu va-
let. siue ad vtrūq̄. siue simpliciter r̄ dicit. r̄ in vtrāq̄. Si ve-
ro in vna. non valet etiā in ea. licet in sumis nō videt̄ alter-
natiua. si respondeatur ad vnam tm̄. vt. ff. de ver. ob. l. j. §. si
quis. et. l. inter stipulante. §. si stipulante. Accur.

ta glo. p̄
no p̄m̄
habet em̄
p̄tra. r̄ p̄mittē. stip. l. j. et. ff. d. pac. et here. §. i. q̄s
§. i. cum vna p̄sona censeatur pater et filius. vt. l.

Obligetur, scilicet alii.
Autoritate, sic de auto. tu. in prin. sic ff. de pac. l. contra
Infans, id est usque ad septem annos, vt. l. i. iure ciuil.
de iure deli. l. si infanti. j. Rn. Accursius.

Proxim^{us}, id est usque ad decem annos et dimidium, et sic pri-
mus respicit infra.
sed cum dico puber-
tati primū, a decem
annis, et dimidio su-
pra intellige, nā sic
in masculis debet fi-
eri dimidiatio, in fe-
minis in nono et di-
midio, vt. s. q. ma.
nō pos. §. si. r. s. q.
mo. tu. h. j. Rn.

Maluz, nā di-
stat aliquantulum,
vt in bñditate, quā
transmittit infans,
vt. l. di. deli. si in-
fanti. §. j. secus i fu-
rioso, vt. l. d. cura.
fu. l. si. §. sin autem
et hoc pñ. 330. S3
certe sic possit dicit
se, quia vñus pu-
aliter magis, alter
pñus tempus, al-
ter habet interval-
la dilucida. Sic er-
go distat in stipulā-
do, in hoc quia in-
fans sine intellectu
interdum stipulat
sed furiosus nunquā
vt. ff. rez. p. u. sal. fo.
l. seruū pupilli. Itē
dicit nō multū pro-
pter primū infan-
cie, qui intellectum
habet, et ideo corri-
gitur statim quōd hic
dicitur ibi s3 in pri-
mis, Accursius.

Mignior, quā
supra dictū sit. Ac.
Proximi, vt alios sibi obligent, alijs vero non obligent
sine iure, vt. s. prime. Accur. floren.

Impubes, aliud si pubes, nā obligat ac si esset sui iuris
vt. ff. eo. l. si. §. j. nisi in duobus casibus, vt supra. e. §. item in
utilis diximus.

Patre, sed que est ratio de hoc ad pupillum, cum tuto-
re auctore obligetur. Rñdēt quidā, qd ob hoc ipsum dat tu-
tor, sed pa. po. est ad corrigendū, et est pro eis, l. de bo. que
si. l. si. §. sin autem. Et dic. qd tutore habet obligatū, si male
auctoratur, patrem nō, vt. l. de bo. que li. cu3 oportet. §. sub
hactam. n. Accursius.

Impossibilis, obligationibus, quibuscūq; vt hic, et ff.
de acti. et ob. non solū, secus est in vltimis voluntatibus, qz
tunc pro nō apposita habetur, vt. s. de here. insti. §. de.

Cui natura, non ita si verborū perplexio, vt. ff. d. condi-
insti. si ticius. io. tūc em̄ quandoq; non diceretur impossibi-
lis, licet nō possit existere vt. ff. de ver. obli. si ticius. §. in 330. et
facit ad hunc, §. ff. de re. iur. l. impossibili. et ff. eo. l. impossi-
bilis. §. j.

Pure, id est sine cōditione, etiā si dies esset appositus, ff.
e. l. in illa stipulatione. §. si.

Statim, cum spacio tñ quo solui possit, vt. j. e. §. si. r. ff. e.
cum qui kalendis.

Item verborū, sicut per conditionē impossibilem, ita p
absentiam sic inutilis stipulatio.

Absentes, ita intellige absentem vt audire nō possit, vñ
de si est in turri vel a remotis, et claret, valet stipulatio, si se
audiāt, ar. ff. ad sil. l. j. §. eodē. Als accipit multis modis,
vt. ff. de ver. sig. l. absentem, et nō in autē, d. fideius. §. j. Sed
per a. ff. de do. inter vñ, et vro. l. ca. que. Sed ibi interces-
serat stipulatio ante absentiam, cuius verba etiam inter ab-
sentes nunc repetunt. Item contra, ff. de pac. labeo in prin.

omne negocium recte gerit:
ita tamē, vt vbi tutoris auto-
ritas necessaria sit, adhibeat
tutor, veluti si ipse obliget, nā
alium sibi obligare etiam sine
tutoris auctoritate potest: Sed
quōd dixim^{us} de pupillis, vtiq; d
his verū est, qui iā habēt ali-
quē intellectū: nam infans et
qui infanti^{us} prim^{us} est, nō ml-
tuz^{us} a furioso distat, qz h^{ic} eta-
tis pupilli nullū habent in-
tellectum: Sed in primis in-
fanti propter utilitatem eoz be-
nignior^{is} iur^{is} interpretatio facta
est: vt idem iuris habeant, quōd
pubertati prim^{us}. Sed qui in
potestate patris est impubes,
nec auctore quidem patre ob-
ligatur. Si impossibilis cō-
ditio obligationibus adijcia-
tur, nihil valet stipulatio. Im-
possibilis autem conditio ha-
betur cui^{us} natura impedimē-
to ē quo min^{us} existat: veluti
si quis ita dixerit: si digito celū
attigero dare spondes: At si
ita stipulet: si digito celū non

Sed aliō in pacto quolibet alio, quod sine huiusmodi so-
lemnitate fieri potest, sed stipulatio non, vt. ff. de pac. l. j.
in fi. et. j. de act. §. de constituta. Item contra, ff. de spō. l.
iij. et. l. v. sed potest dici ibi speciale vt valeant inter absē-
tes. Et dic. qd et per stipulationē fieri possunt sponsalia

et tunc interpres-
tes vt bic. itē cō-
sensu scilicet so-
lo pñt fieri spon-
salia et tunc etiā
inter absentes, vt
dicta l. iij.

i. Restabat,
antiquitus.

k. Post temp^{us}
post ideo dicit,
quia quando cō-
ueniunt post tē-
pus contractus
talia opponunt^{ur}

l. Tales, qua-
les subicit stati
et non. rē.

attigero dare spondes, pure
facta obligatio intelligit: idēq;
statim petere potest. Et verbo
rum obligatio iter abñtes cō-
cepta inutilis ē. S3 cū h^{ic} ma-
teriā litiū pñtiosus hōibz p-
stabat: forte post tēps tales al-
legatōes opponētibz, et nō p-
sentes esse vel se vel aduersari-
os suos pñdentibz. S3 nra cō-
stitutio^{is} propter celeritatē diri-
menday litiū introducta est,
quā ad cesariēses aduocatos
scpsim^{us} p quā disposuim^{us}. ta-
les scripturas q^{ui} psto^{us} eē ptes
iudicat, oimō esse credēdas:
nisi ipse q^{ui} talibz vñt iprobis^{us}
allegatōibz, manifestissimis
pbatōibz, vel p scripturas
vl^{ter} p testes idoneos, approba-
uerit in ipso toto, die quo cō-
fitebatur instrumentū sese
vel aduersariū suū in alijs lo-
cis esse. Post^{er} mortem suā
dari sibi nemo stipulari po-
terat: non magis q^{uam} post eius
mortem a quo stipulabatur.
At necis qui in alicuius po-

in Et non ecce allegationes,

n. Constitutio, de contrab. et cōmittē stip. optimas,
o. Scripsimus, loquitur iustianus auctor illius con-
stitutionis.

q. Presto, id est presentes.

r. Inimmo, nota standum scripture, nisi contra pro-
betur, sic. l. d. pba. cū pōibus, et. j. eo. §. si scriptum, et. j. ti.
j. §. si, et hoc quando formā habet publicā, als si priuatā,
si p scribente, non valet, si contra scribentem, valet, si est
cum causa, vt in autē, de iureiur. a mo. §. j. et. l. de non
nu. pec. generaliter, Accursius.

f. Improbis, scilicet prima facie, que forte probe appare-
bunt tandem sic. l. de epis. et de. l. omnes qui, circa pñc.

t. Manifestissimus, quia contra scripturam. §. in io.

v. Scripturam, scz aliam, quod est melius.

x. Idoneos, omni acceptione maiores, id est q^{ui} nulla ex-
ceptio poterit eis opponi, vt. l. de contrab. et cōmittē,
stip. l. optimam, Accursius.

y. Toto die, nota qd dies debet inseri instrumento, et alia
sunt necessaria, vt dixi in autē, vt preponat nomē impa-
et fact. l. de diuer. re. si qua. Sed quōd hoc probabitur cū
dies instrumenti nō debeat exhiberi, vt. ff. de eden. l. j. §.
editiones. Rñ, tribus modis petitur instrumentum edī.

Primo vt fundet intentionem ex instrumento rei actor,
vel reus ex instrumento actoris fundet exceptiones, cū neu-
tro casu aduersarius vtetur, quod nō debeat esse, et tunc
nulla pars instrumenti debet exhiberi, vt. l. de eden. l. si.
in fi. et. l. de testi. l. numis. Secūdo scilicet quando aduer-
sarius vñt, nam tunc dicitur vt videat an aliquid ei pos-
sit opponi, et tunc exhibetur, sed sine die et consule, ne ma-
teria de f. falsū fabricādi, vt dicta l. ff. d. eden. l. j. §. editōes,
et ff. quēadmodū tes. aper. l. j. §. j. Tercio vt d. falso accu-

setur. et tunc etiam cum die. et consule est et bibendum. vt
bic. et. de ptra. 7. comit. sti. l. optima. 2. de fide instru.
l. si. q. l. q. autem modis petunt instrumenta edi vel tra.
di. p. varia genera actionu. vt. ff. de eden. quedā psonē sūt.
scd dicitur tribus modis petunt edi. i. demonstrari. Item
quomodo hoc ē

q. bic pbat reus
ptra iur ordines
vt. de eden. l.
qui accusare. R.
hoc ppter psum
pionem que est
contra eis. ppter
scripturam. vt. ff.
de pac. iuris gen
tium. §. qd fere.
Item nunquid
duo testes hoc p
bantes. scz alte
rum ptabentū
abfuisse sufficiūt
R. sic. vt. ff. de
test. l. vbi. §. no.
ne instrumentū
vicem duoz ob
tinet. vt. C. de fi.
instru. in exercē
dis. quare videt
quod indubio. p
instrumento fe
tur. Sed certe nō
directe ptabentū
instru. sed per obliquū.
sic fuisse in scri
ptura quada sa
cta roine. vel vt
tehis. vel vt con
trahens. si vero
contra cam dire
cte dicitur plu
res q. duo. exi
guntur. vt. ym
cant scripturam
vt. ff. de testi. l. iij
ibi alio numer.
2c. Quid dicitur
bic. et. g. tres. Sed nunquid si aliqui testes dicant pro in
strumento. vel in eo scripta vel non. tot vel plures erūt ne
cessarij instrumentū. R. sic. qz instrū p se vicē duozū tenet. vt
dictum est. Item ppter ipsum sunt ptaones vt ponis. ff. de
pig. ptabitur. Item q. dicit eo die. idem dicas si alio. tali
q. pic. est non potuit. vt. ar. de ver. ob. §. loca.
3. Quo. vel etiam alio. dūmodo sit tñ remotus loc. in
quo dicitur fuisse q. rpe quo dicitur instrumentū esse scz
bic non potuit esse. vt. ff. de ver. ob. l. vi. §. fi. et. §. de ver.
ob. §. loca. Et dicitur sine esse. i. fuisse. sic. §. d. bis qui sūt sui
vel alie. iur. §. in potestate.
a. Post mortem. scz iure vetustissimo. qd bodie corrigi
tur. vt. in h. b. ius. §.
b. Non magis. quā nec bec valebat. Accursius.
c. Quis. scilicet patris vel domini.
d. Et dicitur. vnde sicut ipse pater vel dominus sic stipu
landō erat stipulatio inutilis. ita et seruo talia verba dicē
te. vt. filio vt bic. et. §. eo. ci. qui. et. facit. C. de impu. et. alijs
subst. l. finali.
e. Pradie. id est die pcedenti mortis. vt. ff. de ferijs p. die
e. C. rat. scilicet olim.
f. Sed cū iam. nunc corrigi. Accur.
g. Dicitur. est. §. de ver. ob. l. §. sed bec.
h. Placuit. vt. C. de contra. et. comit. sti. l. scrupulosam.
i. Valeat. l. statim. efficax autem erit post mortem. vnd
ab herede et contra heredem incipient actiones bodie.
qd olim non erat. vt. C. vt. act. ab here. et. ptra. l. j.
k. Item si quis venierit. post hoc verbū venierit est pur
tum. et subaudi. quādo cūq. vel vsq. ad annū. si aut cēt
post illam dictione. n. bodie. nō esset stipulatio inutilis.
etiam iure veteri. sed vtilis et conditionalis. vt. §. d. verb.
obli. §. sub conditione.
l. Prepostere. primo em debet venire nauis fm naturā
conditionalis. stipulationis q. dari bodie.

Existimavit. scz. cū ita stipulabatur mulier. si sine liberj
decesseris. pmitto mibi dotē reddere. vt. de ea possis testari
cū p. testari. pponbat. et. ca. mortua dotē reddi. vt. C. de iure
do. l. si. mulier. Quid dicitur fm io. cū stipulat marie. sic. si dabis
mibi. x. pmitto te mibi nupturā. p. mo em nubere. et po
stea dare debebat.

aut stipulatio concepta: velu
ti si tici dicat cū moriar dare
spondes: vl cū moreris: 7 apō
veteres vtilis erat. 7 nūc va
let. Item post mortē alteri re
cte stipulamur. Si scriptū
in instrumento fuerit pmissi
se aliquē. p. inde habet. atq. si
interrogatione pcedēte respō
sum sit. Quoties plures res
vna stipulatione pphendunt
si quidē pmissor simpliciter re
spondeat dare spondes ppter
omnes tenetur. Si vero vnā
ex his: vel quasdā daturuz se
sponderit. obligatio in his
pro quibus sponderit con
trahitur. Et pluribus em sti
pulationibus vna vl quedāz
vident esse pfecte: singulas ei
res stipulari. 7 ad singulas re
spondere debent. Alteri
stipulari vt supradictū est ne
mo potest. inuente enim sunt
huiusmodi stipulationes vel
obligationes ad hoc vt vnus
quisq. sibi acquirat qd sua in
terest. ceterū si alij datur. ni
sic. vt. C. de fide instru. in exercendis. Sed tamē p. dico. vt. C.
de vsur. l. j. et est ratio fm io. qz testes non sic in iure instru
cti sunt vt instrumenta. que a iurisperitis sunt.
f. Perinde. nisi contra pbat. vt. ff. de pact. iuris gentius. §.
quod fere. Accursius florentinus.
g. Quoties sponderit. als respondeat.
h. Contrahitur. imo videtur nō valere. cum sit diuersitas
in respondendo. vt. §. c. §. pterea. sed distinguit vt ibi di
ximus. Accur.
i. Et pluribus. respondere. si volumus in omnibus teneri.
als tenemur tñ in his in quibus respondemus. vt. bic. Item
et sufficit simplex responsio. vt diximus. cuz equipereur et
quando ad omnes respondet. sic. ff. de ver. ob. l. ticia. §. idēz
respondit. et. §. eo. §. pterea. Accursius.
y. Alteri. sic. ff. de ver. ob. stipulatio ista. §. alteri.
z. Supradictum est. vt. §. e. §. si quis alij. hoc tamen fallit.
in multis casibus. vt ibi diximus. Et nota bic. q. tribus mo
dis alteri stipulamur. nāz interdū directam acquirim. actō
nem vt filius patri. seruus domino. et econtra. vt. §. eo. §. si
quis alij. et. §. ei qui. quandoq. vtilem: vt tutor pupillo. 7 in
similibus. ratione officij. et seruus publicus. vt. ff. de consti.
pe. l. eum qui. §. pe. et. ff. rempu. sal. fo. l. iij. interdū nullam.
et tunc necessāna est pena. vt. bic dicitur. Item nota qd hoc
vltimo casu verba stipulatiois et sortis et pene possunt for
mari tribus modis. Aut enim sic dico. pmitto mibi q. da
bis illi et eodem modo penam. Aut sic. pmitto illi q. dabis
ei et eodem modo penā. Et in his duobus casibus nō valet
neq. sortis neq. pene. pmissio. sed aliud. quādo deberet vti
lis vel directa acquiri. vt in primis duobus casibus. vt. de cō
sti. pe. l. cum. §. si actori. et. §. iul. 7. bic. Aut sic. pmitto mibi
q. dabis illi. at penā mibi tñ stipuloz. qz et tunc habet locuz
qd bic dicitur. Aut quarto mō. dico. pmitto qd dabis mibi
recipienti nomine eius. quo casu valet vtrūq. 7 ego illi cedā
cuius nomine stipulatus sum. vt. ff. mā. si. pcuratorē. §. fi.
8 4

Placuit. C. de
testa. l. preposteri.
n. In omnibus.
scz obligationib.
p. Conceptio. ex
actio tamen sit p
conditionem existē
tem. vt. C. de testa.
p. posteri. in fi. 7 fa
cit ad hunc. §. scilz
qd non sit curand
ordo scripture. ff. de
pecul. le. l. quidā. et
§. de le. §. ante. 2. ff.
de solu. non est.
q. Ita autē. erat.
vt. ff. de bo. aut. iu.
pos. l. hereditariū.
q. Res post mor
tem alterius. scilicet
tercij. Accursius.

Et scriptū. nū
quid idem si testes
dicunt aliquē. pmi
sisse vt etiam tūc in
telligatur interro
gatio. videtur qd

Et scriptū. nū
quid idem si testes
dicunt aliquē. pmi
sisse vt etiam tūc in
telligatur interro
gatio. videtur qd

fic. vt. C. de fide instru. in exercendis. Sed tamē p. dico. vt. C.
de vsur. l. j. et est ratio fm io. qz testes non sic in iure instru
cti sunt vt instrumenta. que a iurisperitis sunt.
f. Perinde. nisi contra pbat. vt. ff. de pact. iuris gentius. §.
quod fere. Accursius florentinus.
g. Quoties sponderit. als respondeat.
h. Contrahitur. imo videtur nō valere. cum sit diuersitas
in respondendo. vt. §. c. §. pterea. sed distinguit vt ibi di
ximus. Accur.
i. Et pluribus. respondere. si volumus in omnibus teneri.
als tenemur tñ in his in quibus respondemus. vt. bic. Item
et sufficit simplex responsio. vt diximus. cuz equipereur et
quando ad omnes respondet. sic. ff. de ver. ob. l. ticia. §. idēz
respondit. et. §. eo. §. pterea. Accursius.
y. Alteri. sic. ff. de ver. ob. stipulatio ista. §. alteri.
z. Supradictum est. vt. §. e. §. si quis alij. hoc tamen fallit.
in multis casibus. vt ibi diximus. Et nota bic. q. tribus mo
dis alteri stipulamur. nāz interdū directam acquirim. actō
nem vt filius patri. seruus domino. et econtra. vt. §. eo. §. si
quis alij. et. §. ei qui. quandoq. vtilem: vt tutor pupillo. 7 in
similibus. ratione officij. et seruus publicus. vt. ff. de consti.
pe. l. eum qui. §. pe. et. ff. rempu. sal. fo. l. iij. interdū nullam.
et tunc necessāna est pena. vt. bic dicitur. Item nota qd hoc
vltimo casu verba stipulatiois et sortis et pene possunt for
mari tribus modis. Aut enim sic dico. pmitto mibi q. da
bis illi et eodem modo penam. Aut sic. pmitto illi q. dabis
ei et eodem modo penā. Et in his duobus casibus nō valet
neq. sortis neq. pene. pmissio. sed aliud. quādo deberet vti
lis vel directa acquiri. vt in primis duobus casibus. vt. de cō
sti. pe. l. cum. §. si actori. et. §. iul. 7. bic. Aut sic. pmitto mibi
q. dabis illi. at penā mibi tñ stipuloz. qz et tunc habet locuz
qd bic dicitur. Aut quarto mō. dico. pmitto qd dabis mibi
recipienti nomine eius. quo casu valet vtrūq. 7 ego illi cedā
cuius nomine stipulatus sum. vt. ff. mā. si. pcuratorē. §. fi.
8 4

13200

Actiam ei. scz stipulanti. cuius tamē nō inter est dari ei cui fuit stipulatus. nec mix. qz sibi fuit stipulatus penā. vt mo- do dicimus. 7 facit. ff. d. arbi. l. cū pena. Sed contra. ff. d. arbi. l. aduersus. §. sed si eum. Sed ibi non directo ptra arbitriū itur et ideo inspicitur. an intersit. etiam in pena. Item con- tra. ff. si quis in ius vo. l. ij. §. si. S; ibi in pena ptozia. b. autem in puentio- nali dicit. Tibi id non comittitur. qz non debuit venire. quia aduersarij nō intererat. et ita per obliquū illa rō red dicitur.

Denam. stipu- latur. nota qd cau- te ponit stipulatur nam secus est cum paciscitur tñ. cum pena ex nudo pa- cto etiam in conti- nēti appositio sicut vsura nō possit pe- ti. vt. ff. d. ser. expo. l. seru. 7. 2. d. v. su. l. ij.

Que sit. id est q sit quantitas. et q sit conditio. Inspi- citur conditio vtruz sit possibilis vel p- babilis vel non vt. §. c. §. si impossi- bilis. et. j. c. §. qd tur. pi. Quantitas ve- ro que sic inspicit. vt quantacumq; sit peratur certi condi- tione. si est certa. als si stipulatio est incerta. actione ex stipu- latur. vt. bic. et. d. de ver. obli. in prin. Ista enim nomina quis 7 que substantie sunt significatiua. nō quantitatis. scz certe vel tarate vel tarande. et hoc fm azo. Sed contra est. vt. j. d. act. §. omnes. Solue vt ibi. Item contra. ff. de emic. l. si di- cum. Sed ibi sic agebatur. Itē ptra. l. de spon. l. mulier. §. p. Sed illd fauore matrimonij. ne i infiniū cēna excedat vt. l. de inuti. si. l. ij. Alij vt mar. dicunt vsq; ad duplū. 7 in hoc consideratur hic quantitas. vt duplū non excedat. fm eum. vt. l. de sen. que pro eo qd interest. l. j. Alij. vt io. distinguūt inter eū qui scienter. pmittit vltra duplū. cū sciat se nō tene- ri. vt ille teneatur. als non. vt. ff. si quis cau. sed et si quis. §. si. Alij dicunt vsq; ad quadruplū semp extendi. 7 non plus. vt. j. d. act. §. omnes. prima verior est. Nec. floren. legū doctor.

Cōditio. in penali stipulatione que est conditiona- lis. scz si non paret pmissi. pncipali. pmissioni. Accur. d. Cicio dari. vt. pmissi. ticio. vel mibi q dabis ticio. d. Spondes. scz mibi. als nō valet hoc. vt modo dicimus. e. Comittit stipulatio. f. pene. eo non dante. nō aut illa in- utius efficitur vtilis. sed pene metu et illi statur. vt et als. l. de arbi. l. j. Accursius.

Sed si quis. eius. f. stipulantis. g. Est. sic. §. d. satisda. tu. et cu. §. ij. b. Obligatio. nam vtilis actio pupillo datur. vt. ff. de ma- cōuen. l. j. §. pe. Itē ipsi stipulanti directa acquiritur. vt bic dicitur.

Cures. interest est mea pcuratori meo solui. que in rem meam expendet. vt. j. man. §. tua gratia 7 mandantis. k. Quod. id est quia. Accur.

Dara ab isto qui nunc stipulatur. m. Stipulatio. non vt pcuratori vel creditori actio cōpetat sed qui stipulatus est agit actione ex stipulatu ad interesse quanti sua interest creditori vel pcuratori fuisse solutus. vt. l. de inuti. si. l. ij. et. ff. de ver. obli. l. liber. homo. §. si. et. l. d. dona. cum res. Vel fm nos ager certi. cōdi. ad interesse. qd pbimus. vt. d. de ver. ob. in prin.

Terfa vice. ad superiore. §. alteri. n. Penā. sed et tunc ad penā tñ tenetur. et facit. §. co. §. si quis alium. Accursius.

Terfa vice. ad superiore. §. alteri. o. Penā. sed et tunc ad penā tñ tenetur. et facit. §. co. §. si quis alium. Accursius.

Terfa vice. ad superiore. §. alteri. p. Ceteri nemo futuram. vt partū ayalle. vel fetum anima

Nihil interest stipulatoris. Pla- nesi quis velit hoc facere: pe- nam stipulari pueniet: vt nisi ita factum sit vt pphensuz est comittatur pene stipulatio. etiā ei cuius nihil interest.

Penam em cū stipulat quis. nō illud inspicit qd intersit ei sed que sit quantitas in con- ditione stipulationis. Ergo si quis ita stipulet ticio dari nihil agit. s; si adiecerit penā nisi tederis tot aureos dare spondes. tunc comittit stipu- latio. Sed si quis stipulet alij cū eius interesset placuit stipulationē valere: Nā et si is qui pupilli tutelā admistra- re ceperat: cessit administra- tionem contutori suo. 7 sti pu- latus ē rem pupilli saluā fore qm interest stipulatoris fieri qd stipulatus ē. cū obligatus

lium suorum. que sua futura sunt. vt. §. de re. di. §. item ea Item multo magis si stipuletur rem que nunc est sua. vt supra. e. §. j. Accursius.

Quo sua sit. hoc ideo. quia in eo casu quo sua futura nō est valet stipulatio. vt. ff. de ver. ob. l. si rem meam.

Stipulatur. scilicet dari. 7 est ratio. quia quod suū est. amplius suū fieri nō pōt. vt. i. d. acti. §. sic itaq; restitui tñ possunt stipula- ri. vt. ff. d. ver. ob- lig. nemo. j. Rñ. 7. ff. vlti. fruc. que admodum ca. l. j. §. sed quod di- cimus.

Utur cēt pupillo si male res gesserit tenet obligatō. Er- go 7 si qd pcuratori suo dari stipulatus sit: hēbit vires sti- pulatō. Et si creditori suo qd stipulat sit: qd sua interest. ne forte vt pena comittat. vel p- dia distrabant: q pignori da- ta erāt: v; stipulatio. Ver- sa vice. q alij factuz pmissit: videt in ea eē cā. vt nō teneat nisi penā ipse pmissit. Itē nemo re suā futurā. in eū casū quo sua sit. vtilit stipulatur est. Si d alia re stipulatoz senserit: d alia pmissoz pinde nulla ptrahit obligatio: ac si ad interrogatū nūsum nō eēt veluti si hominē stichum a te quis stipulatus fuerit: tu de pamphilo senseris quem sti- chuz vocari credideris. Qd turpi ex causa promissum est

si potest fm vtriusq; intellectum valere. valet fm intelle- ctum pmissoz. vt. ff. de ver. ob. qui ex pluribus. et. l. si. ista. §. cum qui. nec obstat qd dicit minorē pstrari debere. vt. ff. de le. j. apud iul. §. scio. quia minor est qd dare vult pmissoz. vt. j. d. acti. §. pteca. Si autē fm vnius intelle- ctum tñ valere pōt. fm eius intellectum valet. vt bodie dare mibi bon. r. pmissis. si enim de bac bononia in qua sumus intelligatur. valet. als nō. vt. ff. d. ver. ob. l. quoties in stipulationibus. et de rebus dubijs. l. quotiens.

Quo d turpi. pmissuz. siue dicam. pmissis homicidiū facere. siue dicā. pmitto. r. quia promittis facere homici- dium. vt. ff. de ver. ob. generaliter.

Non valet. huiusmodi enim condiciones turpes im- possibilis psumunt a iure. vt. ff. de cōdi. insti. l. si filius. vñ nō valet stipulatio. vt supra. e. §. si impossibilis. Circa qd tamen dic. q aut ipsum. quod pmissit est turpe. vt face- re homicidiū et tunc nō valet nec etiam pena appositā. vt. ff. de ver. obli. l. generaliter. et. l. veluti. et. l. si plagū. idem vico 7 si sub conditione turpi. vt bic. aut honestum pmit- tatur. sed tamen turpiter. vt dare. r. sed p metum vel do- lum. 7 tunc valet promissio. sed exceptione eliditur. l. de inuti. stipu. dolo. nisi in casu vbi ipso iure nō valet pro- missio facta per metū. vt. ff. qd me. ca. l. si mulier. §. si dos fm do.

Cum quis agere pōt. hoc in ptractib; vt bic. 7 supra de ver. obli. §. ex conditionali. aliud in relictis. vt. l. d. ca. du. tol. §. sin autem aliquid. 7. ff. d. ma. te. l. si ita scriptum fuerit. in si. l. 7 facit ad hunc. §. ff. de peri. 7 com. rei ven. l. q si pendente. j. Rñ.

Qui hoc anno. id est qui stipulatus est bis verbis. p- mittit hoc anno. vel hoc mense.

Preteritis. id est elapsis: sed secus est in relictis fauo- re vltime voluntatis. naz in capite anni pstatio fit. vt. l. quando di. le. ce. l. j. Vel distingue. aut pmissit p bec verba hoc anno vel quolibet anno. et tunc in fine anni fit solutio vt bic. et. ff. de ver. obli. qui hoc anno. et. l. eum qui certaz aut annuū. 7 tunc in capite anni fit solutio. siue legatum sit. siue in contractu sit pmissio. fm do. et. b. vt. ff. de p. di. et. de. l. si in annos. 7. ff. quando di. le. ce. nec semel. Quid versus. Annua si debes tunc inspicies caput anni. Anno

*nō obligatio dicitur
pmitte ptra mēse
pmissio nō dicitur
pmissio pmissio nō dicitur*

*si d alia cre-
dideris. hoc ē ve-
rum quando cer-
tum est eos dis-
sensisse. vt. ff. de
ver. obli. cōtinu-
us. §. j. als autē*

si debet in fine tenetis anni. Sed quid si vsq ad forum rem. videtur q statim incepto foro possit agi. vt. ff. ad tre bel. l. qui filium. §. fabius.

Si fundū possit cū cōmodo pmissoris vt. ff. de verb. sig. l. nepos. p. caulo. nec tamen nūmū expectatur licet pu non possit solue re. vt. ff. de ver. ob. p. p. n. u. §. illud. Item 2 si in continenti pē nō tamen. ideo statim erigit. vt ff. de solu. quod dicimus. quod dam ergo tem pus mediū erigi mus. §. r. v. diep fm quosdam. vt ff. d. consi. pe. l. pmissor. Et dic arditro iudicis cū lege nō sit de terminatū. vt. ff. de iure del. l. i. in fi. qui iudex sta tuet tpus quod dam nec nūmū nec modicū. vt. ff. de solutio. l. ra tum. 2 rē ra. ba. l. quo cum. §. j. 2. j. de offi. iud. j. Rn. Item nun quid idēz in quā ntabus quod i speciebuz hic di citur. Rn. non imo tpe tāto qn tuz iudicatis da tur expectat. vt ff. de iud. l. si de bitor. §. quatu oz mōnū. vt. ff. de vsur. rei iud. l. ij. fm quosdam. vel verius dic vt no. §. de ver. ob. §. omis in glo. i. statim. 2c.

veluti si quis homicidiū vel sacrilegium se facturum pro mittat: nō valet. Cū q̄s sub aliqua conditione stipu la tus fuerit. licet ante condi tionem decesserit. postea exi stente conditione. heres eius agere potest: Idem ē 7 ex pro missoris pte. Qui hoc anno aut hoc mense dari stipulat⁹ est: nisi omnib⁹ p̄tib⁹ p̄teritis 3 ann⁹ vel mensis nō recte petet. Si fundū dari stipuleris; vel hominē. nō poteris conti nuo agere: nisi tātū spaciū p̄ terierit quo traditio fieri pos sit.

De fideiussoribus.

Pro eo qui p̄mittit. solēt alij obligari qui fideiussores appellan tur quos homines accipere solent. dū curant vt diligen

ff. eo. seruis infcio. et. l. se. Obligetur fideiussor qui pro eo intercessit. Accur. p. dominus. nō idem econtra. vt dominus seruo possit fi duciorem dare. 7 est ratio. quia talis fideiussor obligando se seruo p consequens dño obligatur. item pro eodem salu cet domino obliga tur. quod esse non pot. vt idem p eo dem 7 apud eundē possit obligari. vt ff. e. si quis p eo. §. j. 2. l. vran⁹. 2. ff. ad vell. tutor. q. fideiussor. re. linquit. siue hoc di cum sit siue nō. et idem in omni obli ex contractu vel q si in ipso reo p̄nca pali. vt hic. 2. ff. de acti. et obli. ex cō tractibus. Sed qd si ad penā furti ob ligatus est. vel alia act. vel obli. que nō transit ad heredes Rn. nō puto tene ri hoc casu herede. quasi naturam mu et hoc casu stipu latio. vt. ar. ff. si q̄s cau. l. si cum. §. qui iniuriarum. 2. j. de actio. §. fuerat aūe 7 facit ad hunc. §. ff. e. l. i. iij. §. si. Accu. flo. ientius legum doctor famosissim⁹ 7 cetera.

tius sibi cautū sit. In om nibus autem obligationibus assumi possunt: id est siue re: si ue verbis. siue litteris: siue cō sensu cōtracte fuerint. Nec illud quidē interest. vtz civilis an naturalis sit obli gatio: cui adijciatur fideius sor. adeo quidē: vt p̄ seruo quoq̄ obligetur siue extrane us sit q̄ fideiussorē a seruo ac cipiat: siue ipse dominus sit in id quod sibi naturaliter te betur. Fideiussor nō tm ip se obligat: s; etiā heredē relin q̄ obligatum. Fideiussor 7 p̄cedere obligationē 7 sequi pot. Si plures sint fideius sores. quorquor erunt nume ro: singuli in solidū tenentur. Itaq; liberū est creditori a q̄ velit solidū petere. Sz ex epi stola diui adriani p̄pellit cre ditor a singulis qui modo sol uēdo sūt litis p̄teritate tpe p̄tel

si vel credis. nam his tribus temporibus pot accipi. vt hic 2. ff. de usufruc. e. re. que vsu con. l. quonā. §. si. Si plures tenent. idem est in pluribus mandantib⁹ vel iudicandib⁹ vt. ff. qd iusu. l. si. Sed videtur iure nouo. q̄ p parte sua tm quilibet teneatur ipso iure. vt iam nō sit neces saria epistola de qua hic subiicit. nisi expresse in se liciū p̄mie tatur. 7 sic videtur corrigi qd hic dicitur vt in anten. de duo. re. §. j. col. vij. Vel verius vt puto. dicta autē. loquit in plu ribus re. debendi. in quibus etiam iure veteri videtur fuisse cautum vt pro partibus teneantur. vt. ff. de duobus reis. l. reos. at scus sit in fideiussoribus. quoz quilibet tenetur in solidum vt ipse reus pro quo intercedit. et ita habebit locū epistola bodie vt olim. Et epistola. sed vbi est bec epla. Rn. non habemus eam scripam. multotiens tamen de ea mentionē facit lex. vt hic 2. c. d. consi. pe. l. si. 2. ff. e. l. inter fideiussores. 2. l. se. Martes. bec tamen epistola fallit in quinq; casibus. vt in fideiussoribus tutor. qui non implozant beneficium. licz tutores implozent. vt. ff. rempu. sal. fo. l. fi. et. ff. de tu. 7 ra. vi. l. j. §. nunc tractemus. Itē fallit in fideiussore fideiussoris vt. ff. e. si plures. §. si. Item fallit quando ceteri fideiussores soluendo nō sunt tempore lit. conte. vt. j. subiicit statz. Itē fallit quando eiusdem sūme sunt fideiussores. sed non p eo dem debitorē. vt. ff. e. si a ticio. Item et quando inficiantur vt. ff. eo. si dubitet. §. ita. Sed nunquid bec exceptio epistole est pemptoria vel dilatoria. Videtur pemptoria. qz p̄p̄ perimit id in quo opponitur. Item econtra videtur dilato ria. quia ante litem contest. opponi debet. vt hic. quare vi petur dilatoria. vt. ff. de proba. l. exceptionem. Sed dico eā q̄si anormalā. cum nec pemptorias p̄p̄ imitetur. que vsq; ad sententiam opponuntur. nec dilatorias. que tm differūt vt. j. de excep. §. bec exempli. et. C. sen. rescin. nō pos. l. pem prozas. Sed quid si soluit nunquid reperet. quasi sic fauo rabilis exceptio. Videtur qd sic. vt in velle. vt. ff. de condi. inde. l. qui excep. 2. ff. e. l. si p̄cedat. Sz p̄radico. qz nō iueniō q̄ sic sic fauorabil. 7 qz sūu recepit. vt. ff. d. p̄di. inde. repetitō

ff. eo. seruis infcio. et. l. se. Obligetur fideiussor qui pro eo intercessit. Accur. p. dominus. nō idem econtra. vt dominus seruo possit fi duciorem dare. 7 est ratio. quia talis fideiussor obligando se seruo p consequens dño obligatur. item pro eodem salu cet domino obliga tur. quod esse non pot. vt idem p eo dem 7 apud eundē possit obligari. vt ff. e. si quis p eo. §. j. 2. l. vran⁹. 2. ff. ad vell. tutor. q. fideiussor. re. linquit. siue hoc di cum sit siue nō. et idem in omni obli ex contractu vel q si in ipso reo p̄nca pali. vt hic. 2. ff. de acti. et obli. ex cō tractibus. Sed qd si ad penā furti ob ligatus est. vel alia act. vel obli. que nō transit ad heredes Rn. nō puto tene ri hoc casu herede. quasi naturam mu et hoc casu stipu latio. vt. ar. ff. si q̄s cau. l. si cum. §. qui iniuriarum. 2. j. de actio. §. fuerat aūe 7 facit ad hunc. §. ff. e. l. i. iij. §. si. Accu. flo. ientius legum doctor famosissim⁹ 7 cetera.

Pro eo qui p̄mittit. scz p̄ncipaliter. l. p̄ stipulatio nem. 7 idem si quocūq; alio modo quis oblige tur. vt. j. c. §. j. 7. ff. e. l. j. Nunquid. autē accessio ne obligationi accedere fideiussor pot. Rn. sic ff. e. grece. §. si. et de pig. act. si rem. §. j. c. Dominus. id est fideiussores. c. Solent. scz creditores. e. Cautus. et est cautum sine dubio. vt. j. de replica. §. ff. f. In omnibus. id est in omni specie obligationū. dum modo non sit contra legem. vt. ff. e. l. cum lex. Sed p̄tra. C. ne fideiussor. do. ten. l. j. So. illud speciale est. Item in p̄sentibus et futuris negocijs potest accedere fideiussor. vt. ff. de iudicij. l. nō que ad modū. 2. j. eo. §. fideiussor. g. Consensu. siue etiam ex maleficio vel quasi. vt. ff. e. l. grece. §. sed si ex delicto. b. Nec. id est. nō. i. Civilis. scilicet tm. vt pro eo qui fuit confessus spe fu ture numerationis. vt. j. ti. pxi. habet tamen eandem ex ceptionem quā reus. vt. C. de non nu. pec. l. penu. l. in fi. 7 l. tam mandatoz. Et sic nō. civili tm obligationi accede re fideiussorem. vt hic et dicta. l. dicitur. 7. ff. e. l. fideiussor §. n. Accur. §. ius. k. Naturalis. scz vt pro seruo. vt subiicit. et. ff. e. l. fidei ussor. §. fideiussor accipi. quantū ergo ad dationēz fidei ussoris nō interest. sed quo ad alia multa interest. scz in ter civilem et naturalem obligationē. vt. ff. de p̄sti. pe. l. j. §. debiti. 7. l. q̄ si maritus. §. si quis autem. l. Qui. scz obligationi. m. Ideo. i. in tantum. n. Pro seruo. qui seruis iure naturali tenetur tm. non civili. vt. ff. d. condi. inde. si id quod 7 supra de libertinis. §. j. 7 supra de iuri. sti. §. item inutilis. 7 huic naturali ac cedat hic fideiussor. Et ipse seruis fideiussore nō pot. vt.

Contra. ar. contra. ff. ad. l. ro. de iac. l. n. §. si quis. Accur.

Si is. scilicet. reus.

Adiuvant. facit. ff. e. l. ut fideiussoz.
Fideiussores. obligantur. sed nunquid in idipsum in quo reus tenetur saltem remanet obligatus. quando in plus fideiussit. Quidā dicunt qd sic. p quibz ē hoc generale. vtilē p inutile nō vicatur. vt. ff. e. si a reo §. j. z. de dona. si quis. ar. §. sed i bis omnibus. nos contra. scz qd in nihilū teneatur. et est pro nobis. ff. eo. grece. §. illud.

Plus. contra hanc regulā est s. de re. vi. §. si tam alienam. Itē. ff. de contrab. en. emp. si in emptione. in pā. Itē. ff. de solu. qui res. §. mihi. r. z. §. q stipulatur. z. §. mihi. r. z. §. bis oibus da. generalem solutionē vt sic ex ponas hanc literā. non plus esse pot i accessione. et cetera. i. i. accessoria obligatione. fm iō. itē ptra. ff. de iudi. non quē admodū. Sol. ibi non est plus. qz licet fideiubeat ante reus. non tamen prius te netur. Itē contra sup. 22. c. ac nec. sed ibi nō ē pl⁹ eo modo quo dicitur plus. dicitur enim plus quatuor modis. quorum nullus est ibi. vt. j. de acti. §. plus autem.

Contra. i. si reus quinqz pmisit. fideiussoz. r.

Contra. si reus sub conditione pmittat. fideiussoz. pure.

Plus dare. facit ad hoc. ff. de ver. sig. is cui. §. si. et. j. d. act. §. plus autem. z. ff. de solu. l. solidū. et. ff. so. ma. si cōstante. §. quotiens. Si quid autem fideiussoz. soluerit. siue per iudicē siue nō. vt. ff. mā. idēqz. §. fideiussores. Sed etiam in casibus quatuor anteqz soluat agit mandati. Et si hoc actū est vt ad tempus teneatur. Itē si fuerit p̄demnatus. Itē si cepit bona sua dissipare reus. Itē si diu stetit fideiussoz in obligatione. vt. l. man. si pro ea. et. ff. man. l. lucius. Als nō agit anteqz soluat. sed soluere debet. vt. ff. de condi. inde. l. indebitam. Sed z in casibus nullo modo agit. vt si p̄nuito. aut uan di animo. aut in rem suam fideiussit. vt. ff. mā. si remuncrandi. §. si passus. l. si presente. Itē si hoc actum sit vt non agam. vt. ff. man. si remunerandi. §. marcellus. Itē si mā datum non sit obligatorū. vt. j. mā. §. illud. Itē z si fideiussoz non opposuit excep. quā debuit opponere. vt. ff. man. si fideiussoz. Accur. §. ius.

Mandati iudicium. si intercessit mandatū. vel etiā eo p̄ sente fideiussit. vt. ff. man. qui fide. et. l. ex mandato.

Grece. facit. ff. e. grece. j. Rn. et. j. quibus mo. tol. ob. §. h et grece. z. §. de ver. ob. vtrum autem. Accur.

In stipulationibus. actus. q. d. ita dicit scriptura ac si ve re ita fuisset factum quod forte fuit vel non fuit actum. certe presumitur pro scriptura. vt sic videatur actus. Et est hec scriptura priuata. dicit ei si quis se. z cetera. z ex causa. vnde in continenti p̄iudicat. nisi contra. p̄betur. vt. ff. de nō nu. pe. generali ter. Et facit ad hunc. §. ff. de ver. ob. §. sciendū. z c. de contraben. si. l. j. z. §. ti. j. §. si scriptum. In scriptura autem publica constat ei standū multo magis. nisi p̄tra. p̄betur. vt. l. de p̄ba. cum p̄cibus. et in autē. de fide. instru. §. si vero moriantur. in p̄in. §. col. vj. Itē nō. hic p̄sumi oia solenniter acta. quod p̄bant supradicte leges. Accur.

Solenniter. i. etiam interrogatiōe factā fuisse q̄z neces se est p̄cedere. vt. §. de ver. ob. in p̄in. z. c. de p̄traben. z cō mī. stip. l. j. Accur.

Acta. sed cōtra. ff. de publici. quecūqz. §. si. §. o. ibi sunt ex

trinsece solennitates de tutore z iudice. qui debet adesse cum pupill us ven dit. at hic actus p̄missionis nullus est sine actu interrogatiōis. vnde ergo dicit fideiubeo vel p̄mitto. intelligitur interrogatiō facta esse quasi pars p̄missionis. z sic non est extrinseca solennitas. quā sit pars stipulationis.

Delitterari obligatione. Rū bica.

Non solū enim in quantitate: sed etiā in tpe min⁹ aut pl⁹ intelligitur. Plus est enīz statim aliquid dare: minus ē p⁹ tempus dare. Si quid autem fideiussoz. p reo soluerit. eius recuperandi causa habet euz eo mandati iudiciū.

Grece fideiussoz. plerūqz ita accipi tur (grece) sed et si (grece) dixerit pro eo erit atqz si dixerit (grece) In stipulatiōibus fideiussoz. sciendum est generaliter hoc accipi: vt quodcūqz scriptum sit quasi actū videatur etiam actū. Ideoqz constat si quis se scripserit fideiussisse. videri omnia solenniter acta. Itz ac si stipulato

Interdum ex ipse

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Delitterari obligatione.

Am scrip tu ra. i.

solemnitāte qua/ daz scripta. que p quēdam nomi na specialia fie/ bat. vt subicit.

Planclies di/ cta verba in vsu esse desicrit. pla/ ne. z.

Si quis. scz/ homo priuatus idem est et si fiat p alium dūmo/ do per publicaz psonam. aliud si p priuātū. vt. l. de p̄ba. instrum ta. Itz tamē con/ tra. ff. de pignori. l. si fideiussoz. §. j. h. ibi i scribetis p̄iudicium cre ditur. Accur.

nota

Accur.

petat actor suenō. vt. ar. l. si quasi. 7 in scriptis fm quosdam. vt in auten. de temp. nō nu. pe. sup. dote. §. j. vlt. forte illud speciale in dote. primū tamen fm io. verius est. Accursius.

Constitutum 2 multis. impatoribus. qui fecerūt leges tales. l. e. p. totuz. vsq. ad legem generaliter nam. postea iustitiam suat.

Hodie. sielo quitur quasi su. pradicta loquāt ante tga iustitia ni. et nūc subūcit q. bodie fit idē. Del dicit bodie idē postq. cu. currit hoc tempus scz quinque niuz olim bodie biennū. vt. j. pr. 7 fm hoc nō debet esse et in textu. Accursius.

Non pot. i. dū querimoniaz pponere nō pōt de exceptione nō nu. pe. qz currit tempus. i. obligabitur p scripturam ad dan dam pecuniam non numerataz. Accur. floren.

Scriptura. i. p scripturā. Sz certe videtur ne minē scriptura vel litteris obligari. sed intellectu qui ex litteris papitur et verbis. vt. ff. de acti. et obli. l. non figura. qd quidaz cōcedunt. Sed certe vtrūq. facit ad obligationē 7 ipsa figura litteraz 7 p sensus que exprimit 7 qd dicit. l. dicit nō figura. scz sola. Item nunquid 7 p pteriam scripturam obligatio civilis nata poterit tolli. vt si creditor sic scribit Constitutor me nō numerasse. vel te confessum non fuisse. vel illū soluisse. Rñ. sic. vt. ff. de regu. iur. l. nihil tam naturale est. Accur.

Obligetur. scilicet ciuiler 7 naturaliter post biennū quasi biennū pariat naturalem obli. nam ante erat ciuilis tñ. nam naturalis nō. cū nihil numeratū fuerat. Itēz si ciuilis non esset. frustra diceretur habere locū exceptio dicimus ergo qd sola ciuilis sit ante biennū. sed post biennū naturalis adijcī vel qd est verius nō adijcī. sz pma ciuilis incipit habere vim naturalis et ciuilis. nam 7 stipulatio est de iure ciuili. habet tamen effectū naturalis obligationis 7 ciuilis. nam ciuilis per se nō valet ad exigendū. vt dixim. §. de obli. §. j. Item sic est in re iudicata. Adhuc tamen dicunt quidā. vt. §. o. ybu. q. si vult post biennū excep. opponere 7 pbare sibi nō nu. pe. q. admittit. sed ante biennū pbat creditor. vt. l. e. l. si ex cautōne. qd certe est equū. et ita biennū hoc solum opatur q. pbato nis pueratur onus. 7 etiam p bis facit qd als dicit. qd non fiant illicite exactiones. vt. ff. de off. pre. l. illicitas. Sz certe aliter de iure videtur. scilicet vt nullo modo admittatur etiam pbans. nam sacramentū nō pōt deferre. qd ē species pbationis. vt. l. e. l. in contractibus. §. illo. 7. l. e. de iure deli. l. si. §. licentia. Sed certe satis credo primū verum et equū. nec obstat qd de iuramento dicit. qz ex tempore illius legis in contractibus. non habet iuramentum vim pbationis. si non vult aduersarius. vt. l. de iure iur. l. generaliter. §. sin autē. Accur. floren.

Conditio. scz ex illa. l. e. de nō nu. pe. l. in ptractibus. c. obligatione. i. stipulatione. que fit verbis. nam tunc t. iste cessat. et habet locum. §. de ver. ob. quando accepit vel habet locum exceptio in factum vt. l. e. ti. cum vltra. quando non accepit.

Ultimum. quia post multū tempus exceptionē. ppo-

here. nō pōt. vt supra modo dixit quod sic multū exponit et no. multum pro quinquennio poni. sed diu pro decennio ponitur. vt. ff. qui 7 a quibus. si cum fideicommissaria. §. aristo. e. Constitutiombus. quas nō habemus. f. Sed ne creditores. non solū isti. sed et veri.

ut in p. q. d. p. i.

ceptio minime extendat.

De obligationibus ex sensu.

Consensu. fiūt obligaciones. in emptionibus venditionibus locacionibus pductionibus societatibus madatis. Ideo aut istis modis obligatio dicitur sensu sibi qz neq. scriptura. neq. p lētia oimodo op. ē. ac nec dari quicq. nec ē. vt subam capiat obligatio. sz sufficit eos q. negocia gerūt consentire. vnde iter absentes quoq. talia negocia p. hūnt. veluti p. epistolā vel p. nunciū. Itē in his ptractibus. alter alteri obligat id qd alteri alteri ex bono 7 equo p. stare oportet. cū alioquin in verbis obligacionibus alius stipuletur alius

Quis pecunijs subau. etiam. nā occasione bu? si darimus longū tempus. etiam veri debitor inter dū talia opponeret. 7 ita occasione licitū cōmitteretur illicitū. quod esse nō debet imo etiam licitū contractatur. vt videtur illicitū. vt hic. et in autē. de ecclesia. re. imo alia in p. col. quinta. Per constituto nem. vt. l. e. de non nu. pe. l. in contractibus. i. Ultra biennū. sic. l. e. de omni agro defer. l. qui agros.

Extendatur. et hoc in causa mutui. si vero ex alia causa confiteatur in scriptis. veluti emptionis. vel simili. in contenti p. iudicat sibi. nec pōt contra p. bari nisi p. aliam scripturam. vt. l. e. de non numerata pecunia. l. generaliter. Itēz hoc in debitorē consistente. sed in creditore consistente sibi solutū. r. r. dies statuunt. nisi in casibus. vbi in continenti p. iur dicatur. vt. l. e. de nō nu. pe. in contractibus. §. sup. certis. et. §. sed qm. Accursius.

ut in p. q. d. p. i.

De obligationibus ex consensu. Rubrica.

Consensu. sic. ff. de act. 7 obli. l. consensu.

In emptionibus. vt. ff. de p. tra. emp. l. j. §. si. 7. j. §. j. in principio.

Locacionibus. vt. j. ti. ij. in prin.

Societatibus. vt. j. p. socio in prin. Sed contra. ff. p. socio. l. iij. §. Rñ. sed certe ibi nō negatur quin p. sensu p. trabat societas. vnde non est cōtra. p. Madatis. sed nōne. etiā in stipulatione p. sensu debet interuenire. vt. §. de ver. ob. sed bec. et. ff. de pac. l. j. §. pe. Rñ. ibi expressis verbis debz eē p. sens. vt. ff. de ver. ob. l. j. §. Rñ. bic autem etiam sūt verbis 7 inter absentes. vt. j. prime. ibi inter p. ntes tñ. vt. §. de inu. q. Scriptura. bic caute nota. l. e. ti. stip. §. item verbis. differentia quā facit inter hūcti. et supiores. nam q. dicit neq. scriptura. in hoc discrepat ab obligatione litteraz. vt. §. t. j. Item in eo quod dicit neq. presentia. dicit p. ter verbis obligationem. que inter presentes fit vltima de inuti. l. si. §. item inuti. Item in eo quod dicit non esse necesse quid vari ideo dicit. vt discrepat ab illa que fit re. vt. §. q. mo. re. p. tra. r. Per eplam. vt. ff. de rei. v. l. qdā mulier. obli. p. totū.

Item in his superioribus fuit differentia ad tria genera obligationum. bic autē fit differentia ad stipulationē vel verbis obligationē. Accur. floren. t. Contractibus. q. fiūt p. sensu.

oportet. q. d. vincinde contrahit obligatio. etiā in his que non sūt dicta. nam veniunt vsure post morā. vt. ff. de act. emp. iul. §. ex vendito. Idem est et in omnibus bonis fi. dei iudicis. licet non ex contractu. sed quasi nascantur. vt. j. de acti. §. in bonis fidei. Accur. floren.

Alius stipulet. q. d. necesse est q. omnia deducantur in stipulationē. nam als nihil venit in talē obligationē. vt. ff. de ne go. gest. l. si pupilli. in fi. 7. l. quia tantundem.

§. vi.

De emptione et venditione. Rubrica.
Emptio et venditio contrahitur. hic no. tribus modis p̄fici emptione. vno modo. scilicet ex quo non potest discedere p̄trahentes. vt. l. d. actio. et obli. l. sicut initio. v̄m que mo dū etiā conditionalis emptio est perfecta

Secundo modo quā est pura. et tunc incipit periculum rei ad emptorem pertinere. vt. ff. de peri. et como. rei. vcl. ne cessario. in p̄. et ita p̄trahitur hic sine p̄ficiat. Tercio modo. quando res traditur. dicitur plus periculi ad emptorem pertinere. vt. ff. de actio. emp. si quis res aliquidam.

Emptio id est statim numeratum. nec aliquid datum vt. ff. in p̄. in d̄. in. vt. ff. de actio. emp. quod sepe in p̄. in. et contracte. nō autem est de substantia contractus.

Scriptura. i. si ne solennitate scripture. et venditionibus. l. q. h̄. sine scriptura

In his autem. cōficiuntur. patet hic quod alia est emptio sine venditio in scriptis alia sine scriptis. In scriptis dicitur quando. hoc agunt p̄trahentes. vt non aliter valeat p̄tractus. nisi si

at scriptura s̄m quosdam. qd non vidimus in vsu. Alij dicunt vt pla. qd sufficit qd p̄trahentes vel aliquis eorū dicat in principio p̄tractus. qd inde scriptura fiat. licet non dicat qd aliter nō valeat nisi fiat. et hoc approbo. vt. l. d. fide instr. l. contractus. ibi illos tamen quos in scriptis fieri cōuenit. et. si autem simpliciter fiat contractus. sed postea ad p̄bationem fiat scriptura. valet qd actū est. et etiā valuisse sine ea. vt. ff. de pig. contrahitur. Et eodem modo dico esse intellegendum. vbi cumq; dicit lege. contractū alique in scriptis fieri vel distractum. vt. l. de testi. l. testiū. et in autem. de testi. §. licet. col. vij. Sed cum fiat in scriptis huiusmodi venditio. et sine scriptura nō valeret. quare nō dicit obligatio litterarū. R̄n. qd aliud habet nomen. scilicet emptio. et verū est hoc nomen. at in mutuo non est verū mutuatū esse. tūc em̄ re esset obligatio contracta. vt. ff. de lib. ob. §. plane.

Constitutum. p̄teriti t̄pis est. et dicitur. l. d. si instr. p̄tract. et l. si instr. que vulgo et rogatōes dicunt. s̄m iō.

P̄trahente. s. vtroq; s. emptore et venditore. et talis subscriptio fit alibi contractus fit alius in scriptis. vt in autem. de si. in. §. si quis igitur. §. et si quis mutui. et §. se.

Si autem. s. bec in s̄tra. et subau. nō aliter valeat. nisi. et. nō completiones. id est mundum completum.

Accepit. s. ab eodē tabellione. et a p̄ribus. vt subijcit. qd absoluta. vt qd lecta fuerunt p̄ribus. et laudauerunt. vel dic absolute. i. subscripta. Accursum.

Pena. sed quomō sine pena. cum statim in arris eū puniat. R̄n. sine pena interesse et iurisdictioni in litem. naz bec pena esset q̄tum ad solventem. licet et nō q̄tum ad accipientem. vt. ff. si quis ius. di. non ob. l. j. §. si. nō aut ab arris liberatur. vt subijcit. ita t̄n. et. Item iste talis nō facit p̄tra legē

Actio. et ob. sicut cum bicler sibi p̄mittat. et no. qd huius legis p̄missio est cū aliqua pena. Ar. p̄tra. in autem. p̄stitutō que de dig. §. illud. col. vj.

Compellitur. sed qua actōe. R̄n. p̄dit. ex lege ista et ex lege illa. l. de fide instr. p̄tractus vel etiam p̄ officium iudicis. vt ar. l. de resc. ven. l. ij. Item p̄ act. ex empto. si tamen fiebat venditio sine scriptis. nam si fieret in scriptis nec esset mu-

promittat.

De emptione et venditione.

Emptio et venditio cōtrahitur simul atq; de p̄cio p̄uenit. quis nondū p̄cium numeratū sit: ac nec quidē arra data fuerit: nā qd arre nomine dat. argumentū est emptionis et venditionis p̄tracte. Sed hoc quidem de emptionibus et venditionibus que sine scriptura consistunt obrinere oportet: nā nihil a nobis in huiusmodi venditionibus inouatū ē. In his autem que scriptura p̄ficiunt. nō aliter perfecta esse emptione et venditione p̄stituunt nisi in s̄tra p̄tōis fuerint p̄scripta: vel manu p̄pria p̄trahentium vel ab alio quodam scripta. a p̄trahente autem subscripta: et si p̄tabellione siant. nisi et p̄pletiones acceperint: et fuerint partibus abso-

luta donec enim aliquid tē est ex his et penitentie locū est et potest emptor vel venditor sine pena recedere ab emptione et venditione. Ita tamen impune eis recedere p̄cedimus: nisi iam arram nomine aliquid fuerit datum. hoc est subsequente. siue in scriptis siue sine scriptis venditio celebrata est is qui recusat ad implere p̄tractū: si quidem emptor est: p̄dit quod dedit: si vero venditor: duplum restituere p̄pellit: licet super arris nihil expressum est. Precium autem p̄stitui oportet. nā nulla emptione sine p̄cio esse potest: et certū esse p̄cium debet alioquin si inter aliquos ita p̄uenierit: vt quanti t̄cia rem extimauerit. tanti sit empra: iter veteres satis abunde hoc dubitabat: siue constet venditio siue non. Sed nostra t̄cia si ita hoc p̄stituit: vt quotiens sic p̄posita sit venditio quā

omnibus. et duo opari. vni vt arre debeant duplicari venditore penitente. item vt emptio remaneat firma. et agat ad interesse. Item emptore penitente eadem duo opari. et p̄cessum. i. inibi dictum fuit a partibus. quid super aris fiat altero penitente. Precium autem esse potest. vt. ff. eo. l. ij. Sed et certum. nota duo. et qd precium debet esse. et qd certum. Precium. repetit de p̄cio quod debet intervenire. vt addat duo. §. qd sit certum. item in pecunia numerata. Hoc. id est de hoc. P̄cilio. vt. l. de contrahen. em. l. si. Estimauerit. nota qd caute ponit de t̄cia p̄sona. nā secus si in contrahentis arbitrio. vt dicitur. §. eo. §. emptio. Accursum. Nominatus est. Quid si in inominatū p̄tulim. vt vendendo p̄ quāto extimabitur. R̄n. nō valet instar locatōis sic facte. vt. ff. locati. si merces. in p̄. nisi in vno casu. qui est. ff. de pig. l. si fundus. §. si. Diffiniat. etiā inique. qd a p̄sona inserta non recedit vt. ff. de ver. ob. si quis arbitrari. sed secus si cōferat qd est de accidente p̄tractus. nam tunc ad arbitrium boni viri recurritur. vt. ff. e. bec venditio. et ff. p̄ socio. si coita. et. l. si sociates. et ff. loca. l. si in lege. in p̄. que omnes huiusmodi cōtrarie. sed hoc s̄m iō. Sed s̄m a30. etiā hic redigitur ad arbitrium boni viri. et sic non p̄tradicunt dicte leges nec ob. dicta lex. ff. de ver. ob. si quis arbitrari. quia ibi nō fuerat arbitratus. quo casu concedo non recurrit ad boni viri arbitrium. Sed quando dicitur inique diffinire. R̄n. forte ultra v̄midia iusti p̄. vt. ar. q. de resc. ven. l. si voluntate. et l. ij. et vt puto iudicis officio. et p̄dit. etiā si minor sit p̄ceptio. diuimodo non minima. vt. ff. de in te. resti. l. scio. nam non tantū sibi cōmittit in alienis. quātū ipsius dominis liceret. vt. ff. so. ma. l. etiam. §. j. et l. si constante. §. si maritus. Resoluitur. ita qd fiat accipiētis. vt. ff. de act. emp. et empto. §. j. etiam vsure post mortem. vt. ff. de act. emp.

300. dicunt qd nō qd sibi p̄iudica uit accipiēdo arras. sicut et alio si bi p̄iudicat quis sibi eligendo. vt. ff. d. tribu. act. qd in heredes. §. eligere. Item quia hoc videtur agere p̄trahentes inter se. vt amissionem et duplicationem arram debeant esse p̄sentis. ergo p̄ exp̄sso ē habendū. vt. ff. si cer. pe. cū quid. Item facit. ff. de lega. ij. cum fili. §. varijs. Jul. et io. p̄tra. dicit ci ad hoc vt tradatur. vel ad interesse. ita vt arre in interesse p̄putentur. et facit p̄ eis ff. de test. mili. l. iij. et ff. de inoff. test. mater. et. de pact. de l. h. Sed quid si deberit pro arris. et p̄ pagamento R̄n. pactū seruandum. id est nō p̄ discedere. vt. ff. d. pactis. in traditi

ius. Et vendito.

Quod tradatur. caute dicit tradatur. et hō dicit debetur. nāz non tenetur facere accipientis. sed de evictione se obligare. vt. ff. de acti. emp. exempto. in prin. Sed nunquid pāse tenetur ad rem tradendā. **Q**uod dicit qd sic. et facit p eo qd bic dicitur oino tradatur. et. vt. bic. et. ff. d. rei. vē. qui restituere. et. s. d. dona. s. alie.

Sed bul. contra dicit em cū libe rari pstanto in teresse. et facit p eo. ff. de ac. emp. l. j. j. **R**ñ. et. l. ex empto. s. idē ait et. **C**. de act. ep. l. iij. **S**ed forte posset distingu. an venditor habeat rem. et tūc sentētia teneat. mar. p suas leges an nō habeat rē et tunc aut dolo vel culpa defuit. eaz habere i fraudem puta emptoris. et tunc sentētia teneat. bul. aut sine dolo vī culpa. et tunc nō teneatur venditor. vt. j. eo. s. cū autem. effect. eniz valde mirz quod ait. bul. vt sic cōpellatur extimatioe pro rere cipe. vt. ff. si cer. p. l. i. s. ij. et. l. de fideicō. l. i. s. i. **I**tem sic impio be pacta rumpe re. cūz pzetoz vī cat. pacta serua do. vt. ff. de pac. iure gen. s. pzetoz ait.

Et effectum. scilicet sam dicto modo scilicet per traditionem rei et precij. vt. j. quibus modis. col. obli. s. finali. **A**ccur. floren.

Et empto nota. quod et empto emptoz. ex vedito veditoz agit. vt. bic. et. ff. de act. emp. ex empto. j. **R**ñ. et. l. i. i. ut. s. ex vendito.

Nōn nōn. vt. nec ad boni viri arbitrium recurratur vt modo dicitur. sed legatum non ideo est pro nōn sic relicto. vt. **C**. cōmunia de le. si duobus. s. si quis. sed ibi fauore vltime voluntatis. ne pereat.

Statuto. sine quo esse non pōt venditio. vt in principio huius. s.

Et in locationibus. vt. ff. locati. si merces. in prin.

Item precium. dicit precij debere certū esse. nūc dicit quod in numerata pecunia.

Durant. sed male vt. j. dicit. **A**ccur.

Poeta homero. nota ar. q. autoritates auzoz et phi losophoz sunt in causis allegande. sic. ff. d. solu. si pater. et. ff. de iudi. pponatur. et. ff. de sta. bo. l. septimo. sed in rerdum redarguuntur. vt. bic. et. ff. de rerum diui. instantum s. si. et. l. sed diui.

Rebus. puta equis.

Idis verbis. scilicet grecis. que legi non possunt.

Diverse sciole. singularis numeri est bic. sic. j. manda ti. s. is qui erequitur

Expediri. idest cognosci.

Speciem contractus. s. inominati. nāz non habz no men suū vt. ff. de re. permu. l. j. s. item emptio. **S**ed quare dicit inominatus. cū ita curiale nomen habeat. **R**ñ. qz illi contractus sunt nominati qui statim vt sunt pari un act. vt. ff. d. pac. inf. gen. in prin. siue fiant p sensu. vt vendi tio. vt. d. e. in prin. siue re. vt mutuu. vt. d. qui. mo. re. ptra

ob. in prin. **E**t pmutatio nec et pacto parit. a et. nec re. s. pa rit ex vtroq. s. postea pu dū re interueniente ex pacto pamo vt subtiliter colligif. **C**. d. rez. pmut. ex placito. **E**t ex hoc cō tractu oritur actio pscriptis verbis. vt. j. d. act. s. actionū. et condi. ob. cām. vt. ff. de pscript. ver. l. nat. uralis. s. j.

Digestis. vt. ff. eo. l. j. s. j. **A**ccu.

Canus. i. meli us raptus qz bic in digestis dicitur. **A**ccursus.

Cū aut. dixim. s. c. in prin.

Tione rez emptionē et venditō nem ptra hi eāz spēm emptō nis et veditiois vetustissimā eē. argumtoz vtebant greco poeta hōero. q. aliquā prē ex ercit achinoz vinū sibi ppa rasse ait: pmutatū qbusdā re b^o his vbis (grecū) **D**iverse^o schole auzozes s. sentiebant. aliqz eē existiabāt pmutatōz rez. aliō epōz veditioē. ali o qui nō posse rē expediri pmutatū rebz. q. videat res venisse et q. pcy noie data eē: nā vtrāqz videri velle rē vtrāqz pcy noie datā eē rōz nō pati. **S**z pculi snia dicitis pmutatōz piaz eē spēm ptractus aveditioe sepatā merito pualuit cū et ipe alijs homeris vlib^o adiuna bat: et validiorū rōib^o argu metaba: qd et anteriores di ui picipes admiser: et nris digesti lati^o significat. **C**ū aut emptio et venditio ptracta sit qd effici dixim^o sunt atqz de precio puenit: cū sine scri ptura res agit: periculum rei vendite statim ad emptozes

et. l. quod si neq. **I**tem quod sit certa species. qz si sub incer titudine sit vendita. licet sit species. non tamē spectabit sem per periculum ad emptozem. puta vendo fructum aut pā pbilum primus em moitur periculo venditoris. vt. ff. d. cō tra. emp. si in emptione. s. pe. **I**tem qd alio modo pereat qz publicatione rei. nam tunc non perit emptoz vt. ff. lo. si suis vus. **I**tem q nullum pactum sit insertum quod periculum venditoris respiciat. nam tunc non perret emptoz. vt. ff. eo. si in veditioe. et. j. pti. s. q. si fugerit. et. siue spāliter cōt de casu fortuito dicit. fm bul. sine generaliter fm mar. vt di ximus. ff. si quis cau. sed et si quis. s. questum. **I**tem q vendi tor nō fuerit in culpa vel dolo quare res pereat. vt. j. pti. s. **I**tem q non sit in mora. nā tunc qui vltimā fecit morā sibi perit. vt. ff. de peri. et cōmo. re. ven. illud et hoc est vey bocca su siue res peritura erat penes emptozē siue nō. fm io. vt. ff. tele. j. l. cū res. s. si licet mar. distinguet. ar. l. ff. d. rei. vē. itē si verberatum. s. si. **I**tem qd nō sit res que degustationē desi deret. vt vinū et zinziber et similia. nā tunc distinguif. an vē datur in specie. et tunc post degustationē est piculū empto ris. an in genere. et tunc sunt duo necessaria vt sit emptozis piculū. s. degustatio et mēlura siue pond^o et hoc fm io. et bul. et pla. vt. ff. de peri. et cō. rei. ven. l. j. in prin. et. s. j. **S**ed azo vi cit. q. in vino sit speciale. q. statim facta veditioe cū ante de gustationē sit emptozis piculū. si sit in specie veditio. vt. ff. e. l. qd sepe. s. in bis. **S**ed nūquid distinguif piculū emptio nis a deterioratione. vino vedito in mēlura. vt in veditioe pditionali dixim^o mō. p. l. ff. de peri. et cō. rei. vē. qd si pendēte vt sic effusionis ad venditorē acozis. et mucous ad empto rem. **B**ul. ait. q. sic. qz hoc sub quadā conditione sit. s. si de gustet. **S**ed certe ipsemet postea mutauit ptilium et merito qz aliud ē in alia pditione q nō sit in prāte veditiois. aliō in hac q in sua prāte ē. cū possit venūciare cōtoz vt gustet et ac cipiatur. als pē effundere. vt. ff. d. peri. et cō. rei. vē. l. j. s. si. **A**c.

Sentim. s. cer te imo nō statiz. s. s. sunt necessaria. **P**rimo q venditō fiat non in scriptis als. i. si fiat in scri ptio venditio. nō trā sit ad emptozē pe riculū. nisi mundū esset completū. vt bic. et. de fi. instr. contractus. et. d. d. peri. et cō. rei. vē. cū inter. **I**tem q fiat pure. als non perit emptoz. licz secus si facta sit deterior. vt. ff. de peri. et cō. rei. ven. q. si pendē te. **I**tem q sit facta venditio in specie. nam si in genere vt puta vendo homi nem non perit em ptio ante traditio nem. vt. ff. de peri. et cō. rei. ven. l. eum. *glo nōt in res em pti pperu empriam*

3 **Ita** q. hunc ponit exempla. Accur. floren. legu. doctor.
a **Den** culu. facit. ff. de peri. et como. rei ven. l. id quod. et de
re. iur. l. in naturam. et de lega. patro. tu. §. fi.

b **Den** que. id est venditusest.

c **Neq** culpa. etiam talis qualis in como dato gratia vtri
ulq. partis ptracto
venit. vt. ff. de peri.
et como. rei ven. l.
custodiam. et. ff. co
mo. si vt certo. §. in
terdum.

d **Animadu**erte
dum. i. distinguen
dum.

e **Susceperit**. qd
pactu valet. vt bic
et. ff. de sepe. §. si
res. et. ff. de peri. et
como. rei ven. l. §. §.
primo.

f **Is casus**. etiaz
leuissima culpa co
tingens fm io. non
vero fortuito. licet
mar. contra. vt. l.
de pig. actio. q. for
tuitis.

g **Conditionem**.
scz furtiuam. que.
salicet soli domino
dabatur. vt bic. et.
ff. de condi. fur. l. §.
Accur. §. §.

h **Exhibere**. scz
cedendo actiones
istas. et hoc quando
no fuit in culpa. als
non liberatur cedē
do. vt. ff. p socio. l.
de illo. in prin. que
est contra.

i **Ex damni**. puta
si fuerit res vendi
ta veditozi subtra
cta. vel in ea datus
sit damnu. vt i pri.
buius. §. nam hec
actio damni in su
rie domino datur.
vt. ff. ad. l. aquilia.
item mela. §. legis.
Accur. §. §.

k **Emptio**. placu
erit. sed videtur q
in alterius contra
hentiis arbitriu co
feratur emptio. qd
essēno pot. vt. l. e.
l. in euentis. et. ff. e.
l. qd sepe. §. §. que
sunt contrarie. §.
dicrem ipsam. bic
pferri arbitrio em
ptiois. aliud si comertiu. vt sit tibi empta si vis. vel precius
p quanto volēs. vt dictis legibus contrariis. Item opponi
tur. hec venditio que bic fit no videtur conditionalis. vt. ff.
eo. l. iij. que est contra. Sed certe ibi fuit empta pure. sed re
solutio debebat sub conditione fieri. at bic sub conditione fa
cta fuit. vnde no pot impleri nisi impleta conditione. vt. ff.
eo. hec venditio. in prin.

l **Curis** tor. puta decem. Accur.

m **Loca** sacra. que sunt ista habes. §. de re. di. §. flumina. et
§. nullius. et. §. religiosum.

n **Qua**ntis. redde singula singulis. nam priuata ptraia ē
publice. et pphana sacre et religiose. et facit. ff. e. l. et. l. liberi. et. l.
quia. et. l. liberi. Accur. §. §.

o **Merit**. ignorans. vt. ff. de ben. emp. l. liberi bois. Acc.

p **De** locacione et pductione. Rubrica.

q **Pro**xima. sic. ff. e. l. iij. Accur. §. §. floren. legu. doctor.
r **Pro**xima. quo ad tractatu et quo ad sententia.

s **De** precio. vt. §. ti. §. §. p. cium autem.

t **Si** merces. scz certa et in pecunia numerata. vt. ff. de
politi. l. §. §. si quis seruū. et. ff. de p. ref. ver. naturalis. §. at
cum do. vnde partianus colonus qui partem dno reddidit
fructuū improprie dicitur conductor. imo socius magis.
vt. ff. e. l. si merces. §. vis maior.

hi potest. **Sub** conditio
ne veluti si stichus intra cer
tum diez tibi placuerit. erit
tibi emptus aureis tot: **Lo**
ca^m sacra vel religiosa itez pu
blica. veluti forum basilicam
frustra quis sciens emit: que
tū si pro pphanis vel priuatis
receptus a venditore emerit.
habebit actionem emptio.
q^m non habere ei liceat. vt con
sequatur qd sua interest euz
receptum non esse. **Idem** iu
ris est. si hominem liberū pro
seruo emerit.

De locacione et pductione.

Locatio et conductio p
rima^m est emptio et
venditio. hisdemq
iuris regulis consistit: naz vt
emptio et venditio ita contra
bitur si de precio conuenerit
sic et locatio et conductio ita
contrahi intelligitur si mer
ces constituta sit: et competit
locatozi quidem locati actio.
pductozi vero conducti. Et
que supra diximus si alieno
arbitrio^m precium pmissuz su
erit: eade et de locacione pdu
ctione dicta ee intelligim^r. si
alieno arbitrio merces pmissa
fuerit. **Qua** d^m causa si ful
loni polienda curadaue: aut
sarcia^m sarcie da vestimenta
qs tederit nlla stati mercede

t **Quid**em lo
cati. sicut vendi
tozi ex vedito em
ptioi ex emptio.
vt. §. ti. §. §. sed et
certum precium
in si.

v **Supra** dixi
mus vt. §. ti. §. §.
sed et certū. Acc.

f **Arbitrio**. ff.
e. si merces. §. m.
Accur. §. §.

y **Qua** de cau
sa. quia dixi cer
tum debere pre
cium interueni
re. Accur.

z **Si** fulloni. ē
autem fullo q la
uat sine tingit si
ue polit. sarcina
toz autē est q fra
cta vestimenta re
fertur. vt dicem^r
i. m. in si. ti. Acc.

b **Postea**. no
ta postea. naz pu
re no secuta. id
est non dū tradi
ta ad reapndū
actio no daret.
vt. l. de rez per
mu. ex placato.
Accur. §. §.

c **Domine**. qst
ex nouo contra
ctu innominato
vt. ff. de p. ref. p.
ver. l. i.

d **Prescriptis**
verbis. §. ti. m. a.
§. §. contra. §. §.
distingue. an cer
ta merces. inter
uenerit. et tunc
agitur locati. vt
§. eo. in prin. aut
incerta. et tūc p
scrip. ver. agitur
vt bic. aut nulla.
et tunc est man
datum. vt. ff. de p
scrip. ver. si tibi
polianda. in co
trario. Accur.

e **Acterea**. sicut vulgo querebas. vt. §. ti. §. §. itē p. cius.

f **Quos** comodarent. improprie ponitur vt sequitur.

g **Quos**. perierit. sua culpa. als non tenetur. cū vtriusq
gratia a contractum sit. vt bic. et. ff. de p. ref. p. §. si gra
tuitam. §. si margaritas. et. ff. como. si vt certo. §. nunc vt
vendū. Accur.

h **Non** fuit. bona ratio. vt supra qui. mo. re. ptra. ob. §.
commodata.

i **Prescriptis** verbis. que ppetit ex p. cibus trib^m inno
minatis. do vt des. facio vt facias. do vt facias vt. ff. de p
scrip. ver. naturalis. §. §. et. §. §. als datur ex pacto in co
tinenti appositis. vt. l. de re. permu. rebus als datur qd
dubiu est de nomine contractus. vt. ff. de p. ref. p. ver. l. i.
§. §. et. l. §. §. et. §. §.

k **Ideo** autem. qz hisdem regulis. et questionibus con
sistunt. multa ergo habent inter se comunia.

l **Alia** q. als non est in littera aliquam.

m **Ad**ditio. scz ex vna parte.

n **C**onductio. scz et alia. Accursius florent.
o **C**ontractio. qd videbatur. cu talis datio alienatio
fit vt in auten. de no alie. §. alienationis. col. ij. qd locatio
no facit. vt. ff. e. l. non solet.

p **C**onductio. qd videbat. cu mercedem soluere tene
retur.

q **P**erpetuo. ali
ter accipit. ff. p
socio. l. j.

r **P**ensio. in pe
cunia.

s **R**edditus. in
specie.

t **A**lienauerit.
cu multi sint mo
di alienandi. ff.
de publica. l. iij. z
iij. y. et. vj.

v **A**uferre lice
at. interdū autē
datur ad certuz
tempus. interdū
in terciaz psonā
vel generationē
cum omnia pa
cta super hoc cō
tractu habita va
leant. vt infra p
tine. §. ecclesia
dat i emphyteu
osim vsqz ad ter
ciam generatio
nem tm vt in au
ten. de no ali. col
la. ij. §. epibiteo
sim vel vt puo
etiam in ppetuū
dabit vt quilibet
pna tus. vt bic
et in auten. §. ali.
et empbi. §. licē
tiam. colla. ix. ac.

z **Z**enoniana
vt. de iure em
pbi. l. j. Accur.

y **E**mpbiteose
os. empbi grece
latine dicit meli
oratio. hoc ideo.
quia olim tñi ste
riliabant. vt
melioraret. sed
hoc die non tñi ste
rilia dantur. sed
etiam fertilia. ni
si in ecclesia que
dat sola ea q con
grua vident eco
nomo t alijs gu
bernato. §. ec
clesie. vt. de sa
crofac. ecclie. autem. perpetua quoqz.

z **D**ropriam. agitur ergo conditione ex lege ad omnia
obseruanda que oueniunt. Sed nūquid empbiteota pōt
aliq dare in empbiteosim. Respondeo. sic. vt in hoc. §. et
in auten. de non alie. aut per. §. alienationis. col. ij. Item
nūquid illud vtile dominiū qd solū habet transfert in eū
qñ. sic. cum rei ven. vtilis sibi datur. vt. ff. si ag. vec. l. j. et.
iij. Sed qualiter ager prim⁹ empbi. contra scdm. vt eū ex
pellat. Rñ. rei vendi. que licet d iure sibi nō competat ex
ceptio tamē opponi nō pōt. quia replicaretur. et sic nō do
minus dominiū vincit. vt. de transac. vbi. vbi de fa
cto tñi agit. z vincit. z. ff. de excepti. rei iudi. si quis rem
del ven⁹ ager prescrip. ver. Del dic ex lege zenonis ad
mercedem. Accursius.

a **A**d locatiōē. imo differ. in. vij. nam bic etiam in spe
cie pstat pensio. sed sibi in pecunia tñi. vt bic scripsimus
Item bic possidet naturaliter sicut fructuarius. vt. ff. de
acqui. pos. naturaliter. sed conductor non. vt. C. comuni.
de vsuca. l. j. Item bic habet dominiū vtile. sed condu
ctor non. vt. ff. e. l. non solet. Item bic contractus fit imo

constituta: sed postea tantū
daturus quātū inter eosz u e
nerit. nō pprie locatio z pdu
ctio cōtrahi intelligit: sed eo
noie pscriptis verbis actio
datur. Pretea sicut vulgo
quererbat: an permutatis rebz
emptio z veditio ptrahat: ita
qñi solebat re locatiōē z cōdu
ctōē si forte re aliquā vtendā
sue fruēdā tibi aliqz tederit
et innicē alia rem a te vtendā
sue fruēdam accepit. Et pla
cuit non esse locatiōē z pdu
ctionem: sed proprium genus
esse cōtractus. Veluti si cum
vnū quis bouē haberet. z vici
nus eius vnū. et placuerit inē
eos: vt p tenos dies inuicem
boues cōmodaret: vt opus
faceret et apud alterū alter⁹
bos perierit: neqz locati: neqz
conducti: neqz cōmodati cō
petit actio: qz non fuit gra
dūtū cōmodatū: verū pscri
ptis verbis agēdū ē. Adeo
aut familiaritatez aliquā in
ter se habere vidēt. emptio z
veditio. itē locatio z cōdu
ctio. vt in quibusdam causis
queri solebat: vtrū emptio z
veditio cōtrahatur: an loca
tio z cōductio: Et ecce de pre
dijz que ppetuo quibusdaz
fruēda tradūtur: id est vt q
vini pensio siue redditus pre
stet. p his dño: neqz ipi condu
ctor: neqz hēdi eius. cuine cō
ductor hēue eius id pdium

bilis tm. ille etiam in mobilibus. vt in auten. de alie. et emp.
§. licentiam. col. ix. Item bic agitur condic. ex lege. ibi ex co
ducto. Prez est hic contractus iuris ciuilis. ille naturalis. vt
bic dicitur. Item bic in scriptura. ille etiam sine ea. vt. C. de
iure empbi. l. i. et supra de obligatio. ex consensu. z supra eo

vididerit. aut donauerit. aut
totis nomine tederit. alio ue
quocūqz mō alienauerit au
ferre liceat. §. tal' p' qz in
ter veteres dubitabat. z a qui
busdā locatio: z a qbusdā ven
ditio certabat. lex zenoniana
lata ē qz emphiteosios p'ctus
ppria statuit naturā. neqz ad
locatiōē neqz ad veditiōē
inclinantē sz suis pactōibz ful
ciendā. Et si qd aliqd pactū
fuerit. h ita obtinere: ac si natu
ralis cēt ptract⁹. Sin aut ni
hil d' piculo rei fuerit pactum
tūc si qdē tot⁹ rei interit⁹ ac
cesserit ad dñm sup h redūda
re piculū: sin aut p'cularis.
ad emphiteoticiā h mōi dā
nū venire. qz iur vtinur. Prez
queritur. si cum aurifice tici⁹
conuenerit. vt is ex auro sup
certi ponderis certeqz forme
anulos ei faceret. et acciperet
verbigratia. decem aureos:
vtrum emptio et veditio: an
locatio et conductio contra
hi videatur: Cassi⁹ ait mate
rie quidē emptōz z veditiōz
pbi: ope autē locatōz z pdu
ctiōē. Sed placuit tm ēptōz
z veditōz pbi. Si suū auz ri
ca tederit mercede p opapsti
tuta dubiū nō ē qui locatō et
pductō sit. Conductor at oia
fm legē pductōis facē dz: z si
qd i lege p'missū fūit: id ex
eq⁹ z bono p'stare dz. Qui p
vsu aut vestimentoz aut ar

Mos dicimus si aliquid etiam parū remansit. damni em
pbitote esse. ar. buius. §. et. C. e. l. j.

f **A**ctimur sunt et duo alia naturalia. siue tacita pacta i hoc
contractu vt d' reiciendo empbiteotam si nō soluerit pensio
nem per tricennium. vt. C. e. l. ij. §. j. Item et si velit empbi
teota vendere. quod domino primo denūciare debet. vt. C.
eo. l. si. §. j. Accursius florentinus.

g **A**tem queritur. suo scz aurificis. Accur.

b **F**orme. scilicet demonstrate. sed quid si certa non est ma
teria demonstrata. Rñ. non interest. vt. ff. de cōtrabē. emp.
conuenit. z. l. fabinus.

i **C**onductor. legem. id est pacta. vt. ff. de positi. l. j. §. si con
uenerit. Accursius.

k **C**quo vt vsuras post morā. vt. C. e. p'ses. Prez econtra
nā pductor agit vt domus z ostia sibi reparentur. vt. ff. eo.
l. qui pro vsu. diligentissim⁹. i. diligens. ex conducto.

l **Q**ui pro vsu. diligentissim⁹. i. diligens. ex conducto.
sic exponit. ff. e. si merces. §. qui colinam. nā cū vtriusqz gra
tia fiat locatio. nō venit exactissima. vt. ff. como. si vt certo.
§. nunc videndum. Alij pprie ponūt. z dicit speciale in his
rebus que facile possunt frangi. Accursius.

in prin. Accursius.
b **A**d venditiōz.
quia bic pensio pre
statur. ibi res libere
transit. Item ab h
res reuocatur. sed
ab emptore non p
venditiōem. vt. C.
de rei ven. l. in ciu
le. Item bic vtile
transit dominiū.
ibi directum. vt su
pra de re. di. §. per
traditionem. Acc.
florentinus.
c **N**aturalis. i. iur
isgentium. qd na
turali ratione est in
ductus. vt supra d
iure na. §. qd vero
bic enim est de iure
ciuilis. vt z ali. vt. i.
de actō. §. de pecu
nia constituta. Ac.
d **A**d dominiū.
vt pensio nō ha
beat.

e **P**articularis. i.
medietatis vel ml
nus. fm mar. z so
ar. ff. de vsu fruct. et
am. z de verbo. sig
nomen filiarum. §.
positionis. et. ff. de
vaz. infec. inter qz.
§. damni. et d con
traben. emp. tomū

si quis fecerit. vel damnum datum sit puideri non poterat. vt. ff. eo. sed de damno.
n Conductore. proprietatis. secus in usufructu. vt. de usufructu. si dominus. vel dicat ut ibi. et de iure do. si socius. in fi.
o Succedit. vt. l. e. viam. Sed an mouente scolare vel recedente substituere potest. ff. sic iur. conductois. sed rō societatis. pibet. q̄ p̄uaclet. vbi certa persona eligitur vt. i. r. j. s. soluit.
p De societate. ē autem societas. vt ait marcus tullius. duorum plurūue cōuentio. boneste cōtracta. ad vberiorē questum et cōmodiorē vsum.

Societas. totum. i. omniū et expresse. vt. ff. e. l. j. s. j. r. l. iij. s. j. nam hoc nomen sc̄ totus tota totū totitatem ad vna rem signat.
r Emendi. Item alijs duobus modis scilicet omniū bonorū simpliciter vt. ff. e. l. coiri. et. l. nec adiecit. Item vni rei. vt. ff. e. l. v. f. Equales. sic. ff. de bere. in fi. l. qu o tiens. s. beredes. r. s. de bere. in fi. s. si plures. et. ff. eo. l. si non fuerint. et dic equale fuisse capitale.
e Expresse. etiam in solo lucro. vt. j. eo. s. illud. Accur. v. Conuentio. sc̄ talis. vt sequitur.
r Tercia. sc̄ ps lucri et damni.
y De illa. ad ticiūm op̄tato bic expedita fiat. vt si lucrum in vna re. in alia vero damnum contigerit. vt si deducto omni damno lucrum superest. vnus in duas partes. alius in terciā parte admittat ei⁹ lucri. Si dō tantūz dānū superest. is qui duas partes damni ferre debet. in rebus que sup̄ant tanto minus q̄ alter capiat quantū faciat tercia pars damni. vt. ff. e. mutius. Accursius.
3 Seruius. hic seruius sibi et p̄radicere videtur. vt. ff. e. l. mutius. Sed non est verū. nam ibi dicit de facto hoc eē nō posse. scilicet vt damnum r lucrum sit in eadem societate. cū dānum lucro. et e contra lucrum damno deducto intelligatur. vt ibi dicitur. r. j. e. s. r. adeo. Accursius.
a Et adeo. bec pacta in equalia tunc demū locū habēt quā do alter plus contulit op̄re vel industrie q̄ alter. vt. ff. eo. si non fuerint. s. si vero placuerit. p̄m a3o. cū societas sit fraternitatis ius. vt. ff. e. si verū. Jo. contra. r subaudit in. l. illa si non fuerint maxime. Alij idē qd̄ io. sed tali ratione. quā iure conuentionis. valent. nō societatis. vt. ff. de po. l. j. s. si conuenerit. Accursius.
b Partes. nō totūz. als effect leonina. vt dicitur in fabula

gēti aut iumentū mercedē aut redit aut p̄misit. ab eo custodia talis rē siderat. q̄le diligētissim⁹ p̄fama. suis rebo adhibet: quā si p̄stiterit aliquo cāu foruito eā rē amiserit. r restituēda ea nō tenebit. Ador tuo p̄ductore intra tpa p̄ductois: heres eius eodē iure in p̄ductione succedit.

De societate. Rubrica.

Societas coire sole m⁹. aut totorū bonorū quā greci spēalit (grecū) appellāt aut vni alic⁹ sociatōis veluti mācipiorū vt vendorū emēdorūq; aut olei vini frumētū emēdi vēdēdiq; Et quidē si nihil d̄ p̄bolucri r dāni nōiatiz puenierit. equalē sc̄ p̄tes r in lucro r in dāno spectant. Si exp̄sse fuerint p̄tes. he p̄uari debēt Nec em̄ vnq̄ dubiū fait: quin valeat p̄uentio. si duo inter se pacti sint: vt ad vnū qd̄ due p̄tes r lucri r dāni p̄ineāt. ad aliū tercia. De illa sane cōuentione quē dicitur est: si tici⁹ et sei⁹ in se pacti sūt: vt ad ticiūm lucri due p̄tes p̄ineāt. dāni tercia: ad sei⁹ due p̄tes dāni: lucri tercia sn rata tebeat haberi p̄uentio. Quin⁹ mutius p̄tra naturā societatis talem pactōē eē existimauit: et ob id nō esse ratā habendam Seruius sulpicius cuius sententia p̄ualuit p̄tra sentit. qz

quiani. et. ff. e. si nō fuerit. s. fi. r. l. si vni. s. s. si p̄ccū. in fi. c. Quod r ipsum. sc̄ dicitur bic primo casu.
d Conuenienter. idest cōueniens esse sue sententie. quā dicit. s. e. s. de illa. Accursius.
e Illud. seruari. nota eandē rōē p̄trarioz. sic. ff. de le. iij. l. si. s. fi. r. ff. fa. mil. ber. si filia. s. item paplar. cōtra. ff. de li. r. p̄ssu. cōmodissimē. r. ff. loca. l. e. lege. j. r. ff. et. ff. de nego. gestis. si quis negocia. f. Manet. re. nunciatur. p̄sentis socio. nō ab sentis. vt. ff. e. l. r. locus. s. si abfēti. Accursius.
g Callide. idest est. et si in tempore stitue renunciet. Item et si exp̄diat nō renunciet. vt. ff. e. actōe. s. labeo. r. l. sed et si locus. s. fi. b. Totorū. idest omniū. hoc exp̄ssō. vt. ff. e. l. iij. s. j. als contra. vt. ff. e. nec adiecit. i. Si quid vero sic. ff. e. quibus cau. i. pos. e. l. fulcimi. s. qd̄ si aduersus. sic. ff. eo. actione. s. dicitur.

sepe quorundaz ita p̄ciosa est opa in societate. vt eos iustus sit p̄ditione meliori in societatem admitti: Nam r ita coiri posse societatem nō dubitat: vt alter pecuniā p̄ferat. alter non conferat: r tū lucrū inter eos cōmune sit: qz sepe opa alicuius p̄ pecunia valet. Et adeo contra quinti mutij sententiā obrinuit. vt illud quoq; constiterit posse cōuenire: vt quis lucri parte⁹ ferat. de damno nō teneat: Qd̄ r ipm seruius puenienter sibi existimauit: Quod tū ita intelligi oportet: vt si in aliqua re lucrum in aliqua damnum illatum sit cōpensatione facta. solum qd̄ superest intelligat lucri esse.

Illud expeditum est si in vna causa ps fuerit expressa: veluti in solo lucro vt in solo damno: in altera vero ommissa in eo quoq; qd̄ p̄missus est. eandem partē seruari. Manet autem societas cōfēq; donec in eodē consensu pseuerauerint. Et cum aliquis renūciauerit societati. soluitur societas. Sed plane si quis callide in hoc renūciauerit societati: vt obueniens aliquod lucrum solus habeat: veluti si totorum bonorū socius. cū ab aliq̄ heres esset relict⁹ in herenūciauerit societati vt h̄dita tem solus lucri faceret. cogit hoc lucrum cōmunicare Si qd̄ vero aliud lucri faciat qd̄ nō captauerit. ad ipm soluz p̄ti-

ij. l. si. s. fi. r. ff. fa. mil. ber. si filia. s. item paplar. cōtra. ff. de li. r. p̄ssu. cōmodissimē. r. ff. loca. l. e. lege. j. r. ff. et. ff. de nego. gestis. si quis negocia. f. Manet. re. nunciatur. p̄sentis socio. nō ab sentis. vt. ff. e. l. r. locus. s. si abfēti. Accursius.
g Callide. idest est. et si in tempore stitue renunciet. Item et si exp̄diat nō renunciet. vt. ff. e. actōe. s. labeo. r. l. sed et si locus. s. fi. b. Totorū. idest omniū. hoc exp̄ssō. vt. ff. e. l. iij. s. j. als contra. vt. ff. e. nec adiecit. i. Si quid vero sic. ff. e. quibus cau. i. pos. e. l. fulcimi. s. qd̄ si aduersus. sic. ff. eo. actione. s. dicitur.

k Captauerit. idest. non p̄cco gauerit.
l Conceditur. nota bic quinq; modos soluendi societatem hoc r sequentib⁹ qz tuoz. s. sūt r alij duo. vt interam p̄tione reruz naturalū vel ciuilū. vt. ff. eo. verū. s. pe. Item cuz ab

alio stipulo: animo nouādi vt iudicium cum aliquo dicto animo nouandi. vt. ff. e. actione. j. r. Accursius florentinus legum doctor.
m Soluitur. morte. idem in tutela. secus in deposito et mandato. vt. ff. de bis qui no. in fa. furri. s. illud.
n Si idest quis. Accursius.
o Conuenit. scilicet vt duret inter sup̄stites. etiā vno mouente. non aut ad heredē transit. etiam ex pacto. vt. ff. e. l. nemo ado. r. l. nisi in societate vctigaliū. vt. ff. e. l. verum. s. in heredem. r. l. adeo. j. r. et nisi de nouo. p̄sentant. vt. ff. eo. l. plane.
p Item si rei. vt duo tabernarij de vendēdo vinū in foro. Accursius florentinus.
q Publicatione. que publicatio fit p̄pter delicta. vt. ff. de do. dam. l. j. r. r.
r Illius. sc̄ si quis. Accursius.

In morte sic ff. e. actione. §. publicatione. Accur.
e. p. abetur. Quid si hic socius cuius bona publicata
sunt ratione opere socius erat. non rerū. qd esse pot. vt. s.
e. §. nam et ita. R. idem. cum libertatem vel vitam vel ci-
uitatem amittat. vt. ff. de do. dam. l. j. z. j. p. xi. §. immittit.
in fi.

Vte si quis.
cessent qd facere
potest. ne in car-
cerem deturda-
tur. vt. j. de acti.
§. fi. et. l. d. cess.
bo. l. j. Accur.

Debita. qz si
seo vel priuatis
debebat. vt. ff. e.
actione. §. j. acc.
y. Genat. i. vē
datur.

Sed hoc ca-
su. q. vi. nō supe-
riou. p. mo. scz
quando bona su-
erunt. publicata
nam hic viuentis
z in ciuitate exi-
stens. sibi postea
acquirere pot. vt.
ff. de cess. bo. l. v.

Socius. acti-
one. que est dire-
cta ab vtraqz pte
vt in fra. d. pe. te.
li. ex quibusdam
et finita socie-
tate nascitur. l. e.
tam diu. nisi in
casu. vt. ff. e. actō
ne. §. nō nunqz.

Passus. qui
de solo dolotene-
tur et lata culpa
que doli represen-
tat. vt. ff. de posi-
ti. l. quod nerua.
et. ff. si quis re. li.
esse ius. l. j. §. nō
autem.

Teneri. nisi
alter tantaz cul-
pam presciterit.
quantam et iste.
z afferret par dā
nū quo casu cō-
pensatur culpa.
Item dolus cū
dolo. vt. ff. d. cō-
pen. si ambo. z d.
dolo. l. si duo.

Solet. ante contractam societatem. et in hoc discre-
pat a depositario qui vt in presenti tenetur. sic ff. de posi-
ti. l. quod nerua. sic est in eo cū quo habeo rem cōmunem
sine societate. vt. ff. famil. ber. l. beredes. §. non tantū. Ac-
cursius florentinus.

Qui parū. sic supra qui. mo. re contra. ob. §. p. terea.
Accursius florentinus legum doctor.

Mandato. obligationū. alie re contrahuntur. alie
verbis. alie litteris. alie consensu. vt. s. d. obli. Item earū
que ex consensu. alie per venditionem. alie p. loca. et p. du-
ctio. alie per societate. alie per mandatū vt supra de ob. ex
consensu in prin. de tribus primis dixit. nunc de quarta.
scz de mandato. Accur. floren. legū doctor.

Mandatū. mandatū est officium gratuito
ab eo qui suscepit exhibendum. nisi cui fiat
gratis. incipit esse locatio. j. co. §. si. et sic per
verbum rogo. volo. mando. suplico. et simi-
lia. vt. ff. eo. l. j. §. finali.

Quicquid. imo videtur quod sex. vt sequit. scz dicit quicqz

Net: Et vo cui renunciatū est:
quicquid oīno post renūciatā
societate acquiri. soli pcedit.
Soluitur. adhuc societas
etiam morte socij: qz qui socie-
tate p. trahit. certā psonā sibi
eligit. Sed et si p. sensu pluri-
um societas p. tracta sit: mor-
te vni socij soluit: si ples sup-
sint: nisi i cōiūda societate ali-
ter cōuenierit. Item si ali-
cuius rei p. tracta sit societas:
z finis negotio impositū ē: fi-
nitur societas. Publicatio
ne quoqz distrabi societates
manifestū est. l. si vniuersa bo-
na socij publicetur nā cum in
ei locū aliū succedat. p. mor-
tuo habet. Item si qz ex
socijs mole debiti p. grauatur
bonis suis cesserit: z nō ppter
publica aut priuata deuita-
substantia eius veniat. solui-
tur societas. Sed hoc casu.
si adhuc consentiant in socie-
tate noua videt incipere socie-
tas. Socia socio. vtrū eo no-
mine tū teneat p socio actōe.
si qd volo p. miserit. sicut is q
deponi apud se passus est: an
etiā culpe. idē residet atqz ne-
gligētie noie q. sicut ē. p. reualu-
it tū etiā culpe noie eū teneri.
Culpa aut nō ad exa. ctissimā
diligentiā dirigēda ē. sufficit
ei talē diligentiā p. iūto rebz ad-
hibē sociū qualē suis rebz ad-
hibē solet. Mā q. paz dilige-
tē sociū sibi assumit: d. se queri

salicet obligatorij. vltimū enim non est obligatorij. Itē
fm io. est quoddam aliud sextū obligatorij. vt cū sua gra-
tia. et tua z aliena aliquis tibi mandat. vt emas funduz pro-
me et te et ticio. Accur. florentinus.

Obligatio. nisi dolus et caliditas intercedant. vt. ff. de
regu. iur. cōsiliū. Ac-
cursius de floren.
k. Mandatis. ge-
reret et tunc qua
suscepit mandatū.
non quia gessit te-
neretur. vt. ff. e. si re-
munerandi. §. j. ac-
cursius.

De mandato. Rubrica.

Mandatū ē p. hū quiqz
modis. siue sua tm gra-
tiam tibi mandat.
aliquis tibi mandat.
siue sua z tua: siue aliena tm:
siue sua z aliena: siue tua z ali-
ena. Et si tua tm gra. mandatū
sit: sup. uacū ē mandatū: z ob-
id nlla ex eo obligatō nec mā-
dati inter vos nascit actio.

Mandatis tm gra. iterneit
mandatū. veluti si qz tibi mā-
dat. vt negocia ei gereres: vel
vt sūdū ei emēs: vt p. eo spō-
deres. Tua gra. z madātis.
veluti si mādet tibi: vt pecu-
niā subvulsi credēs ei q. i. rē
ipi. mutaret: aut si volente
te agē cū eo ex si de iussoria cā.
mādet tibi: vt cū reo agas pe-
riculo mādat: vt vt ipi. pi-
culo stipuler ab eo quez tibi
teleger i id qd tibi debuerat.

Aliena at tm cā iterneit mā-
datū: veluti si tibi aliqz man-
dat. vt tici negocia gerēs: vt vt
ticio fundū emēs. vt vt p. tico
spōderes. Sua z aliēa: veluti
si d. cō. l. suis z tici negocij
gerendis tibi mādet. vt vt sibi
z ticio fundū emēs: vt vt p. eo
z tico spōderes. Tua z aliēa
veluti si tibi mādet. vt tico fō-
vulsi credēs q. si sine vsu-
ris pecuniaz credēs. aliena
tm gratia intercedit manda-
tū. Tua tm gratia inter-

Tua gratia. sub vsuris. in hoc est vtilitas mutuantis p-
pter vsurarum lucrum. Sed contra. ff. de vsuf. cum quidam
§. si pupillo. in fi. Sed ibi debet subaudi tū. Tel dic. non
sunt ppter lucrum inducte salicet p. n. p. aliter vt ibi. secu-
dario tamen sic. vt bic dicitur.

Qui puta pcurator mandantis. Accursius floren.
n. Ipsius. salicet mandantis. et in hoc est vtilitas mandā-
tis. Accursius floren.

Mandet. scz fideiussor. et hoc casu agetur contra fideiuf-
sorem mandantem actione mandanti. non ex stipulatōe p. n.
ma si nouandi animo hoc mandatū intercessit. vt. ff. eo. §. si
mandato meo in fi. l. si autem nō nouandi animo. agez ex pri-
ma causa. vt. ff. de p. cura. l. licet. §. ea obligatio in fi.

Sua et aliena. mandat. bic agi pot. duabus actionibus
mandati. scz contra mandantem. et nego. gef. contra ticiū
que datur et mandanti. vt. l. de neg. gef. si mandatū.

Crederes. salicet mandauerit.
Tua gratia. bic addunt doctores sextuz modum. quod
dic vt. s. e. in prin. in glo. imo videtur. z. ij. fi.

De consilio
quod dicitur
tunc et con

Confiliu nota bona regula. que de consilio non tenet. fallit tamen in casibus. qui bus legibus dicuntur. ut ff. de do. lo. qd si cu scires. r. ff. de p. sen. l. ij. sed certe ibi fuit fraudulenti consilium. ut ff. de re. iur. l. consilij. Itē fallit. ut ff. ad. l. a. qui. l. liber. hō. j. R. r. j. de iniurijs. §. nō solū. r. ff. de iniur. l.

peclus. et ff. qd vi aut das. semp. §. j. et ff. de fur. si quis vroz. §. cū ticio. et ff. de ser. cor. l. j. R. et. §. p. suadere. Sed hoc in maleficijs. ideo nō dat. mā. te netur tamen vel dolo vel alijs actō nibus. Itēz als facturus non erat in predictis casibus. als obinet hoc regula. ut bic. et ff. e. si remunerandi. §. plane. Sed certe nec bis casibz videt tenet. ut. j. p. ori. §. Sed dic nō tenet il li cui tale consilij p. statur. ut ibi. §. illi cuius lesionem cō suluit. ut bic. dicitur. unde dicit pōt. qd nec bis casibus fallit dicta regula. cuz dicat non tenet il li scilicet cui consilij p. situm est. nisi in casu illius legis. ff. de do. lo. qd si cu scires. et illius legis. ff. de p. senet. l. ij. et

Mandati. scilicet actione. v. Liberā. scz suscepto consilio. sed suscepto mandato necesse est consilij. v. m. io. nisi cōgruo tēpore renūciatur. ut. j. e. §. mā datum.

venit mandatum: veluti si tibi mādēt. ut pecunias tuas in ep̄tōes poti⁹ p̄diorz colloces q̄ feneres: v̄l ex diverso: ut pecunias tuas feneres poti⁹ q̄ i emprōes p̄diorz colloces: Quis generis mādātū magis cōsiliū q̄ mādātū est: 7 ob id nō est obligatorij q̄ nemo ex cōsilio mādātū obligat. etiā si nō expedit ei cui mādātū cum libez cuiqz sit apud se exp̄plorare: an expedit consilium. Itaqz si ociosam pecuniā domi te habentem ortatus fuerit aliquis: ut rem emerēs aliquā. vel eaz crederēs: quis nō expedit eam tibi emisse. vel credidisse: nō tamen tibi mādātū tenet. Et ad hoc ita sit ut questum sit: an mādātū teneatur qui mādavit tibi: ut pecuniā ticio fenerēs: Sed obtinuit sabini sententia. obligatorij esse in hoc casu mādātū: quia nō aliter ticio credidisses. q̄ si tibi mādātū eēt. Illud quoqz mandatum nō est obligatorij: qd contra bonos mores est. veluti si ticus de furto. aut de dāno faciēdo: aut de iniuria faciēda tibi mādēt: licet em̄ penā istius facti nomine p̄stiteris nō tamen vllam habes aduersus ticiū actionē. Itē qui exequit mādātū. nō d̄z expe

Itaqz si ociosam. nō aliter. hoc videtur esse p. opi. pla. qui dicit duo scz vbi cōsulo certe p. sone mutuari. teneor ita tēnū si als facturus non eras. vbi autē nō est designata aliqua persona. nō teneor. etiā si als facturus nō eras. Sed io. in vtroqz casu dicit contra. nam primo indistincte teneor siue als eras mutuaturus siue non. secūdo aut cū distincte non als. et facit p. eo. ff. e. si remunerandi. §. plane. r. s. e. §. tua et aliena. in fi. et ff. de neg. gest. l. ij. in fi. et. l. iij. nec ob. qd bic dicit. quia et si als etiam facturus erat. teneor qui mādavit. ut dictum est. unde pōt subaudiri. maxime. quia non aliter. et cetera. Accursius de florentia. y Illud quoqz obligatorij. etiā si iuramentū intercede ret. ut in auten. scenicas nō solū. §. j. col. quita. r. facit ad hūc §. ff. e. si remunerandi. §. rei turpis. et. l. si mādauero. §. qui edem. et. ff. de arbi. l. si cum dies. §. p. promisso. et supra de in uti. stipu. §. qd turpi. et. ff. de verbo. oblig. l. generaliter. et. l. se. et. ff. de conditio. insti. conditiones. Accursius. o p̄stiteris. scz ei cui cōmissum est maleficiū. ut penā nam dupli. r. ita licet intersit mādātarij. tamen non agit. qz nec interesse fingitur. ut. ff. de conditio. insti. filius. b Aciū. id est mādantem.

Es qui. mandatum. scz certe forme. nam quādoqz habet certam formā: et tunc habet locū qd bic dicitur. et. ff. e. diligenter. quandoqz non. et tunc bona fide facere debet. ut. ff. e. l. ij. et probat etiam bec distinctio. ff. eo. si quis pro eo. Accursius.

dere fines mandati: ut ecce si quis vsqz ad centū aureos mādauerit tibi ut fundum emerēs: vel ut pro titio sponderes: neqz pluris emere debes: neqz in ampliorē pecuniā fideiuberē: alioquin non habebis cū eo mādātū a cōdō: Adeo quidē vt sabino r. cassio placuit: etiā si vsqz ad centū aureos cū eo agere volueris: inuuliter te actorum: Diuerse schole autores recte vsqz ad centū aureos te actorū existimant: que sententia sane benignior est: Quod si minoris emeris. habebis scilicet cū eo actionem: quoniam qui mādāt ut sibi centum aureorum fund⁹ emeretur. is vtiqz mādasse intelligitur: ut minoris si posset emeretur. Recte quoqz mandatum p̄tractum. si dum adhuc integra res sit reuocatū fuerit. euanescit. Itē si adhuc integro mādato mors alterutrius interueniat. id est vel eius qui mādavit vel illi qui mandatum suscepit. soluit mādātū: Sz vtilitatē causa receptū est: ut si eo mortuo qui tibi mādauerat: tu ignorans eum decessisse execut⁹ fueris mādātū. posse te agē mādātū actōe alioqui iusta r. pbabit iqrātia tibi dānū afferrē. Et huic si

Emeretur. est autem illa ratio. quia maiori summe minor inest. ut bic. et. ff. de ver. obli. l. inter stipulantem. §. ij. r. ff. de arbi. diem. §. si plures. Accur. g Recte. nam si non recte. nō est necesse reuocari. ut supra eo. §. illud. Accursius. b Euanescit. speciale est in mādato. ut sic facile reuocatur per voluntatem vnius partis tm̄. in alijs enim p̄tractibus non sic. ut. e. de actio. et obli. sicut. que est contra huic. et est ratio quia hic non statim interest. et ideo non statim binande nascatur obligatio que ex interesse datur ut. ff. eo. si procuratorem. §. mādātū actio. et facit ad hūc §. ff. de iur. di. om. iudi. et quia. r. ff. de mino. qd si minor. §. scevola. et. e. de repu. bere. l. fi. et. ff. de ritu nup. l. pleriqz. i Item si adhuc integro. Sed vsqz quo dicitur integritas. si mādātū fuit emptio. donec arras dederit. vel als se emptori obligauerit. et idem in similibus. Et vt breuit⁹ accipias. si iā ceperit interesse mādātarij. non est res integra. als sic. ar. ff. e. si procuratorem. §. mādātū. si vero nō est res integra. non finitur mādātū. nisi in iudicio. ut. ff. de iudi. tam ex contractibus. §. fi. Sed quid p̄dest si non

Mandati actiones. Sz nec certe nego. gest. fm bu. et io. et ē p. cis. e. de neg. gest. l. vlti. r. ff. de nego. gest. q̄ alie. na. §. liberos. r. de pecul. si creditō. §. j. Sz mar. dabat vtilē neg. gest. actionē rē spondebat illi. l. fi. de neg. gest. qz specialis ibi fuit pbibitō. Sz certe miroz de bacopi. cū videatur lex expedita. que etiam vtilē de negat. expresse. ut. ff. e. si pro te. e. Cum eo actionem. p. cio dato. ut. ff. de iurē ver. si fundū.

finitur mandatum re nō integra. Rñ. qz p heredes cepit
negocia debet psumari. licet noua inchoare necesse nō
sit. vt. ff. de nego. ges. nam z seru. §. si vino. et. ff. p socio
heres socij. quod non est reinte. gra. cum nullum ceptū sit
Accursius florentinus doctor.

K Alioquin .i.
si nō posses age
re.

L Probabilis.
que ē in facto ali
eno. vt. hic. z. ff.
eo. adēqz. §. pe.
als nō est pbabi
lis. vt. ff. ad vell.
quāqz. z. ff. de re
sci. ven. quilibz
z. ff. de edi. edic.
l. j. §. causa.

M Affert. qd
esse non debet.
n. ff. de iur. sci. z.

O Liberto. pri
mo dispensatoz
z seru.

P Liberrari. fac
ff. si cer. per. eius
qui i. pro. z. ff. de
solu. si. cu. z. seru.

Q Liberrari. ni
si in casibus. vt.
j. quibz. mo. tol.
ob. in prin. dice
mus.

R Mandatus.
qz. p. m. i. scz. po
test fieri.

S Quia causa.
puta casus for
tuiti. nam de co
lo tenetur. et la
ta culpa. et leui.
z. leuissima. fm
bu. et io. vt. ff. e.
l. in remandata.
et. l. a. procurato
re. Alij dicunt. d
leuissima man
datarium nō re
neri sed de dolo
tm. quando gra
tū mandantis sit
vel de leui culpa
quādo vtriuqz
gratia. instar ali
ozū ptractū. vt

ff. de re. iur. ptractus. Sed primū videtur verius. cū hic
contractus multum discrepet ab alijs contractibus.

T In summa. id est vt breuiter amodo hunc. expediamus
Accursius florentinus.

V Negotij. id est contractus.

X Mercede. scz vt mercede. vt quia als non erat pari
turus mandato. si autem als pariturus erat. et constitua
tur aliquod salarium gratia remunerandi. non ideo mi
nus erit mandatū. vt. ff. eo. si remunerandi. j. Rñ. Et ad
huius rei euidenciam distingue. quia aut est incertum re
et genere. puta si dicam. bene retribuā tibi hoc seruitium
vel recognoscatu. et tunc nō pot peti quicqz. Et eo. salariū
et. ff. eo. qui mutuan. §. salarium. aut certum genere. licz
incertum specie. vt dabo tibi equū vel par vestimentoz.
et tunc potest dici quod valeat pcuratio salarij. cū non sit
proptus incertum. si autem certum omnino. tunc aut sti
pulatione. pmititur. et tunc certi conditione petitur. si
autem sine stipulatione. et in continenti ante mandatus
vel post. petitur actione ex eo contractu. scilicet contra
ria mandati informata. si autem ex interuallo. scilicet post
qz contractentes ad alia diuertissent negocia. peti officio
iudicis. vt. ff. e. l. j. z. ff. eo. salarium. z. ff. de pactis. petēs.
z. ff. de duobus reis. l. duos in fi. Accursius.

Y Interueniente mercede. scz in pecunia numerata. vt

dicimus supra locati. in prin. Item hec regula generalis est
vera. nisi sit talis persona que nō p̄sueuerat locare operas
suas. vel res talis que nō consueuerat locari. tunc em̄ nō lo
cati. sed p̄scrip. ver. agitur vt. ff. de p̄scrip. ver. si tibi. et. l.
naturalis. §. at cum do. Accu.

missa. mādati cōpetit actio

**De obligationibus que ex
quali contractu nascunt.**

P Est genera ptractū
enumerata dispiciā.
etiam de his obliga
tionibz que quidē nō p̄te na
sci ex ptractu intelligunt: sed
tū quia nō ex maleficio sub
stantiā capiūt: quasi ex ptra
ctu nasci vident. **H**ic cum
qs negocia absentis gesserit.
vltro citroqz inter eos nascū
tur actōes. q̄ appellant negotioz
gestoz. Sed dño quides
rei geste aduersus eū q̄ gessit.
directa cōpetit actio: negocioz
ozū aut gestoz p̄traria: quas
ex nullo cōtractu p̄rie nasci
manifestū ē. **Q**uippe ita na
scunt iste actōes: si sine māda
to q̄sqz alienis negocijs gerē
dis se obtulerit. **E**t qua cā hi
quoz negocia gesta fuerint:
etiā ignorantēs obligantur.
Idgz vtilitatis cā receptuz
est. ne absentuz qui subita fe
stinatione coacti: nulli de mā
data negotioz suoz admistra
tiōe p̄gre p̄fecti essent desere
rent negocia q̄ sane nemo cu
ratur eēt: si de eo qd qs impē
disset: nullā habiturus esset

A Actio. i. mo videtur p̄scriptis verbis. competere. vt su
pra loca. §. j. Solutio. vt ibi.

De obligationibus que ex quali contractu nascuntur.

Rubrica.

P Est genera. id est manerēs v̄l diuersitates cō
tractuum. vt supra de obli. §. si. vsqz buc.

Et maleficio. subaudi. vel quasi. vt sit bona ar
gumentatio. sic. j. de obli. que ex quasi male. in
prin. Accursius florentinus doctor.

Agitur. qz de his ob. que ex quasi contractu sunt dicere
debem. incipiam. d̄ hac q̄ ex sola puenit amicitia. vt. j. e. §.
e. vltro citroqz. i. binde possibile ē eas nasci. nā ex vna
parte tm̄ q̄qz agitur. vt si alterius nō intersit. sed sua tm̄.

Negotioz gestoz. licet etiā vnū negotium sit gestum. vt
ff. de neg. ges. l. in. §. negocia. sic. j. vi. bo. rap. in prin.

Mandato. scz eius cuius negocia gesserit. et sic soluitur
contra. ff. de neg. ges. si mandatum.

Intuitus. i. vt repetat quod impendit. nisi denunciato
inhibeat. vt. ff. e. l. si. vel paterna affectio vt. ff. e. si paterno.
z. l. qd in vrozem. z. ff. e. is qui. vel obsequiū qd est si libert?
proni negocia gerat. vt. ff. e. l. officio. bis ei casibz. nil repetit
als q̄qz repetit in quantū locupletioz ē. vt dicim. j. §. pr.

Deserentē negocia. qd in multis noceret. vt. ff. e. l. j.

Nullam. cum neminē sit verisimile suam pecuniam ia
ctare vel emundare. vt. ff. de proba. cum de indebito. §. j.

Fulloni. fullo ē
qui lauat et tingit
pannos. et etiam
police eleuando sup
flua. sed sarcinator
econtra. qui sartie
et addit vbi est scil
sum vestimentū v̄l
pannus et consuit.
vnd dicitur. iste ba
bet sartatecta. qz
cū essent fracta sut
reparata ex quibus
dam adiunctioni
bus. vt. ff. d̄ vsufr.
actus. Accur.

Sicut autem obligatum. scilicet in solidum. dummodo sit utiliter ceptum negotium. licet diversus exitus sit secutus. ut ff. eo. sed an ultro. §. j. In casibus tamen non tenetur in solidum ut si pupillus est cuius negotia sunt gesta. Item si animo depouandi gessit. ut ff. eo. si pupilli. primo. Rñ. et. §. si quis negotia mea. Item et si ad noua negotia gerenda accessit. ut ff. e. si quis negotia. Item si pacto hoc actum est. ut ff. eo. negotiū. Item si sit in culpa gerens. ut ff. eo. l. siue here ditaria. Item si sit in mora. ut ff. de lega. j. cū res. §. si. m. Ad exactissimā nota gestore interdum de dolo solo et lata culpa teneri. ut si ad deserta negotia accessit. ut ff. de nego. gest. l. iij. §. interdū. quandoq; de dolo. lata culpa et leui et hoc regulariter. ut ff. eo. tu tozi. et qñq; de leuissima. ut quādo ali? diligentius volebat administrare ut h. dicit. et ff. eo. si pupilli. §. videamus. qñq; de casu ut i bis casib?. ubi agitur in quantum dñs locupletior est ut modo supra diximus. in eo. §. n. Tutores. si quōdam. nam qñdū ē tutor. non oñt obligatio. ut ff. de tu. et ra. dif. si tutor. §. si. et l. sed nō dantur. o. Et maleficio. subaudi vel quasi. ut h. p. sit illatio. p. Actionem. l. di rectam. tenetur etiam alijs actionibus tutor. ut dixim? supra de attil. tu. §. si. et ita habes hoc. §. actionem tutele directam et contrariam esse ex quasi contractu. Quid de actione pro tutele. Rñ. idem. cum ad instar actionis tutele sit inducta. ut ff. de eo qui pro tu. neg. gest. l. j. §. pro tutore. q. Contrariam. quā finita tutela demū intendit. ut modo diximus de directa. ut ff. de contra. ac. tu. l. j. §. finito. r. Obligatus. unde abfuturum est. quod perinde est. ac si iam abisset. ut ff. de nego. gest. l. ij. in fine. et l. si quis manda to. in fine. Accur. floren. s. Item si inter societate. tunc eni agere p socio. scilicet si effect societas. Quid tamen qd? hic. §. sibi p. tradicat. nam nūc dicit quod non est societas. et postea dicit socius et? ac. Sed dicit quod nō est societas vera. sed quedam incidens. nā vera contrahitur consensu. ut supra de ob. ex consensu in prin. hec autem preter spem. ut in hoc. §. dicitur. t. Socius eius. i. conforz eius. improprie enim ponitur. ut modo diximus. Accur. floren. v. Et maleficio. subaudi vel quasi. ut sit bona illatio. ut supra eo. in prin. Et facit ad hunc. §. ff. fami. ber. beredes. §. nō tñm in fi. §. et ff. communi. di. l. ij. in h. j. Rñ. et ff. pro socio. ut sit pro socio. et l. actione. §. si post distractam. x. Idem iuris. non per omnia. quia superior. scilicet comuni di. pro rebus singularibus competit. hec autem ad vniuersitatem. ut ff. §. pri. et ff. pro socio. l. pro socio arbiter. Item superior plurics intendi pot. hec autē semel tñm. ut ff. fami. ber. l. si filia. §. familie. et. l. fami. ber. l. j. Accur. floren. doctor. y. Ex bis causis. quas superiori. §. diximus. z. Heres quoq;. et maleficio. subaudi vel quasi. a. Intelligitur. scilicet actione ex testamento. ut supra de

actione. **S**icut autem is qui utiliter gesserit negotia dñm habet obligatū negotioz. ita et contra. iste quoq; tenet ut administrationis reddat rōz. Quo casu ad exactissimā qñq; diligentia pelliē reddere rōz nec suffic talē diligentia adhibere qlē suis rebo adhibē soler. si mō ali? diligentior eo cōmodi? administratur? eēt negotia. **T**utores quoq; qui tutele iudicio tenent. nō proprie ex contractu obligati intelliguntur. nullū enī negotium inter tutorem et pupillū p. trahitur. s; qui a sane nō ex maleficio tenent. quasi ex contractu teneri vident. Et hoc aut casu mutue sunt actiones. nō tñm enī pupillus cū tutore habet tutele actionem. sed ex cōtrario tutor cū pupillo habet contrariam tutele. si vel impenderit aliquid in rez pupilli. vel pro eo fuerit obligatus aut rem suam creditor eius obligauerit. **I**tem si inter aliquos cōmunis res sit sine societate veluti q; pariter eis

lega. §. nostra. **R**ei vindicatio autem. que datur. ut in eo dem. §. dicitur. nunquid est ex quasi contractu. Rñ. non puto. quia non est obligatio. unde non debet dici ex contractu vel quasi. ut j. de acti. §. j. Idem scilicet qd in rei vindicatione de hypothecaria dico. que similiter legatarijs datur. ut ff. de coia dele. l. j. et in dicto. §. supra. de lega. §. nra. **S**ed vñ nascitur hic quasi cōtractus vel unde oritur actio ex testamēto. Rñ. adēdo hereditatem beres qñ p. trahere vidē. ut ff. q. ex cau. i. posses. ea. apud iulianū. §. si. et. l. se. Item qd de petitione bereditatē. Rñ. et h. est ex quasi contractu. cuius nō cōtraherit q possidet pro berede vel pro possessore. nec etiam deliquit vel quasi. vñ sequitur. ex argumentis. que sūt in hoc. qd sit ex quasi contractu. Item quid de actione finitū regun. Rñ. idēz quia et illa babz similitudines mltas cū act. fami. ber. et cōmuni di. et cum per. here. ut j. de actio. §. quedam. et ff. de pe. here. siue bo. fidei. §. petitōe bereditatis. Accu.

Item is cui videtur. nam eo ipso quod soluit. aliquid negotij contrahere. videtur ut ff. de condi. inde. si in area. Cum ergo sit ex quasi contractu. ad quid ponitur hec cōdi. indebiti inter actiones siue obligationes ex contractu supra quibus mo. re. con. obli. §. j. que est huic cōtra. Rñ. ut ibi in fi. §. diximus. Accur.

Supra diximus. ut supra. qui. mo. re. contra. ob. §. as quoq;. Accu.

Sed tamen. scilicet benignitate inspecta. que p. uia. let. ut ff. de iudi. placuit. nam nemo debet locupletari cū aliena iactura. ut ff. de condi. inde. l. nam natura.

Conditione. scilicet indebiti. et ita transit dominium in accipientem. als enim conditio nulla daretur. ut ff. v. usufruct. que admodum. ca. l. si. Sed contra. ff. de acqui. re. do. si p. curator. So. multum interest. an error sit in obligatione. an in re. primo casu transit dominium. ut hic dicitur et cōdi. oritur. secūdo vero nec transit dominium. nec orit actō. unde agens exceptione repellitur. ut ff. manda. l. seruū tici. Accur. floren.

Et quibusdam. iste. §. non facit ad hunc. si. sed ponit hic gratia vberioris doctrine ad proximam materiā de indebito. Accur. floren.

Quod per errorem. licet ponat vñ casum tñm in quo solutum per errorem indebitum non potest repeti. tamen et alij ser sunt. At si scienter soluit indebitum. nam nō habet locum repetitio. ut ff. de condi. inde. l. j. Item. p. ter

sententiam solutum. etiam indebitum non repetitur. vt. de condi. indebi. l. j. Item ppter transactionem. vt. ff. de condi. inde. in summa. §. et quidem. 2. l. eo. l. ij. Item si iuravit quis sibi deberi etiam indebitum deferente aduersario et fuerit solutum. non repetitur. vt. ff. de iur. iur. n. 3. postea §. j. Item causa pietatis solutum indebitum non repetitur. vt. ff. de condic. inde. cum is. §. si mulier. Item si est ab alio debitum licet sit indebitum ab eo qui cedit. vt. l. de peti. here. l. de hereditate. Accursius florentin' legu' doctor' famosissimus.

omn' quib' pde
cum soluti no
se repetitur

omn' quib' pde
cum soluti no
se repetitur

omn' quib' pde
cum soluti no
se repetitur

quas ex tractu possit dici obligatus esse: nam qui soluedi animo pecunia datur: in hoc dare videtur: vt distrahat potius negotium quam pertrahat. Sed tamen p' inde is qui accepit obligatur ac si mutuum illi daretur: et id conditio tenet. **¶** Qui quibusdam tamen causis repeti non potest quod per errorem debitu solutus sit: Sic namque diffiniuntur veteres. ex quibus causis inficiando lis crescat. ex his causis non debitu solutu' repeti non posse: veluti ex lege aquilia. Item ex legato. quod veteres quidem in his legatis locum habere voluerunt: que certa constituta per damnatorem cuique legata fuerant. **¶** Postea autem constitutio. cum vna natura omnibus legatis et fideicommissis indulsit. huiusmodi augmentum in omnibus legatis et fideicommissis extendi voluit: Sed non omnibus legatariis hoc prebuit: sed tantummodo in his legatis et fideicommissis. que sacrosanctis ecclesiis et ceteris venerabilibus locis que religionis vel pietatis

Item lege aquilia. vt si solua emedando damnū ab alio datus. quasi ego dedissem. videtur enim confiteri me datum dedisse quod ab alio datum est. nam si a nullo datum est non impeditur repetere. sicut nec mihi preiudicat confessio mea si a nullo datum esset damnū. vt. ff. ad l. equi. inde ne rarius. §. si. et. l. sequen. Sed nunquid hec sunt vera siue in iure. siue in facto erret is qui soluit. **¶** Rudeo cuius lex illa. **¶** Leo. ti. ea que non distinguat nec ego distinguam. 7. ar. ff. vt in pos. l. l. j. Sed quidam distinxerunt. vt si errauit in iure. non repetat. si in facto rep'et. primum tamen sententia. flo. vt. ff. eo. sed et si me putem. Sed contra hunc. §. e. ff. de condic. inde. eleganter. §. si. Solu. illa erat penalis a p'nti. hec autem ex inficiatione. vt hic dicitur. et. j. de act. §. si furti. **¶** Item ex legato. quod et ipsum p' inficiatione crescit vt. j. de act. §. item migra. Accursius.

K Legatis scilicet indebite solutis quantum ad soluentem. debitu tamen quantum ab alio. vt et modo diximus in leg. aquil. et hoc p' quosdam. Sed bul. contra. dicit enim de indebito a quolibet. et sic differt a superiori primo casu. et est specialis in hoc legato de quo hic dicitur. **¶** Alii autem. id est in alio legato distinguo aut soluitur scilicet indebitum legatum quocumque modo. et tunc non repetitur. vt. ff. de condic. inde. fideicommissum. Si autem per errorem iuris id est vt non peracta sit debitu naturaliter. §. diuisis indebitum. l. ad. l. fal. l. error. nisi sit minor. que repetit utroque casu p' restitutionem in iure. vt. l. si aduer. solu. l. ij. Si vero p' errorem facti repetitur vt. l. de condic. indebiti. fideicommissum. Accursius florentin' legu' doctor' famosissimus.

L Item quibusdam causis. vt per hec verba. damnas esto he

res illi ere alieno liberare. vt. §. de legatis. §. sed et tale. **¶** Constitutio. vt. l. communia de l. l. j. **¶** In omnibus. id est in omnibus generibus legatorum quatuor generantur genera. vt. §. de lega. §. j. **¶** Legatariis. vt eis solutu' indebitum non repetatur. **¶** Religionis. vt monasterijs.

intuitu honorificant terrelita sunt: que si indebita soluantur: non repetuntur.

Per quas personas nobis obligatio acquiritur. Rub.

Expositis generibus obligationum que ex contractu vel quasi ex contractu nascuntur: admonendi sumus acquiri vobis non solum p' vos meritos: sed etiam p' eas que personarum que in vestra potestate sunt veluti p' seruos vestros: et filios vestros. **¶** At tamen quod p' seruos vestros vobis acquiruntur totum vestrum fructu fiat. quod autem p' liberos que in potestate habetis ex obligatione fuerit acquiruntur. hoc videtur p' imaginem rerum p' pietatis. et vsu fructus quam vestra decreuit constitutio: vt quod ab actioe comodum perueniat: huius tamen vsu fructu quod habet p' p'petas aut filio seruet. sed p' actioem mouete p' nouel lenre p' h'ois diuisioez. **¶** Item p' liberos hoies. et alienos seruos que bona fide possideret acquirunt vobis: sed tamen ex duabus

¶ Pietatis. vt hospitalia et similia. que nominantur in autem. de no aliena. §. nos igitur col. n. **¶** Per quas personas nobis obligatio acquiritur. Rubrica.

¶ Expositis generibus obligationum que ex contractu vel quasi ex contractu nascuntur: admonendi sumus acquiri vobis non solum p' vos meritos: sed etiam p' eas que personarum que in vestra potestate sunt veluti p' seruos vestros: et filios vestros. **¶** At tamen quod p' seruos vestros vobis acquiruntur totum vestrum fructu fiat. quod autem p' liberos que in potestate habetis ex obligatione fuerit acquiruntur. hoc videtur p' imaginem rerum p' pietatis. et vsu fructus quam vestra decreuit constitutio: vt quod ab actioe comodum perueniat: huius tamen vsu fructu quod habet p' p'petas aut filio seruet. sed p' actioem mouete p' nouel lenre p' h'ois diuisioez. **¶** Item p' liberos hoies. et alienos seruos que bona fide possideret acquirunt vobis: sed tamen ex duabus

¶ Item tamen. alis est vt tamen quod per seruos. 2. alis vt quod. 2. et hic similiter subauditur tamen. Accursius. **¶** Acquiruntur. nisi ab alio possideatur seruus. qui possessori nec dominium nec possessionem querit. si non ex re eius comparauit vel ex opa sua. nec domino. si ex re bonafidei possessoris vel opa acquisiuit. quia enim non possidet. vt de acqui. re. do. si seruus. l. i. ff. et. l. homo liber. §. si. Accur. **¶** Secundum imaginem. quod dicitur hec diuisio imaginarie et intellectualiter. nam visibiliter fieri non potest. cum sint incorporea que non diuiduntur. vt. ff. de acqui. re. do. seru. §. incorporea. et. §. de re. cor. et in. j. ff.

¶ Constitutio. vt. l. de bo. que lib. l. fi. §. vbi autem. **¶** Actione. pietas tamen est filij ipsius actionis. vt hic dicitur. et obtinet hoc hodie in omnibus aduenticijs. §. obij tui quinq' actiones filiofamil. coperebant ratione pietatis. vt iniuriarum. quod vi aut clam. depositi. comodat. et actioes in factum. vt. ff. de act. et ob. filiofamilias. et. l. in factu. has tamen pater exercebat vel suus procurator. non filius. vt. ff. de iniur. sed si vni. §. ait p'tor. et. §. filio. et. l. pater. nisi pater abesset. vt. ff. de iudici. si longius. §. j. quod etiam in mutuo erat. vt. ff. si cer. pe. cum filius. Sed hodie ex omni causa aduenticia acquiruntur ipsi filio pietas. vt hic dicitur.

¶ Diuisione. qua diuisione longum esset hic dicere. sed dicitur plene p' ordine in dicta. l. de bo. que lib. l. fi. **¶** Item p' liberos. nota quod liber homo quibus bona fide possidet. vt in possessore credit enim seruus esse et sum. quibus mala fide vt qui credo cum seruus esse. et meum non esse. vt. ff. de acq. pos. l. j. §. sed et p' eu. quibus nullomodo possidet. §. retineatur vt qui scit liber esse. vt ff. de acqui. pos. quod vniuersas. §. j. et. ff. de p'ba. si quis liber.

Uter eum quoque usufructum in quibusdam libris est in littera. usufructum vel usum. et in hoc videtur quod per eum servum in quo habeo usum. ex duabus causis acquiras. Sed contra. ff. de usu et habitatione per servum in prin. Solutio dicitur quidam illud corrigi. Et sic in eo. quod illud verbum ex duabus referatur ad solus usufructum. alterum vero si ex re ad usufructum. et sic erit in littera confusio sicut. ff. de colla. illam. et supra qui da. tuto. post. §. si quis. Et in alijs libris non est. vel usus. et tunc plerumque est. et nullus est contrarium.

Comunes pro dominica. nisi cum propria nomina eorum stipulationi inferat. ubi pro virilibus portionibus acquirat. vt. ff. de sti. ser. si communis seruus. Accursus.

causis. id est si quid ex operibus suis vel ex re veltra acquirant. **P**er eum quoque servum in quo usufructum vel usum habetis. similiter ex duabus istis causis vobis acquirat. **C**omunem servum pro dominica parte dominis acquirere certum est. excepto eo quod nominatus vni stipulando aut per traditionem accipiendo illi soli acquirat. veluti cum ita stipuletur. tunc domino meo dare spondes. Sed si vnus dominus iussu servus fuerit stipulatus. licet antea dubitabat tamen post nostram resolutionem res expedita est. vt illi tunc acquirat. qui hoc ei facere iussit. vt supradictum est.

Quibus modis tollitur obligatio. Rubrica.

Tollitur autem omnis obligatio solutione eius quod debetur. vel

Stipulatus. simpliciter vel sibi vel iubenti. Accur.

Supradictum est. ff. de sti. seruo. §. pe. Accur.

Quibus modis tollitur obligatio. Rubrica.

Tollitur. aut tollitur. aut soluitur. Accursus. **O**bligatio. siue re. siue verbis. siue litteris. siue consensu. nam de his supra dictum est a. ti. d. obligatio. vsq. huc. Sed nunquid idem in his que ex maleficio sunt. vel quasi. Rn. sic. Item hec sunt vera siue civilis et naturalis fuerit obligatio simul. siue naturalis tunc. vt hic. et. ff. ad. l. falci. si pupillus in principio. Sed nunquid civilis tunc tollitur solutione eius quod debetur. videtur quod non. vt. ff. de solu. qui hominem. §. si. et hoc quidam dicunt. Sed contra. si sciens me debere civiliter tunc solua. sicut contra. si in d. pacto tibi decem debeam. et soluam causa mee fidei implende. quare non liberor. vt. ff. de condi. indebiti. l. fideicommissum. Quod autem in dicta. l. qui hominem dicitur. ideo est. quia aliud operabatur solutio quam crederet soluens. scilicet repetitionem cum errabat credens se teneri naturaliter. non ergo mirum si non facit quod credebatur soluens. scilicet liberationem. Item est contra ad hoc. §. Rn. in autem. vt bi. q. obli. p. res. §. si vero tacuit. col. vj. So. illud speciale est. Item contra. ff. de solu. l. si rem mea. Item contra. ff. de ver. ob. iul. §. qui fundum. Item contra. ff. como. l. in. §. si reddita. Sed his legibus licet fuerit facta solutio. non tamen fuit facta sicut debuit fieri. unde pro non facta quantum ad hoc habetur. Item contra ad id quod subicit quod demum sciante creditore soluitur aliud pro alio. ff. de lega. j. non amplius. §. si. et. l. si dominus. §. ij. et. in. et. ff. de auro et argen. le. l. j. §. si. et. l. de dona. l. si quis. ar. ff. de solu. qui hominem. et. ff. de ver. obli. inter stipu. §. pe. et. l. si seruus. in quibus legibus dicitur. quod liberatur quis soluendo alio pro alio etiam iniuto creditore. Sed hec specialia sunt. hoc autem regulare. Accur.

Consentiente. interdum tamen etiam aliud pro alio soluitur creditore etiam iniuto. vt diximus in autem. de fideiussor. §. penul. et quosdam ex his notauimus supra. p. i. **S**olutio fiat. patet hic quod beneficium conferatur iniuto. Sed contra. ff. de regu. iur. l. iniuto.

Sol. illa regula in privilegis loquitur. hic autem in alijs. Et dic quod non potest directo. potest tamen per medium. prima verior est. Sed nunquid contra. potest fieri. Alij solutio iniuto creditore. Respondeo non. vt. ff. de nouati. l. si stichum. §. si. nisi si creditore creditore soluat. vt. ff. de neg. gest. si liber. vel procura tori creditore. vel ei cui extiterit hinc creditore vel futuro debito ri vel similibus. sonis que nunciantur. ff. de solu. ti. solutam. et. ff. de pigno. act. solutam. §. soluta. Accursus.

si quis consentiente creditore aliud pro alio soluerit. **N**ec tamen interest quis soluat. vt ipse qui debet. an alius pro eo liberatur enim et alio soluentis sine sciente siue ignorante debitoris vel iniuto eo soluto fiat. **I**tem si reus soluerit etiam hi qui pro eo interuenerunt liberantur. **I**dem ex contrario contingit. si fideiussor soluerit. non enim ipse soluitur. sed etiam reus. **I**tem per acceptilationem tollit obligatio. **E**st autem acceptilatio imaginaria solutio. **Q**uod est ex verborum obligatione tunc debetur. id si velit tunc remittere poterit sic fieri vt patiat. hanc verba debitoris dicere. quod ego tibi promisi habes ne acceptum. et tunc respondeat habeo. Sed et grece potest acceptum fieri. dum modo sic fiat. vt latinis verbis solet exigi. grecum. **Q**uo genere vt diximus tantum hec soluntur obligationes. que ex verbis consistunt. non etiam

Item si reus interuenerunt. vt fideiussores. mandato. res. et sponsores. Accursus.

Item si reus interuenerunt. vt fideiussores. mandato. res. et sponsores. Accursus. **I**tem si reus interuenerunt. vt fideiussores. mandato. res. et sponsores. Accursus. **I**tem si reus interuenerunt. vt fideiussores. mandato. res. et sponsores. Accursus. **I**tem si reus interuenerunt. vt fideiussores. mandato. res. et sponsores. Accursus.

Item si reus interuenerunt. vt fideiussores. mandato. res. et sponsores. Accursus. **I**tem si reus interuenerunt. vt fideiussores. mandato. res. et sponsores. Accursus. **I**tem si reus interuenerunt. vt fideiussores. mandato. res. et sponsores. Accursus. **I**tem si reus interuenerunt. vt fideiussores. mandato. res. et sponsores. Accursus.

vt. s. de re. di. s. singulor. Sed nūquid als obligationes iuris civilis tollat acceptilatio. vt litterarū et empbi. 2 si miles. vt diximus supra de iur. na. gen. et ci. s. ius autes. Rñ. non. cū. solam obligationem verbis inductam tollat. vt hic dicit. Sed certe licet non possint tolli iure acceptilationis. s. ob

De acceptilatioe et de iur. na. gen. et ci.

ligatio iuris gen. et alie ciuiles. tamē possunt iure pacti. etiā acceptilatione facta. fm. io. vt. ff. d. rescin. ven. emp. pio. et. l. cū. emp. ptor. Quod generaliter etiā dicebat mar. q. v. b. cū. q. fieret acceptilatio inutili q. habeat v. p. a. ci. et facit p. eo. ff. d. pac. si. vius. s. pe. ar. bul. co. tum. p. rariū. et erat pro. eo. ff. de accepti. an. inuti. lis. j. Rñ. et. ff. d. consti. p. l. j. s. euz. qui. s. nos. dicimus. idē. q. d. mar. vbi. sic. inu. tilis. ratione. rei. vt. dicit. est. ff. de idē. q. d. bul. vbi. est. inutilis. rōne. conceptionis. et facit. pro. nobis. ff. de accept. si. ac. ceptilatū. Acc. s. consentaneum. facit. ad. hoc. j. e. s. si. r. ff. d. re. iur. nihil. est. tam. r. d. quando. li. ab. emp. di. l. i. j. r. ff. de pactis. ab. emptione. Accursius.

Sed et id. alia. s. q. verbis.

Solutio. s. ipsū. debitum. Et nota. mirabilem. pro. ditionem. nam. cum. non. pateretur. p. tract. alius. tolli. suo. p. rario. actu. s. p. acceptilationē. decipitur. et. deducitur. in. quendam. non. p. rariū. actum. vt. in. stipulatio. nem. q. d. est. obligatorium. et. sic. fit. nouatio. indistincte. in. re. isto. vt. j. eo. s. p. raria. et. ff. de obli. et. act. obligationū. fere. s. si. r. ipsa. stipulatio. patitur. se. tolli. per. acceptilatio. nem. vt. hic. dicitur. Accursius. floren.

Sicut. autem. soluitur. s. volente. creditore. Sed. nū. quid. eo. inuito. debiti. pars. soluitur. Rñ. aut. p. ratur. d. to. to. debitor. et. tunc. nō. potest. solui. nisi. totū. vt. ff. de vsu. tutor. s. lucius. que. est. huic. contra. nisi. volenti. creditori. vt. hic. dicitur. aut. diffict. et. tunc. pars. confessata. tñ. reci. pietur. ab. inuito. vt. ff. si. cer. pe. quidā. estimauerūt. et. hoc. etiā. casu. potest. intelligi. quod. hic. dicitur. Accursius. floren. legum. doctor. famosissimus.

Est. autem. p. dita. composita. est. idē. bis. verbis. que. sequunt. quicquid. te. et. cetera. Et. nota. qd. nō. pōt. sic. legi. quin. aliqua. verba. sint. hic. supra. Item. nūquid. vnus. solum. ex. his. duobus. scilicet. dare. vel. facere. sufficit. scilicet. dare. cum. solum. quod. erat. dandum. in. hac. stipulatio. ne. deducitur. vt. j. ibi. tantam. pec. Rñ. sic. ar. supra. de. ver. obli. in. s. sed. hoc. solēnia. et. de. dona. l. si.

Pare. vbi. debet. dominū. transferre. vt. j. de. actio. s. sicut. ag.

Actio. in. personā. at. petitio. in. rem. p. secutio. vtrunq. p. tinet. vt. ff. de. act. et. ob. actio. in. psonam. Accursius.

Petitio. in. rem. Accursius.

Est. pro. vel. Accursius.

Res. idē. estimatio. Accursius.

Stipulatus. nunc. mutat. psonas. de. secunda. em. tran. sit. ad. tertiā. Et. no. q. etiā. realis. actio. deducit. in. sti.

am. ceterē. Consentaneū. em. visum. est. verbis. factā. obliga. tionē. alijs. posse. verbis. dissol. ui. Sed. et. id. qd. ex. alia. cā. de. betur. potest. in. stipulationē. reduci. 7. per. acceptilationē. dissolui. Sicut. aut. quod. debetur. pro. parte. recte. solui. tur. ita. in. partē. debiti. acce. ptilatio. fieri. pōt. Est. autē. pro. dita. stipulatio. que. vulgo. aquiliana. appellat. p. quā. sti. pulationē. contingit. vt. oim. re. rū. obligatio. in. stipulationē. deducat. 7. ea. p. acceptilatōē. tollat. Stipulatio. ei. aquilia. na. nouat. omnes. obligatōes. et. a. gallo. aquilio. ita. cōposi. ta. est. Quicquid. te. mihi. ex. q. cū. q. cā. dare. facere. oportet. v. l. oportebit. p. sens. in. diē. aut. sub. conditione. quā. rū. cū. q. re. rū. mihi. tecū. actio. est. que. q. ab. hie. petitiō. vel. aduer. te. p. secutio. est. vel. erit. quod. q. tu. meum. habes. tene. possides. possidere. fuc. volo. ne. malo.

pulationē. factā. rei. estimatio. et. ita. ipsa. pecunia. sine. rei. estimatio. deducitur. in. stipulationē. 7. in. acceptilationē. nā. ipsa. res. non. potest. cū. nemo. rem. suā. possit. stipulari. sibi. da. ri. vt. s. de. inuti. l. si. s. ij. Sed. quomodo. deducam. estimatio. nem. cum. nō. debeat. Rñ. imo. quasi. debita. est. libera. f. em. exceptione. qua. si. a. rei. ven. si. p. ratur. estimatio. nem. vt. ff. de. rei. ven. ei. rei. et. l. se. Si. autē. ip. az. rem. in. acceptilatio. nem. deducam. va. let. iur. pacti. s. p. la. vt. diximus. s. e. s. quo. genere.

fecisti. quominus. possideas. quanti. earum. rerū. res. erit. tantam. pecuniam. dari. stipu. latus. est. aulus. augerius. spo. pondit. numerius. veggidius. Item. ex. diuerso. numeri. v. e. gidius. interrogauit. aulū. au. gerium. quicquid. tibi. hodie. no. die. p. aquilianā. stipulatio. nem. sponendi. id. ne. omne. ha. bes. acceptum. respondit. au. lus. augerius. habeo. acceptū. q. tuli. Preterea. nouatōē. tollitur. obligatio. veluti. si. id. quod. tibi. seius. tebeat. a. ticō. dari. stipulat. sis. nā. interuē. tu. noue. p. sone. noua. nascitur. obligatio. 7. prima. tollit. trās. lata. i. posteriorē. Ideo. vt. in. terdū. licet. posterior. stipulatō. inutilis. sit. tñ. prima. nouatō. is. iure. tollit. veluti. si. id. qd. tu. ti. cio. debes. a. pupillo. sine. tuto. ris. auctoritate. stipulatus. fue. rit. quo. casu. res. amittitur. nam. 7. prior. debitor. liberatur. et. posterior. obligatio. nulla.

Preterea. non. solum. solutione. vel. acceptilatione. vt. di. ctum. est. s. Accursius.

Nouatione. si. fiat. per. stipulationem. vt. subicit. sine. per. iudicium. vt. si. alius. nomine. meo. iudicium. suscipiat. aio. no. uandi. vt. ff. de. solu. l. solutionē. et. ff. de. in. rem. ver. si. pro. pa. tre. et. ff. de. ver. ob. s. are. debent. in. fi. j. Rñ.

Noue. p. sone. etiā. si. hoc. nō. agitur. vt. fiat. nouatio. iure. isto. hodie. contra. vt. j. e. s. sed. cum.

Pupillo. qui. naturaliter. tenetur. vt. ff. de. noua. l. j. in. fi. si. est. maior. infante. als. nec. naturaliter. vt. ff. de. actio. et. ob. l. pupillus. Accursius. floren. legū. doctor.

Nulla. est. sed. nūquid. restituitur. creditor. in. priorē. de. bitorem. Quidā. dicūt. q. sic. vt. de. reputa. l. j. s. j. et. ff. d. si. de. iuss. l. si. ticius. s. huic. que. est. contra. et. qd. hic. dicitur. res. amittit. s. iure. comuni. sed. nō. p. restitutionē. vt. dicitur. est. Alij. vt. pla. dicunt. banc. in. impubere. quasi. stulte. acceperit. hic. creditor. tam. paruulū. illā. in. pubere. loqui. Sed. verius. refert. an. minor. iuue. vt. nō. teneat. per. beneficiū. restitutio. nis. et. tunc. etiā. creditor. restituitur. in. veterem. debitorem. vt. ibi. an. vero. non. restituitur. quia. non. est. necessē. cū. tñ. na. turaliter. sit. obligatus. vt. ff. de. noua. l. j. in. fi. et. tunc. nec. cre. ditor. restituitur. vt. hic. nec. etiā. tunc. quando. dolo. credito. ris. minor. fuit. obligatus. vt. ff. de. fideiuss. si. ticius. s. si. Qd. etiā. in. muliere. distinguit. nā. restituit. in. primū. debitorem. accō. ea. s. ducta. p. vel. l. vt. ad. vel. si. mlier. nisi. fuerit. dolo. iducta. vt. ff. ad. vel. qdā. r. de. l. si. tici. i. si. at. sec. cēt. vbi. nlla. esset. secūda. obligatio. vt. in. seruo. subicitur. qui. non. potest. etiā. naturaliter. teneri. fideiubendo. vel. intercedendo. iquo. q. mō. vt. ff. d. fideiuss. seru. in. scio. r. l. se. Idē. etiā. in. infante. di. cā. qui. scō. se. obligauerit. nam. cū. nulla. sit. nō. tollit. prima. cū. nō. habeat. in. quā. transeat. Quidā. tñ. dixerūt. naturaliter. seruū. teneri. ē. fideiubēdo. qd. falsū. est. nā. nec. als. tene. nisi. naturalit. cō. occasiōe. tene. dñs. d. pcculo. hñ. tene. vt. ff. d. pecu. l. ij. s. si. fili. r. facit. ad. hūc. s. ff. d. fideiuss. si. tici. s. huic.

Non idem. Sed que est ratio inter hunc. S. et sup. rñu
Rñ. q. ibi salte naturalis obligatio fuit. hic nulla in suo. vt
ibi diximus. Itē hoc ideo. quia pupillus potuit obligari na
turaliter et civiliter cum auctoritate tutoris. et p. cum tē cre
ditorē fecit. quare sibi imputet. vnde prior actio tollitur. et

posterior non ma
net. seru? aut vlli?
auctoritate pōt ob
ligari civiliter. iōq;
non imputat. scilz
creditor. vnd etiā
actio prior durat.
m Nullus stipu
latus. i. interroga
tus. stipulor em id
est interrogo. p. m p
stianum. sic accipit
ff. de condi. inde. si
non forem. S. si. r.
Accursius.

Sed si eadem.
nouatio fit. nota h
trialura circa noua
tionē antiquissima
vbi etiā si nihil no
ui interueniret. fie
bat tamen nouatō
vt. ff. de act. et obli.
obligatōnū fere. S.
fi. Item noua vbi
nouatio p. sumpti
ue fiebat quōq;. no
ui qu id interueni
ret. et semper intel
ligebat hoc agi. vt
hic. et. ff. de noua. l.
ij. Itē tertia qñ h
expressim diceret.
vt. C. de noua. l. si.

Eid dic tñ et veri
us duo esse. primo
fiebat si hoc ageba
tur expresse vel ta
cite. nouo si id exp
matur. vt. j. S. pr.
et in dicta. l. obliga
tionum fere. nouū
interueniebat. scilz
stipulatio per alis. et facit ad hoc supra qui. mo. tes. infir. S.
j. et. ff. de re. iud. c. l. iij. S. si ex conuentione. et. S. sed et si p
gnora. Accursius.

Quod autem. facit. ff. de noua. quotiens.

Sed cū hoc quidē. cum nouandi expresse vel tacite. Ac.

Quando nouandi. tacite. Accursius.

Introducebant. et alij in alijs. vt quia forte aliquid no

ui in obligatione erat adiectum. vt supra. e. S. sed si eadem.

Accursius florentinus legū doctor.

Constitutio. vt. C. de nouatio. l. si. Accur. floren. legū do

ctor. famosissimus.

Accedere. fit tamen exactio tñ semel de eodem. vt. ff. de

regu. iur. bona fides.

Hoc amplius. que consensu. scz solo. Sed que sunt bc. R.

numerantur supra de obli. ex consensu. Idem in quibusdā

ex maleficio. vt nudo consensu etiam tollant ipso iure vt in

iuriarū. Item furti et similes. vt. ff. de pact. si tibi. t. S. que

dam actiones. alie non ipso iure tolluntur consensu. s. pacto

de non petendo. sed p. exceptionem. vt. ff. de pact. l. si vnus.

S. pactus.

Precio soluto. Sed qd si parte p. soluit. Rñ. non ē res

integra. et ideo nō recedit nudo consensu sed ita demū si hinc

inde facta sit retro traditio. vt. C. quando liceat ab emp. dis.

l. j. r. ff. de pact. l. ab emptione. Et est ratio vtrobiq;. quia nil

est tam conueniens naturali equitati. q. eodem genere quot

q. dissolui quo ligatū est. vt. ff. de regu. iur. nihil. Accur.

Idem est. sicut iam dictū est. vt supra. e. S. Et no. in fi.

huius ti. rñ. esse modos per quos tollitur obligatio. tam ci

uilibz q. naturalis ipso iure. vt nulle remaneant reliquie.

Per solutionem. vt supra. e. in prin. Item per acceptilatio

nem. vt supra. e. S. item per acceptilationē. Item per noua

tionem voluntariā. vt. S. e. S. p. r. et. S. p. r. i. Item per

est. Non idē iuris est si a ser
uo quis fuerit stipularus: nā
tunc prior perinde obligatus
manet: ac si postea nullus sti
pularus fuisset. Sed si eadē
persona sit a qua postea stipu
leris: ita tenū nouatio fit: si
quid in posteriori stipulatio
ne nomi sit: forte si conditio:
aut dies aut fideiussor adij
ciat aut retrahat. Quod aut
diximus: si conditio adijciat
nouationem fieri: sic intelli
oportet: vt ita dicamus factā
nouationē: si conditio extite
rit: alioquin si tefecerit: du
rat prior obligatio. Sed cū
hoc quidem inter veteres cō
stabat: tunc fieri nouationes
cum nouandi animo in secun
daz obligationē itum fuerat:
pro hoc aut dubiū erat: quan
do nouandi aio videret fieri
7 quasdam de hoc psumptio
nes alij in alijs casibus intro
ducebant. Ideo nostra pces
sit cōstitutio que apertissime
diffiniuit: tunc solum fieri no
uationē quoties hoc apsup in

nouationem necessariam. vt per sententiam et confessa
tionem litis. vt si alius meo nomine subeat pro me iudici
um animo nouandi et liberandi me. vt. ff. de noua. l. dele
gare. S. j. et. l. aliam. Itē per cōpensationem. vt. j. de acti.
S. penul. et. S. in bone fidei. Item per delegationē. vt. ff. d

ter contrahentes expressū fue
rit: quod propter nouationes
prioris obligationis conuene
runt. Alioquin manere 7 pri
stinā obligationē: 7 secundā ei
accedē: vt maneat ex vtraz
causa obligatio: fm nostre cō
stitutionis diffinitionē: quaz
licet ex ipsius lectione aper
ti? cognoscere. Hoc ampli
be obligationes que cōsensu
contrahunt: contraria volun
tate dissolunt. Nam si tict?
7 seius in ter se consenserunt:
vt fundū tusculanum emprū
seius haberet centū aureozuz
7 inde re nonduz secuta: id est
nondum precio soluto: neg
fundo tradito placuerit inter
eos: vt discederet ab ea empti
one 7 venditione inuicēz libe
rant. Idē est in conductio
ne 7 locatione 7 in omnibz cō
tractibus qui ex consensu te
scendunt: sicut iam dictū est.

**Explicit liber tertius.
Incipit liber quartus.**

tollitur naturalis. vt per pactum. et circographi reditio
nem. 7 iusurandum. vt. ff. de folg. l. stichus. S. naturalis.
ipsa etiam civilis sic eliditur. vt non habeat vigorem. vt.
j. de excep. S. p. r. et. r. Item sunt et alij modi quibz tolli
tur obligatio per exceptionem. quos habemus infra d. ex
cepti. per totum titulum. Accursius florentinus legum
doctor. famosissimus.

Explicit liber tertius. Incipit quartus.

nota
alle
p. ff. de pact. l. ab emptione. Et est ratio vtrobiq;. quia nil
est tam conueniens naturali equitati. q. eodem genere quot
q. dissolui quo ligatū est. vt. ff. de regu. iur. nihil. Accur.
y Idem est. sicut iam dictū est. vt supra. e. S. Et no. in fi.
huius ti. rñ. esse modos per quos tollitur obligatio. tam ci
uilibz q. naturalis ipso iure. vt nulle remaneant reliquie.
Per solutionem. vt supra. e. in prin. Item per acceptilatio
nem. vt supra. e. S. item per acceptilationē. Item per noua
tionem voluntariā. vt. S. e. S. p. r. et. S. p. r. i. Item per

noua. l. delegare
j. Rñ. Item per
confusionē debi
ti. vt. ff. d. fideiui.
l. si debitor cre
ditor. Item per
oblationē confi
gnationem 7 de
positionem. vt. C.
de sol. l. obliga
tionē. et etiā ipo
surre. vt. ff. depōsi
ti. l. j. S. si pecūia
in fi. S. Itē p. in
teritum speciei.
vt. ff. d. ver. ob. l.
si ex legari. Itē
maleficio suo vt
per constitutio
nem si quis in tā
tam. vel per edi
ctum diui marci
vt. C. vnde vi. l.
si quis in tantaz
et. ff. qd me. c. l.
extat. et. ff. ad. l.
iul. de vi. p. l. pe
nul. Item conse
su nudo qñq;. vt
in hoc. S. Item
nudo pacto. vt i
maleficijs. Sed
7 alijs modis tol
litur. non vtraz.
scilicet civilis et
naturalis. sed in
terdum civil tñ
et remanet natu
ralis. vt per sen
tentiam. vt. ff. d.
condi. inde. l. iui
anus. Item re
manet civilis et